

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

”Ehkä mä en oookkaan ihan surkee”

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen starttipajoilla
toiminnallisoin, kulttuurisoin ja digitaalisoin keinoin.

Saija Kivi ja Jenni Leponiemi

Nuorisotyön ja kansalaistoiminnan koulutusohjelma (210 op)

05 / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Kivi Saija ja Leponiemi Jenni	Sivumäärä 48 ja 43 liitesivua
Työn nimi "Ehkä mä en ookkaan ihan surkee"- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen starttipajoilla toiminnallisilla kulttuurisilla ja digitaalisilla keinoilla.	
Ohjaava(t) opettaja(t) Forsten Miia	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Varsinais – Suomen työpajaverkosto	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö on työelämälähtöinen kehittämistehtävä. Tavoitteena on kehittää menetelmämalli, joka vahvistaa starttipajanuorten yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia. Menetelmämallin tarkoituksena on antaa starttipajaohjaajille työkaluja, joiden avulla on mahdollista lisätä pajoille monipuolista yhteistoimintaa sekä yhdessä tekemistä. Menetelmämallin harjoitusten avulla nuoret pohtivat miten he näkevät ja kokevat yhteisöllisyyden ja osallisuuden merkityksen päivittäisessä pajatoiminnassa. Työn tarkoituksena on myös luoda tilanteita, joissa nuorille annetaan mahdollisuuksia omien vahvuksiensa tunnistamiseen ja itsensä kokemiseen tärkeänä osana yhteisöä.</p> <p>Kehittämistyön tilaajana on Varsinais – Suomen työpajaverkosto. Verkosto on kiinnostunut kehittämään ja samalla markkinoimaan alueella toimivaa starttipajatoimintaa. Kehittämistyöhön osallistui viisi starttipajaa Varsinais-Suomen alueella.</p> <p>Menetelmämalli sisältää ehdotuksia toiminnan sisältöön sekä keinoja yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamiseen starttipajoilla. Menetelmämallin työvälineinä näyttäytyvät toiminnalliset, kulttuuriset ja digitaaliset menetelmät. Mallia ohjaa kautta linjan työpajapedagogiikka, sosiaalinen vahvistaminen ja yhteistoiminnallinen oppiminen. Menetelmämallin vahvuutena on muunneltavuus erilaisten ryhmien ja ohjaajien tarpeisiin soveltuvaksi.</p> <p>Kehittämistyön lähtökohtia kartoitettiin kvalitatiivisin eli laadullisin tutkimusmenetelmin. Ennen kehittämistyön aloittamista laadittiin webropol- kyselyt mukana olevien pajojen nuorille sekä ohjaajille. Kyselyiden vastaukset toimivat menetelmämallin pohjana selvittäen nuorten kokemuksia ohjauksen saamisesta, kuulluksi tulemisesta sekä vaikuttamisen kokemuksista. Kyselyillä selvitettiin myös pajojen aikatauluja, työtapoja ja resursseja tavoitteena kehittää mallista pajojen arkeen istuva.</p> <p>Valmista menetelmämallia testattiin pajoilla viiden viikon ajan. Kokeilujakson kautta syntyneistä oivalluksista ja palautteista voi päätellä menetelmämallilla olevan kysyntää nuorisotyön kentillä.</p>	
Asiasanat starttipaja, yhteisöllisyys, osallisuus, nuorisotyö, menetelmämalli, yhteistoiminnallinen oppiminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Kivi Saija ja Leponiemi Jenni	Number of Pages 48 pages and 43 appendices
Title "Maybe I'm not that bad after all" - Strengthening participation and community in start – up workshops by functional, cultural and digital means.	
Supervisor(s) Forsten Miia	
Subscriber and/or Mentor Southwest Finland workshop network.	
Abstract <p>The aim of this thesis is to increase the sense of community and inclusion experiences at the start – up workshops. Its purpose is to provide start-up workshop counsellors tools that would make it possible to increase the diversification cooperation for workshops and doing things together. These tools will help young people reflect on how they see and feel the importance of community and social inclusion in daily workshop activities. The aim is to create situations where young people are given opportunities to identify their own strengths and self-perception as an important part of the community.</p> <p>Development work has been ordered by the Southwest Finland workshop network. The network is interested in developing and marketing the same operating area start-up workshop activities. Development involving five start- up workshops in Southwest Finland region.</p> <p>The development work was carried out functional thesis, whose concrete product is a model method. The model method includes proposals for the content of activities as well as ways to strengthen the sense of community and social inclusion in start – up workshops. Models tools appear functional, cultural and digital methods. The model is guided through the line with workshop pedagogy, social reinforcement and co-operative learning. Model's strength lies in adaptability to the needs of different groups and counsellors to be compatible.</p> <p>Starting points for the development mapped out as a qualitative research methods. Before starting the development, the renewal work was drawn up by webropol queries involved in workshops for young people and counsellors. The answers form the basis for the model method and highlight the youth's voice.</p> <p>The finished model method and the insights generated through it and the feedback suggests that this model is needed in futures youth work.</p>	
Keywords youth workshop, social inclusion, youth work	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5	
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	6	
2.1 Työpajatoiminta	6	
2.2 Starttipajat ja starttivalmennus	7	
3 TYÖPAJATOIMINTA PALVELUMUOTONA	9	
3.1 Nuorisotakuu	10	
3.2 Valtakunnallinen työpajayhdistys	10	
4 MENETELMÄMALLIN INNOITTAJAT	11	
4.1 Kulttuuripajamalli – kulttuuria yhdessä	12	
4.2 Nuoret estradille- hanke	13	
4.3 #ERNOD – erityisnuoret ja digiajan osallisuus	14	
4.4 Turun Tyttöjen Talon blogihanke	14	
5 MERKITYKSET MENETELMÄMALLIN TAKANA	15	
5.1 Työpajapedagogiikka	16	
5.2 Sosiaalinen vahvistaminen	16	
5.3 Tavoitteena yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen	17	
5.4 Kokemuksellinen ja yhteistoiminnallinen oppiminen	19	
5.5 Kulttuuriset menetelmät menetelmämallissa	21	
5.6 Digitaaliset menetelmät ja blogitoiminnan merkitys	22	
6 IDEASTA MENETELMÄMALLIKSI	23	
6.1 Opinnäytetyön aikataulu ja toteutus	24	
6.2 Alkukartoituskysely pajoille	25	
6.2.1 Kartoittava kysely nuorille		28
6.2.2 Kartoittava kysely pajojen ohjaajille		32
6.2.3 Pajojen ääni menetelmämalliin		34
6.3 Sisällön valinta ja käytännön toteutus	35	
6.2 Tuloksena menetelmämalli	36	
7 MENETELMÄMALLI PAJOILLA	37	
7.2 Havaintoja ja palautetta pajojen ohjaajilta	37	
7.3 Oivalluksia ja palautetta nuorilta	40	
7.4 Pohdintaa palautteista ja ideoita jatkokäyttöön	41	
8 YHTEISTYÖN, OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN JA OMAN OPPIMISEN ARVIOINTI	42	
9 LOPPUPÄÄTELMÄT	44	
LÄHTEET	47	
LIITTEET	49	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aihe valikoitui vahvasti työelämään liittyen. Sen konkreettinen tuotos on nuorten starttipajoille suunnattu menetelmämalli, joka sisältää 12 ryhmäkerran valmennuskokonaisuuden. Menetelmämalli on sisällöltään toiminnallinen yhdistelmä jo olemassa olevaa tietoa sekä hyväksi havaittuja menetelmiä. Opinnäytetyökokonaisuudessaan on toiminnallinen kehittämistehtävä, jonka tarkoituksena on lisätä starttipajoille monipuolista yhteistoimintaa kehitettävän menetelmämallin kautta. Tarkoituksena on yhdessä toimimisen kautta lisätä pajanuorille yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia suuressa roolissa olevan yksilövalmennuksen ohelle.

Tarkastellessamme starttipajatoimintaa ja sen palvelun kehittämistä alkukartoitusten ja alan teorian kautta, esiin nousi pajanuorten osallistamisen ja yhteisöllisyyden merkitys. Tämän työn kautta kokoamme käsikirjan muodossa yhteen näitä kahta käsitettä korostavaa tietoa ja toimintaa. Tässä työssä meitä ohjaavat jo olemassa olevat työpajatoimintaa koskevat periaatteet, joita yhdistämme kokeiluluontoisesti erilaisiin menetelmiin. Kehittämistehtävän avulla haluamme nostaa esiin uusia näkökulmia, antaa nuorille keinoja oman tulevaisuutensa suunnittelun suhteen sekä saada heidät kuulumaan johonkin yhteisöön vielä tiiviimmin. Haluamme korostaa starttipajatoiminnan tarpeellisuutta nuoren osallistamisen ja yhteisöllisyyden kannalta. Haluamme myös tuoda monipuolisesti erilaisia menetelmiä starttipajatyöskentelyyn. Nuorten osallisuus ja osallistaminen ovat tärkeä osa starttipajatoimintaa. Tämän opinnäytetyön kautta avaamme näitä käsitteitä ja menetelmäharjoitusten avulla pyrimme antamaan starttipajoilla toimiville ohjaajille uusia työkaluja.

Opinnäytetyön tilaajana on Varsinais-Suomen työpajaverkosto ja kehittämistehtävässä on mukana viisi Varsinais-Suomen alueella toimivaa starttipajaa. Olemme kiinnostuneita kehittämään ja nostamaan esiin toimintatapoja ja hyviksi koettuja käytäntöjä sekä jakamaan ne kaikkien verkoston pajojen yhteiseen käyttöön.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kehittämistehtävän ympäristönä on työpajatoiminta ja kohdistetummin sen sisällä käytettävä starttivalmennusmenetelmä. Starttivalmennusta toteutetaan myös pelkäämään sitä varten suunnatuilla starttipajoilla. Näissä pajoissa keskitytään ainoastaan starttivalmennukseen, ei niinkään fyysisen työn tekemiseen. Tässä työssä käytämme molempia termejä, sekä starttivalmennusta että starttipajatoimintaa rinnakkain. Tässä työssä myös valmentautuja ja pajanuori tarkoittavat samaa asiaa.

2.1 Työpajatoiminta

Nuorten työpajat on tarkoitettu 16 - 29-vuotiaille työttömille nuorille, jotka tarvitsevat tukea arjen – tai elämänhallinnassaan, kokemusta työn tekemisestä sekä tukea ja ohjausta opiskelu- tai työelämävalmiuksiinsa. Työpajatoiminta tukee ja ohjaa tulevaisuuden suunnitelmien selkiyttämässä sekä säännöllisen elämän - ja päivärytmin löytymisessä.

Valtakunnallinen työpajayhdistys (TPY) kuvaa työpajoja yhteisöiksi, jossa työnteen ja siihen liittyvän valmennuksen avulla pyritään parantamaan yksilön kykyä ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön sekä parantamaan hänen arjenhallintataitojaan. Työpajojen työmetodi perustuu tekemällä oppimiseen. Työpajat tarjoavat sitä tarvitseville nuorille hyviä paikkoja arjen- ja elämäntaitojen kehittämiseen, aikuistumiseen, yhteisöllisyyteen ja työssäoppimiseen (Valtakunnallinen työpajayhdistys ry 2016).

Nuorten työpajoilla tuetaan elämäntaitoja, sosiaalisia vuorovaikutustaitoja, yhteisöllisyyttä ja tekemällä oppimista. Työpajoilla pääsee harjoittelemaan eri alojen työtehtäviä sekä opettelemaan työelämässä tarvittavia taitoja ja valmiuksia yhdessä muiden kanssa. Pajalla nuorta ohjaavat työ- ja yksilövalmentajat.

Työpajat ovat yhteisöllisiä, toiminnallisia ja työvaltaisia oppimisympäristöjä. Oikean työn tekeminen liittyy olennaisesti työpajaperinteeseen, ja ammattitaitoja ja yleisiä työelämävalmiuksia kehittäväillä tehtävillä on keskeinen merkitys valmennuksessa.

Tavoitteena on lisätä valmentautujan työkykyä ja ammatillista osaamista ja selkiyttää suunnitelmia ja tavoitteita koulutukseen ja työelämään siirtymisessä. (Puroaho & Leppänen 2013, 15.)

Työpajoilla tapahtuvan valmennuksen menetelmiksi ovat vakiintuneet työ - ja yksilövalmennus. Työvalmennus tarkoittaa valmentautujan yksilöllisten tarpeiden mukaan suunniteltua, tavoitteellista, työn avulla tapahtuvaa yksilön työkyvyn ja osaamisen edistämistä. Työvalmennuksessa tarjotaan tukea työn ja taitojen opetteluun, työelämätaitojen kehittämiseen sekä tuetaan valmentautujan työllistymistä. Yksilövalmennus on työvalmennusta tukevaa toimintaa, jossa perehdytään valmentautujan elämäntilanteeseen kokonaisvaltaisesti ja tarjotaan monialaista tukea arjenhallintataitojen ja toimintakyvyn parantamiseksi. Eräs yksilövalmennuksen menetelmistä on ryhmävalmennus, jossa valmentautujien arki-, työelämä - ja vuorovaikutustaitoja kehitetään muun muassa toiminnallisilla menetelmin vertaisryhmässä. (Hilpinen, Huuromonen, Kivirinta & Välimaa 2012, 7.)

2.2 Starttipajat ja starttivalmennus

Kun valmentautuja tarvitsee erityistä tukea elämäntilanteensa selvittämiseen ja arjenhallintaansa, voidaan hänelle tarjota matalimman kynnyksen palvelua, starttivalmennusta. Starttivalmennus on kokonaisvaltainen prosessi, jossa selvitetään kunkin valmentautujan yksilöllinen tilanne, tuen tarve ja valmiudet. Toiminnan painopiste on omien voimavarojen löytämisessä ja sosiaalisessa vahvistumisessa sekä arjenhallinnan kehittymisessä, jolloin työ ja siihen liittyvät tehtävät ovat verrattain pienessä roolissa valmennusprosessissa. Vähitellen valmentautuja kuntoutuu kohti työvaltaisempia valmennuksen askelmia. (Hilpinen ym. 2012, 6.)

Välimaan ym. (2012) mukaan starttivalmennus on suunnattu henkilöille, jotka ovat kadottaneet päivärytminsä tai joilla on erilaisia riippuvuuksia, mielenterveysongelmia, oppimisvaikeuksia tai puutteita arjen hallinnassa. Monilla ongelmia on useilla elämäntilanteilla ja heidän verkostonsa toimivat puutteellisesti. Valmentautujaa autetaan kiinnittymään tavoitteelliseen toimintaan yksilövalmennuksen menetelmillä. Startti-

valmennukseen ohjaututaan muun muassa kuntien sosiaali – ja terveystoimen, etsivän nuorisotyön, erilaisten hoitoyhteisöjen ja työvoiman palvelukeskusten kautta. (Hämäläinen & Palo 2014, 55.)

Suurella osalla starttipajatoiminnan asiakkaista ongelmat ovatkin jo kasautuneet ja usein ne heijastuvat monille elämän osa-alueille. Tästä johtuen heidän kanssaan tehtävä työ on pitkäjänteistä ja sen tulokset näkyvät vasta pidemmällä aikavälillä. Useat palveluun hakeutuneet nuoret eivät ole vielä valmiita koulutukseen tai työelämään. Osalle nuorista niihin sitoutuminen ja motivoituminen saattaa tuottaa hankaluuksia. Nämä nuoret ovat vaarassa syrjäytyä ja tässä vaiheessa starttipajatoiminnan matalan kynnyksen palvelut ovat ratkaisevassa asemassa. Starttipajatoiminnan yhtenä tarkoituksena on kehittää ja tukea opiskelu – ja työelämävalmiuksia ja sitä kautta ohjata nuori takaisin yhteiskunnan tarjoamien palveluiden piiriin.

Starttipajoilla käytettävä starttivalmennus on pienryhmässä tapahtuvaa toimintaa. Ryhmäkoon pysyessä pienenä valmennus kyetään pitämään yksilöllisenä ja siten pystytään keskittymään kunkin nuoren yksilölliseen polkuun ja tavoitteisiin. Starttitoiminnalla on selkeät tavoitteet ja tarkoitukset, vaikka joskus ulkopuolisten silmissä se saattaa vaikuttaa päämäärättömältä puuhastelulta ja kahvitteilta. Myös kahvinjuontiin ja pelkkään oleiluun jätetään aikaa, koska aina nuoren vointi ei salli muuta. Monen nuoren kohdalla tavoite on saavutettu jo siinä vaiheessa, kun hän saapuu aamulla ajoissa pajalle.

Starttipajoilla toiminta rakentuu yhdessä tekemisen ympärille, mutta sisältää kasvatuksellisia ja opetuksellisia elementtejä yhteiskunnasta, työelämästä, koulutuksesta ja oman elämän hallinnasta. Lisäksi toiminnan sisältöön liittyy vahvasti myös ennalta ehkäisevää päihdetyötä, talous- ja terveystietoa sekä liikuntaa.

Starttivalmennus vastaa kohdennetusti rakenteista syrjään jäävien tarpeisiin ja huomioi yksilölliset tilanteet. Starttivalmennus on moniammatillista ja monialaista, kokonaisvaltaista, arjenhallinnan vahvistamiseen keskittyvää toimintaa, joka perustuu sopimuksellisuudelle. Toiminta sekä tukee valmentautujaa auttamaan itseään että optimoi tukiverkostojen yhteistyötä. Toiminnassa huomioidaan valmentautujan elämäntilanne kokonaisvaltaisesti. (Hilpinen ym. 2012, 4.) Starttivalmennus tarjoaa palvelu-

verkostosta usein puuttuvan osan, nuoren matalan kynnyksen palvelun, joka toimii monialaisena sosiaalisen kuntoutuksen palveluna. (Hannila-Niemelä, Oulasvirta – Niiranen & Pietikäinen 2016, 5.) Starttipajajakson pituus vaihtelee yksilöllisesti kunkin nuoren tarpeen mukaan.

Työpajojen arkeen soveltuvat myös toiminnallisen kuntoutuksen keinojen käyttäminen. Starttipaja toimii esimerkiksi arjen – ja sosiaalisten taitojen vahvistajana. Keinoina voidaan käyttää ryhmätoimintaa, joka nivelletään työtoiminnan lomaan. Kuntoutus voi olla myös oman elämän aktiivista suunnittelua ja dokumentointia, joka edellyttää oman persoonan löytämistä ja minän prosessointia. Jälleen työpajan kokonaisuus tukee valmentautujan elämän tilanteen selkeytymistä. Työ - ja starttipaja tarjoavat "kalenteriajan" eli mahdollisuuden kiireettömästi ja turvallisesti prosessoida omaa elämää ja ongelmia. (Hassinen 2004, 63.)

Starttivalmennuksessa nuori oppii paitsi erilaisia arjessa tarvittavia taitoja, myös itsestään - kuka hän on, mikä häntä kiinnostaa, missä hän on hyvä ja taitava ja missä hänen puolestaan tulisi kehittyä. Nuoren voimautumista voidaan pitää starttivalmennuksen yhtenä päätavoitteena. (Hannila - Niemelä ym. 2016, 12.)

3 TYÖPAJATOIMINTA PALVELUMUOTONA

Työpajatoiminta asemoituu olemassa olevan palvelujärjestelmän reuna-alueille ja väleihin, ja kentän toimijat ovat tottuneet työskentelyyn hallintokuntien katvealueilla. Nykyaikainen työpajatoiminta asemoituu työllisyys – ja nuorisopolitiikan ohella vahvasti myös koulutus – ja sosiaalipolitiikan sektoreille. Työpajojen valmennustyölle on ominaista hallinnolliset ja organisatoriset sektorirajat ylittävä monialaisuus ja – ammatillisuus. Mallin vahvuus piilee järjestelmän rajapinnoilla toimimisessa ja yksilöllisten tarpeiden mukaan räätälöidyssä valmennuksessa. (Puroaho & Leppänen 2013, 15.)

Työpajatoimintaa on Suomessa järjestetty jo 1980 – luvun alkupuolelta lähtien. Ensin toiminnan uutuusarvo oli nuorisotyön ja työvoimahallinnon toimenpiteiden uudella yhdistämisessä. (Hilpinen ym. 2012, 6.) Alussa työpajatoiminnassa oli kyse lähinnä nuorisotyön välineestä, jolla etsittiin uusia ratkaisuja koulutuksesta ja työelämästä syrjäytymisen ongelmiin. Kohderyhmänä olivat kouluttamattomat ja työttömät nuoret. (Hämäläinen & Palo 2014, 10.)

3.1 Nuorisotakuu

Nuorten työpaja toteuttaa osaltaan nuorisotakuuta. Nuorisotakuu tuli voimaan vuoden 2013 alusta lukien. Nuorisotakuu on luonteeltaan palvelulupaus, jossa eri toimijat sitoutetaan toimimaan yhteisesti sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nuorisotakuun avulla pyritään varmistamaan, että nuoret löytävät polun koulutukseen ja työhön ja pääsevät siten osalliseksi yhteiskuntaan. Tavoitteena on, että kaikille nuorille luodaan realistiset mahdollisuudet suorittaa perusasteen jälkeinen tutkinto ja työllistyä. Samalla kiinnitetään huomiota siihen, että nuoret eivät ajaudu liian pitkään jaksoon ilman minkäänlaista aktiivista toimintaa. (Tuusa, Pitkänen, Shemeikka, Korkeamäki, Harju, Saares, Pulliainen, Kettunen & Piirainen 2014, 13 – 14.)

Nuorisotakuun avulla tarjotaan koulutus -, harjoittelu -, työpaja-, kuntoutus – tai työpaikka alle 25 – vuotiaille ja alle 30 – vuotiaille vastavalmistuneille kolmen kuukauden kuluessa työttömyyden alkamisesta. Jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka lukiossa, ammatillisissa oppilaitoksissa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin. Nuorisotakuu perustuu Public – Private – People – Partnership - malliin, jossa nuoret ovat itse aktiivisia toimijoita ja oman tulevaisuutensa tekijöitä. (emt. 2014, 15.) Työpajatoiminta on monialaista ja moniammatillista yhteistyötä ja merkittävässä roolissa nuorisotakuun toteuttamisessa.

3.2 Valtakunnallinen työpajayhdistys

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry (TPY) on työpaja-ammattilaisten vuonna 1997 perustama järjestö, jonka sääntöjen mukaisena tehtävänä on ehkäistä syrjäytymistä

edistämällä työpajatoiminnan ja sosiaalisen työllistämisen kehitystä Suomessa. Yhdistys toimii pitkäjänteisesti toteuttaakseen missiotaan työpajatoiminnan kehittäjänä. Se vahvistaa toiminnallaan sekä työpajojen toimintaedellytyksiä että pajoilla työskentelevien ammattitaitoa. (Valtakunnallinen työpajayhdistys 2014, 8.) Valtakunnallinen työpajayhdistys tarjoaa myös alueellista toimintaa. Alueellisia verkostoja on ympäri Suomea tällä hetkellä 12 ja työmme tilaaja eli Varsinais – Suomen työpajaverkosto on niistä yksi.

Verkostojen toiminta perustuu vertaiskehittämiseen ja niiden toimintamuotoja ovat mm. työkokoukset, yhteiset koulutukset, alueelliset tapahtumat ja opintovierailut. Verkostojen koordinaattorit välittävät tietoa työpajatoiminnan ja TPY:n ajankohtaisista asioista alueelleen ja kokoavat tietoa alueensa työpajatoiminnasta TPY:n toteuttaman valtakunnallisen kehittämisen ja vaikuttamistyön tueksi. Verkostot toimivat tiiviissä yhteistyössä alueen työpajoista vastaavan aluehallintoviraston kanssa. TPY koordinoi verkostotoimintaa valtakunnallisesti ja kutsuu verkostojen koordinaattorit ja aluehallintovirastojen nuorisotoimissa työpajoista vastaavat säännöllisesti koolle verkostojen kehittämisen ja työpajojen ajankohtaisten asioiden äärelle. (Valtakunnallinen työpajayhdistys 2016)

4 MENETELMÄMALLIN INNOITTAJAT

Tähän lukuun kokoamme menneitä ja vielä käynnissä olevia projekteja ja toimintoja, jotka ovat erityisesti innoittaneet meitä menetelmämallin synnyssä. Toiminnot ovat suunnattuja hyvin erilaisille kohderyhmille, mutta tavoitteet ovat nähtävissä hyvin samankaltaisina kohderyhmän rakenteesta riippumatta. Tästä syystä halusimme kokeilla ja yhdistellä erilaisia menetelmiä myös starttipajatoiminnassa. Toiminnalliset ja kulttuuriset menetelmät sopivat kaikille ja ovat omiaan muun ohjauksen ja tuen ohella vahvistamaan niin yksilön vahvuuksia ja osallisuuden kokemuksia kuin yhteisöllisyyttäkin.

4.1 Kulttuuripajamalli – kulttuuria yhdessä

Kulttuuripajamalli on Sosped Säätiön kehittämä toimintamalli, jossa koulutetaan mielenterveyskuntoutujia ohjaamaan luovien alojen toiminnallisia ryhmiä toisilleen. Toiminnallinen vertaistuki auttaa osallistujia vahvistumaan niin, että he valjastavat omia kykyjään käyttöön aiempaa paremmin elämäntavoitteidensa toteuttamiseksi. Malli myös tukee heitä etsimään ja löytämään opiskelu – ja työpaikkoja ja / tai jatkamaan keskeytyneitä opintoja. (Sosped Säätiö 2016.)

Kulttuuripajojen toiminta on suunnattu 18 - 35 -vuotiaille mielenterveyskuntoutujille. Kulttuuripajoilla tehdään ryhmissä kuntoutujia kiinnostavia asioita. Luovien ryhmätöiden kautta etsitään välineitä elämänhallinnan sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen ja edelleen työ- ja toimintakyvyn parantamiseen. Toiminnassa keskitytään osallistujien voimavaroihin, vahvuuksiin sekä uuden oppimisen mahdollisuuksiin. Ryhmien sisällöt suunnitellaan yhdessä vertaisohjaajien ja kävijöiden kiinnostuksen mukaan. Teemoja ovat esimerkiksi musiikki, kuvataide, teatteri, retket, tapahtumat, ruoanlaitto ja liikunta. Henkilökunta on ryhmien taustatukena, mutta valtaosan ryhmien ohjaamisesta tekevät vertaisohjaajat. Kulttuuripajamallissa kaikki ryhmät perustuvat ohjattuun toiminnalliseen vertaistukeen. (emt. 2016.)

Kulttuuripajan tavoitteena on avoin ja turvallinen ilmapiiri, yksilön vahvuuksien löytäminen kulttuurin keinoin yksilönä yhteisön jäsenenä. Hyvin samankaltaisia asioita tavoittelee myös starttipajatoiminta, jonne haluamme kokeiluluontoisesti menetelmällin kautta tuoda ripauksen kulttuuripajamallin elementtejä. Starttipajatoiminnassa kuitenkin korostuu kulttuuripajamallia selkeämmin valinnanvapaus, sillä ryhmien osallistujat eivät ole itse lähtökohtaisesti hakeutuneet kulttuurin ja itseilmaisun pariin kuten kulttuuripajan osallistujat. Kulttuuripajamallissa kulttuurin keinot ovat itse tarkoitus ja päämäärä, menetelmällin kulttuurin keinoja taas käytetään työvälineenä.

4.2 Nuoret estradille- hanke

Nuoret estradille -hankkeessa kehitetään mediapedagogisia malleja. Nuoret estradille on tammikuussa 2015 alkanut kehittävä toimintatutkimus, joka toteutetaan viidellä eri paikkakunnalla. Hankkeen tavoitteena on lisätä ymmärrystä lukutaitohaasteista nuoruuden koulutussiirtymissä ja löytää keinoja tukea nuoria näissä elämän taitekohdissa. Kolmivuotisessa tutkimushankkeessa kehitetään mediapedagogisia malleja monilukutaidon edistämiseen taiteellisella mediatoiminnalla. Tutkijat etsivät koulujen sekä kulttuuri- ja nuorisotyön kanssa työpajoihin erilaisia nuorisoryhmiä, kuten kymppi- luokkalaisia, koulupudokkaita, maahanmuuttajia tai lukivaikeuksista kärsiviä. (Nordén 2015.)

Nuoret estradille – hanke tuottaa oppimateriaalia jonka tavoitteena on tarjota nuorten parissa toimiville konkreettisia työkaluja kansalaiseksi kasvattamiseen sekä monilukutaidon ja itseilmaisun kehittämiseen. Nuoret estradille -oppimateriaali toimii eräänlaisena lämmittelynä ja äänenavauksena itsetuntemukseen sekä kriittisen ja luovan oman äänen löytämiseen. Tehtävät kannustavat omien mielipiteiden muodostamiseen, dialogiin ja vaikuttamiseen. Ne on helppo toteuttaa: kännykkää, kameraa, kynää tai paperia monimutkaisempia välineitä ei tarvita. (emt. 2015.)

Nuoret estradille-hankkeen tavoitteet kohtaavat menetelmämallille asettamiemme tavoitteiden kanssa. Tarkoituksena on suunnitella ja toteuttaa eri elämäntilanteissa oleville nuorille suunnattua toimintaa. Toimintaa, joka on samaan aikaan mielekästä ja uusia oivalluksia tuottavaa sekä helposti eri tarkoituksiin sovellettavaa. Tarkoitus on myös koota syntyneitä menetelmiä yhteen työkaluiksi nuorten parissa työskenteleville. Pää tavoitteena ei varsinaisesti ole tehdyn tuotoksen laatu ja hienous, vaan tie tuotoksen syntymiseen.

4.3 #ERNOD – erityisnuoret ja digiajan osallisuus

Osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet kuuluvat kaikille nuorille. Mediataitoja vahvistamalla nuori saa valmiuksia oman elämänsä valintoihin, etenkin koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheissa. ERNOD-hanke edistää nuorten yhdenvertaisuutta kehittämällä mediakasvatuksen menetelmiä, lisäämällä tiedonsaantia ja kouluttamalla nuorten kanssa työskenteleviä toimijoita. Hanke kehittää uusia digitaalisuutta hyödyntäviä ja soveltavia mediavaikuttamisen ja -kasvatuksen menetelmiä ja monialaisen yhteistyön muotoja nuorisovaltuuskunnan, korkeasteen oppilaitosten, erityisnuorille koulutusta tarjoavien toisen asteen oppilaitosten, kirjastoalan henkilöstön sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. (Mikkelin ammattikorkeakoulu 2016.)

#Ernod - hankkeen keskeisin toimenpide on erityisryhmien monialaisten mediavaikuttamistyöpajojen järjestäminen. Työpajat tuottavat sisältöjä valtakunnallisille ja paikallisille foorumeille sekä avaavat erityisryhmien arkea ja elinpiiriä. Nuoret oppivat työpajoissa mediavaikuttamisen tekniikkaa, sisällöntuottamista, monilukutaitoisuutta ja sosiaalista yhteistyötä. ERNOD-hanke toteutetaan ajalla 1.9.2015–31.8.2017. Hanketta hallinnoi Mikkelin ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajina hankkeessa toimivat Humanistinen ammattikorkeakoulu, Mikkelin kaupunginkirjasto, Kouvolan kaupunginkirjasto ja Suomen Nuorisoseurat ry. (emt. 2016.)

4.4 Turun Tyttöjen Talon blogihanke

Turun tyttöjen talolla toimii opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama blogihanke. Joukko 12 – 28 vuotiaita tyttöjä ja nuoria naisia kokoontuu viikoittain tekemään yhteistä Turun Tyttöjen Talon blogia. Toiminnan tavoitteena on tyttöjen ja nuorten naisten oman äänen esille tuominen. Nuoret itse ideoivat ja toteuttavat blogin sisällön. Blogi on paikka, jossa jaetaan kuulumisia, onnistumisia ja haasteita. Toiminnassa tehdään myös vierailuja ja henkilöhaastatteluja ryhmäläisten esittämien toiveiden pohjalta. Ryhmässä on käsitelty muun muassa teemoja, kuten unelmat, mediaturvallisuus, tarinankerronta, omakuva, naiskuvat ym. Aiheita on tarkasteltu useaa taidemuotoa hyödyntäen. Blogia on lisäksi hyödynnetty Turun Tyttöjen Talon avoimessa toiminnassa, tapahtumissa, markkinoinnissa ja sosiaalisessa arvioinnissa. Blogi mahdollis-

taa myös Tyttöjen Talon toimintaan osallistumisen etänä. (Huttunen, Lauha, Middeke & Säilä 2014, 32.)

Erlands kuvaa Tyttöjen Talon blogihankkeen vaiheet käytännönläheisesti Novialle tuottamassaan opinnäytetyössä. Erlands on kuvannut bloggaamisen merkitsevän tytöille ja nuorille naisille yhteenkuuluvuutta ja uusia tuttavuuksia, itsensä kehittämistä, huomioiduksi tulemistä ja kommunikointia sekä yhteisöllisyyttä ja vertaistukea (Erlands, 2013). Erlandsin opinnäytetyöstä saadut näkökulmat vahvistivat ryhmäblogitoiminnan valikoitumista oman työmme osallistamisen ja raportoinnin välineeksi.

Meidän työhömmme digiblogi valikoitui pohtiessamme menetelmiä nuorten tuotosten ja ajatusten yhteen kokoamiseen. Ryhmäblogin ylläpitäminen on tiimityöskentelyä parhaimmillaan, joten siltäkin osin blogitoiminta vaikutti sopivan työn teemaan. Blogin ylläpitäminen mielletään usein kirjoittamiseksi, mutta se voi olla paljon muutakin. Blogin kautta itseään voi ilmaista erilaisin menetelmin sellainen, jolle tekstin tuottaminen on hankalaa. Blogitoiminnassa rooleja voi kehittää tarpeen mukaan. Toimintaan voi osallistua, vaikka ei haluaisi tai kykenisi varsinaiseen blogin päivittämiseen.

Blogin kautta myös ohjaaja voi kirjoittaa tai muulla tavoin tuottaa omia ajatuksiaan ja tutustua blogiin tiedottamisen välineenä. Tutustuttuaan blogiin välineenä menetelmällin kautta, ohjaajatkin saattavat nähdä blogitoiminnassa omaan työhön sopivia mahdollisuuksia.

5 MERKITYKSET MENETELMÄMALLIN TAKANA

Tässä luvussa käsittelemme opinnäytetyömme keskeisiä käsitteitä, työtämme ohjavia arvoja sekä menetelmävalintojamme. Avaamme merkityksiä menetelmällin takana ja perustelemme valintojamme.

5.1 Työpajapedagogiikka

Työpajapedagogiikka on joustavissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa, yksilön edellytysten mukaista, tekemällä oppimista korostavaa, yhteisöllistä ja suunnitelmallista valmennusta. Valmennusprosessi on aina suunnitelmallinen ja tavoitteellinen. Suunnitelma koostuu yhdessä valmentautujan kanssa määritellyistä tavoitteista sekä käytännön toimista ja keinoista niiden saavuttamiseksi. Tavoitteet asetetaan niin, että ne ovat saavutettavissa ja niiden aikatauluista sovitaan yhdessä. Tarkoituksena on se, että valmentautuja saa onnistumisen kokemuksia ja hänen osaamisensa karttuu selkeästi osoitettavasti. (Hämäläinen & Palo 2014, 25.)

Käytännön työssä työpajapedagogiikka näyttäytyy esimerkiksi niin, että starttipajalle tullessa pajanuorelle tehdään alkukartoitushaastattelu. Siinä käydään yhdessä läpi hänen sen hetkinen elämäntilanteensa. Samalla pohditaan henkilökohtaisia tavoitteita, jotka asetetaan nuoren omalle pajajaksoille. On tärkeää, että tavoitteet ovat lähtöisin nuoresta itsestään, sillä itse asetettuihin tavoitteisiin on helpompi sitoutua. Tavoitteiden tulee olla nuoren kannalta myös realistisia ja mahdollisia saavuttaa. Asetetut tavoitteet ohjaavat nuoren pajajaksoa. Nuoria tuetaan toimimaan aktiivisesti heidän omien tavoitteidensa saavuttamiseksi. Tavoitteita ja niiden saavuttamista tarkastellaan säännöllisesti yhdessä nuoren kanssa väli - ja loppuhaastatteluiden muodossa.

Hämäläisen ja Palon (2014) mukaan työpajapedagogisessa valmennuksessa huomioidaan osaamisen karttumisen lisäksi elämänhallinnan jäsentyminen, sosiaalinen vahvistaminen sekä työ - ja työelämätaitojen lisääntyminen. Valmennus tapahtuu yksilön edellytysten mukaisesti. Valmentautujalla on aikaa kasvaa omatahtisesti ja häntä tuetaan yksilöllisesti (Hämäläinen & Palo 2014).

5.2 Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan varhaista tukea ja toimenpiteitä, jotka kohdistuvat syrjäytymisvaarassa oleviin ja erityistä tukea tarvitseviin nuoriin, nuorten ryhmiin sekä riskitilanteisiin ja -alueisiin. Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa, että

nuorten elämänhallinnan tukemisessa on vahva ehkäisevän työn näkökulma. Sen työmuodoissa keskitytään sellaisiin alueisiin, nuorisoryhmiin ja olosuhteisiin, joissa syrjäytymisuhka on suurin. Sosiaalista vahvistamista tehdään moniammatillisesti. Toiminnassa käytetään verkostotyötä nuorten perheiden tukemisessa, tehdään yhteistyötä nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa sekä toteutetaan vapaa -ajan ryhmä - ja vertaistukimuotoja. Työtä kohdennetaan erityisesti riskiryhmänuoriin ja maahanmuuttajiin. (Danska - Honkala & Poteri 2011, 128.)

Nuorisolaissa sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan toimia nuorten elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Termi korvaa aiemmin käytetyt käsitteet syrjäytyminen ja syrjäytymisen ehkäisy, koska niitä on pidetty negatiivisina ja leimaavina. Sosiaalinen vahvistaminen on ennen muuta prosessi, joka tähtää nuoren arjenhallinnan ja sitä kautta elämäntilanteen ja hyvinvoinnin asteittaiseen parantamiseen. (Hämäläinen & Palo 2014, 51 – 52.)

Nuoren sosiaalinen vahvistuminen etenee prosessina siten, että nuori pyritään kiinnittämään yhteisöihin, erityisesti vertaisryhmiin. Toiminnallisten yhteisöjen kautta nuori oppii tunnistamaan oman panoksensa merkityksen yhteisön toimintaan, hän oppii luottamaan itseensä ja sen myötä luottamaan myös muihin. Hänen elämänsä alkaa tulla hänelle merkityksellisiä muita ihmisiä. Prosessin myötä nuori alkaa ottaa vastuuta myös yhteisöstä, mikä lisää hänen tarvettaan oppia lisää. (Kuure 2015, 25.) Menetelmämallin suunnittelussa on vahvasti huomioitu sosiaalinen vahvistaminen, kuten työpajatyöskentelyssä yleensäkin. Menetelmämallin sisältämien harjoitteiden kautta pyritään luomaan tilanteita, joissa nuori voi löytää uusia oivalluksia itsestään ja omasta elämästään.

5.3 Tavoitteena yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen

Menetelmämallin tarkoituksena on tukea ja ohjata nuoria eteenpäin sosiaalisen vahvistamisen prosessissa. Tarkoituksena on myös vahvistaa heidän ymmärrystään yhteisön jäsenenä toimimisesta ja sen tärkeydestä. Menetelmämallin yhdessä tehtävien harjoitteiden tavoitteena on lisätä paju- ja nuorten välistä yhteisöllisyyttä sekä lisätä nuorten ymmärrystä osallisuudesta ja sen mahdollisuuksista. Yhteisöllisyyttä on tärkeää

tukea ja kannustaa, koska ihmisellä on luontainen tarve kuulua johonkin yhteisöön ja tulla hyväksytyksi juuri sellaisena kuin on.

Yhteisöllisyyden rakentaminen ja hyödyntäminen työpajoilla on suunnitelmallista työtä ja tarvitsee sitä tukevia rakenteita. Tavoitteena on tasaveroinen ja arvostava vuorovaikutus, jossa valmentautuja kokee olevansa merkityksellinen työpajayhteisön jäsen. Jäsenyys tuo mukanaan erilaisia vastuita, velvollisuuksia ja oikeuksia ja antaa mahdollisuuden ryhmän jäsenten vertaistukeen. (Puroaho & Leppänen 2013, 16 - 17.)

Starttipajoilla yhteisöllisyys nousee avainasemaan, koska pajalle ohjautumiseen nuorella on usein hyvin painavia syitä. Merkittävin syy on usein, että nuori on vaarassa syrjäytyä. Hänellä saattaa olla huonoja kokemuksia koulu – tai työelämästä, olla mielenterveysongelmia tai päihdekierrettä. Tärkeää on, että nuori tuntee kuuluvansa johonkin ryhmään tai yhteisöön, kokee hyväksynnän tunteita ja saa vertaistukea. Pajoilla toimintaa ohjaavien kehysten sisällä pyritään tasaveroiseen ja toista arvostavaan vuorovaikutukseen ja ryhmässä toimimiseen.

Valmentautujilla on työpajayhteisössä erilaisia vastuita, velvollisuuksia ja oikeuksia. Toiminnassa hyödynnetään suunnitelmallisesti ryhmän jäsenten vertaistukea toisilleen. Yhteisöllisyys rakentuu valmentautujan kokemukselle omasta merkityksestään työpajayhteisölle. Yhteisöllisyyteen liitetään usein sellaisia käsitteitä kuin luottamuksellisuus, yhteenkuuluvuus ja osallisuus. (Hilpinen ym. 2012, 6.)

Parasta nuorten osallisuudessa on kokemus yhteisestä tekemisestä. Toiminnan kautta nuori voi saada uusia ystäviä ja näkökulmia omaan elämään. Nuori saa vertaistukea ja iloa yhteisistä aikaansaannoksista. Myönteinen palaute palkitsee ja kannustaa nuoria tekemään. Kun nuorille annetaan mahdollisuus uuden toiminnan suunnitteluun, käynnistämiseen ja toteuttamiseen, he tarttuvat siihen. Nuoret haluavat vaikuttaa ja osallistua. (Eskelinen 2012, 29.)

Nuorten osallistaminen näkyy tässä menetelmämallissa erilaisissa ryhmätehtävissä, jotka kulkevat yhdessä yhteisöllisten harjoitusten kanssa. Harjoitusten kautta nuoret peilaavat omaa elinympäristöään ja elämänsä eri osa-alueita. Tarkoituksena on

saada heidät aktivoitumaan, vaikka edes vähän, sekä saavuttamaan yhteisöllisen toimintakulttuurin omassa starttipajaympäristössään. Nuoria ohjataan vaikuttamaan omalla pajalla tapahtuviin asioihin, toimintatapoihin ja sisältöön. Osallistamisen tarkoituksena on ohjata nuoria löytämään ja kehittämään heissä jo valmiina olevaa potentiaalia tiedon ja taidon maailmassa.

5.4 Kokemuksellinen ja yhteistoiminnallinen oppiminen

Koko työpajatoiminta perustuu kokemukselliselle oppimiselle. Kokemuksellinen oppiminen on myös menetelmällisen perusta, joskin menetelmällisissä käytetään kokemuksellisen oppimisen välineenä tarkemmin määriteltynä yhteistoiminnallisen oppimisen käsitettä. Yhteistoiminnallinen oppiminen on menetelmänä tunnetumpi koulu maailmassa. Tämän työn kautta haluamme kokeilla erityisesti yhteistoiminnallisen oppimisen soveltuvuutta starttipajatoiminnassa. Tässä työssä käsittelemme kokemuksellista ja yhteistoiminnallista oppimista yhtenä kokonaisuutena.

Kokemuksellisen oppimisen teoria perustuu vuorovaikutusta ja ryhmädynamiikkaa tutkiviin tieteenaloihin. Oppiminen on oppijaa monipuolisesti koskettava toiminnallinen prosessi, joka vetoaa eri aistikanaviin, tunteisiin, kokemuksiin, elämyksiin, mielikuviin ja mielikuvitukseen. Olennaista kokemuksellisessa oppimisessa on, että oppija on mahdollisimman paljon kosketuksissa opittavan ilmiön kanssa oman kokemuksensa kautta. (Toivakka & Maasola 2011, 43.)

Kokemuksellisen oppimisen malli toimii moniulotteisuutensa ansiosta erityisen hyvin harjoiteltaessa itsetuntemusta ja vuorovaikutustaitoja: viestintätilanteissa oppija joutuu käyttämään persoonansa kaikkia puolia ja ottamaan huomioon myös muut tilanteessa olevat. Useiden aistikanavien käyttö oppimistilanteessa on hyödyllistä, erityisesti mikäli opiskeltavat asiat ovat abstrakteja kuten itsetuntemus ja vuorovaikutustaidot yleensä ovat. (emt. 2011, 43.)

Kokemuksellisen oppimisen tärkeimmät työkalut ovat:

- Harjoite
- Kehyskertomus
- Roolien tai tehtävien antaminen
- Kilpailu
- Aikaraja
- Rajoitteistaminen
- Kokemus
- Observointi
- Purkaminen
- Prosessointi
- Arkeen siirto (Aalto 2000, 99.)

Oppimistilanne rakentuu luontevasti yhteistoiminnalliseksi: toisten auttaminen ja toisilta oppiminen tukevat oppijan sosiaalista kasvua, ja ryhmä on yhteisvastuussa jokaisen jäsenensä oppimisesta. Kokemuksellinen oppiminen tukee näin persoonallista ja sosiaalista kehittymistä sekä lisää yksilön itsetuntemusta, tietoisuutta omasta kasvusta ja oppimaan oppimisen taitoja. (Toivakka & Maasola 2011, 43.)

Menetelmämallissa yhteistoiminnallisuuden lähtökohtana on etukäteen suunnitellut tehtävät eli harjoitteet. Ne sisältävät pohtimista tai tekemistä ja ne suoritetaan ryhmässä. Harjoitteet pohjautuvat erilaisiin teorioihin riippuen kunkin harjoitteen tavoitteesta. Toiminnan teoriana voi olla esimerkiksi oletamus, että ryhmä tätä tehtävää suorittaessaan tutustuu toisiinsa paremmin, kasvattaa keskinäistä luottamustaan tai tätä tehtävää tehdessään ryhmä oppii jotain suunnittelun ja tiimityötaitojen merkityksestä. Menetelmämallissa yhteistoiminnallinen oppiminen näkyy myös harjoitteiden ulkopuolella tapahtuvana pienryhmä- eli valmennustiimitoimintana.

Yhteistoiminnallinen oppiminen on nykyään tunnettu pedagoginen lähestymistapa, jossa yksittäisten oppilaiden opettamisen asemesta suuri opetusryhmä jaetaan yleensä 2- 4- oppilaan pienryhmiin. (Sahlberg & Sharan 2002, 10.) Yhteistoiminnallisen oppimisen työtapaa on kiitetty siitä, että se auttaa luomaan myönteistä yhteen-

kuuluvuuden henkeä oppilaiden keskuuteen, kehittää heidän sosiaalisia taitojaan ja tekee oppimisen entistä hauskemaksi. (Saloviita 2006, 10.)

Johnsonin & Johnsonin (2006) mukaan yhteistoiminnalliseen oppimiseen liittyviä arvoja ovat oppilaitten tasavertaisuus ja kaikkien osallisuus luokan toimintaan, toisten kunnioittaminen ja auttaminen sekä toisten oppilaitten näkeminen yhteistyökumppaneina kilpailijoiden asemesta. (emt. 165.)

Ryhmän toiminnan tehokkuus vaatii, että ryhmä on kiinteä. (emt. 2006, 65.) Yhteistoiminnallinen ryhmätyöskentely on syytä aloittaa kevyillä ja hauskoilla lämmittelyharjoituksilla, jotka edistävät ryhmähengen kehitystä. Nämä harjoitukset saavat paremmin mukaansa myös harjoitukseen negatiivisesti suhtautuvat osallistujat. Toisaalta heille voi antaa aikaa katsoa muiden ryhmäläisten työskentelyä ja mahdollisuuden osallistua toimintaan myöhemmin. Joillekin pelkästään toiminnan ja muiden työskentelyn seuraaminen saattaa olla itsessään oppimiskokemus.

5.5 Kulttuuriset menetelmät menetelmämallissa

Kulttuurisen nuorisotyön viitekehykseen liittyy luontevasti tekemällä oppiminen. Kulttuurinen nuorisotyö on konkreettista tekemistä tai toimintaa ja ensisijaisesti yhteisöllistä. (Ruotsalainen 2007, 173.) Kulttuurisen nuorisotyön valitsimme välineeksi menetelmämalliin juuri siksi, että edellä mainittujen seikkojen takia katsoimme sen palvelevan erittäin hyvin starttipajatoiminnan tarkoitusta ja tavoitteita.

Kulttuurisen nuorisotyön lähtökohtana on tarjota ilmaisukanavia sille, miten nuori kokee ympäröivän maailman. Työmenetelmät rakentuvat nuorten osallisuuden varaan. Taidelähtöisten menetelmien tavoitteena on, että nuori löytäisi juuri hänelle ominaisen tavan ilmaista itseään ja vaikuttaa elämänsä eri yhteisöissä ja foorumeilla. (Jaakola 2012, 11.)

Luovassa työskentelyssä nuoren kohtaaminen syntyy merkitysten, mielipiteiden ja arvojen kautta. Kulttuurinen osallisuus on taiteen tekemisen kautta syntyvää osallisuutta ja vaikuttamista. Kulttuurisessa nuorisotyössä yhteisön ja ohjaajan merkitys on

suuri: se luo turvallisen kasvualustan nuoruudelle ja antaa nuorelle merkittävässä määrin sosiaalista pääomaa. Taide avaa nuorelle esteettisen maailman ja sen kautta löytää myös ympäristöön ja ympäröivään maailmaan liittyviä merkityksiä ja ratkaisuja. Esteettisyys kehittää nuorella myös emotionaalista puolta, jolla on merkitystä suvaitsevaisuuden kehittymisessä ja suhtautumisessa muihin ihmisiin, heidän mielipiteisiinsä, sekä ympäröivää maailmaan. (Mönttinen 2011, 13 - 14.)

Menetelmämallissa tutustutaan itseilmaisuuksiin kulttuurin eri keinoin erilaisten harjoitusten muodossa. Mallissa käytettäviä keinoja ovat muun muassa kuvataiteet, valokuvaus, kirjoitus ja digitaaliset menetelmät. Tavoitteena on rohkaista ja ohjata nuoria oppimaan ja oivaltamaan itseilmaisun eri keinoja ja antaa sijaa nuoruudelle tyypillisen rajojen kokeilemisen ja testaamisen mahdollisuuden. Luovien menetelmien kautta kaikki on mahdollista. Työn lopputulos ei ole erityisen merkittävä, vaan oman ajattelun ja yhteistyön siivittäjä tie siihen. Tavoitteena on myös löytää mahdollisesti omia keinoja, joita nuoret voivat tulevaisuudessa käyttää itsensä ilmaisun. Itseilmaisun kautta myös nuoren itsetunto vahvistuu.

5.6 Digitaaliset menetelmät ja blogitoiminnan merkitys

Valitsimme blogitoiminnan menetelmämalliin osallistamisen ja raportoinnin välineeksi. Blogi kulkee verkkopäiväkirjana mukana koko menetelmämallin ajan. Blogitoiminta on sisällytetty osaksi menetelmämallin muuta toimintaa ja sen ohelle on suunniteltu tutustumista myös muihin erilaisiin digitaalisiin menetelmiin kuten mobiilisovelluksiin ja sosiaalisen median palveluihin. Menetelmämallissa ehdotetaan myös tilanteita, joissa on hyvä ottaa esiin mediakasvatuksellisia näkökulmia ja keskustelua.

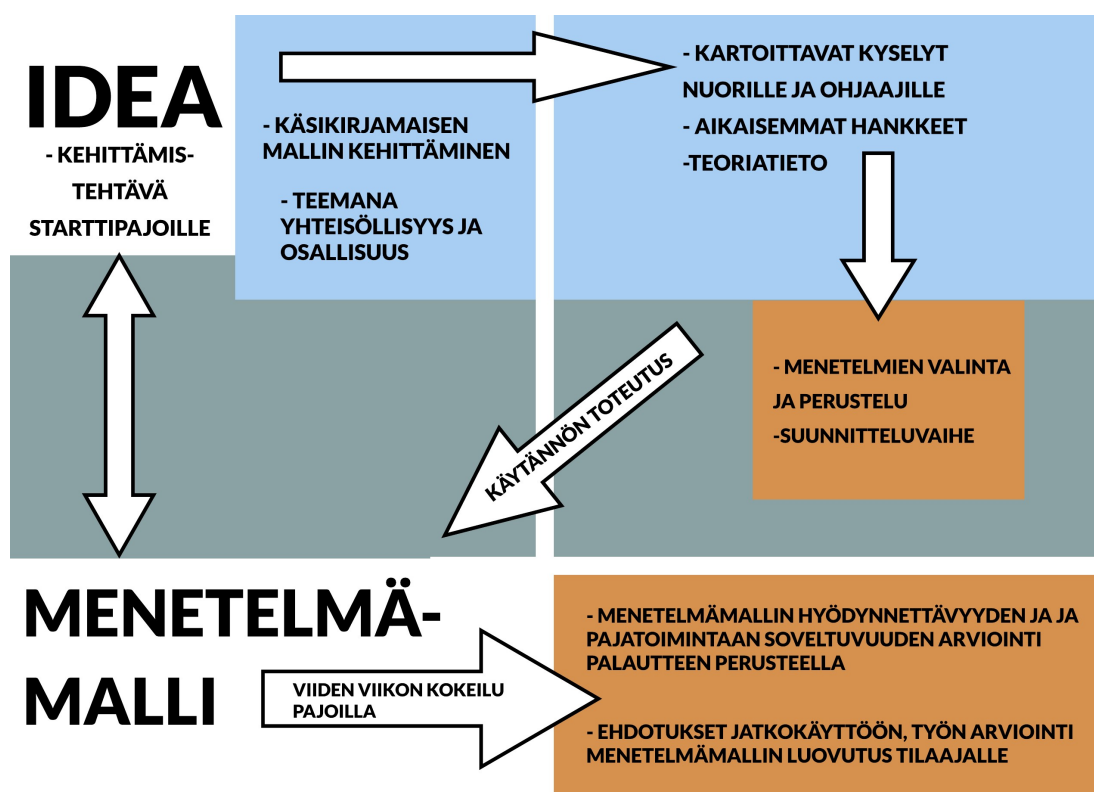
Käytimme blogitoiminnan suunnittelun pohjana Verken nuorisotyö bloggaa - oppaan valmiiksi suunniteltuja ryhmäkertoja soveltaen niitä menetelmämallin tehtävien jatkeeksi. Internet on tuttu ympäristö nuorille. Blogitoiminta mahdollistaa luontevasti nuorten ja ohjaajien yhteisen osallistumisen toimintaan. Parhaimmillaan yhteisen blogin ylläpitäminen on tiivistä ryhmätöitä joka vaatii aktiivisuutta, vastuunottoa sekä ryhmätöytäitoja. Blogin ylläpito mahdollistaa osallistumisen erilaisissa rooleissa, jotka voi määritellä yksilön ja ryhmän osaamisen sekä kiinnostuksenkohteiden mukaan.

Nuorisotyön näkökulmasta blogitoiminta antaa vaikuttavan alustan osallistamiseen, ryhmätyöskentelyyn ja yhteisöllisyyden lisäämiseen. Blogitoimintaa voi käyttää luonnollisesti muun toiminnan jatkeena. Eri aktiviteeteista kirjoittaminen tai päivän tapahtumista kertominen blogissa voi motivoida nuoria kokeilemaan uusia asioita rohkeammin sekä kommunikoidaan keskenään runsaammin. Ryhmäblogissa nuoria yhdistävänä tekijänä toimii yhteinen toiminta ja arki. (Huttunen, Lauha, Middeke & Säilä 2014, 27 - 30.)

Blogitoiminnan ohelle on helppo virittää keskustelua median käytöstä, käytöksestä mediassa, median valinnoista sekä ohjata nuoria luotettavan tiedon äärelle. Media-kasvatuksellisella otteella voi herättää nuoria pohtimaan median käyttöä, joka on olennainen osa tämän päivän elämää. (Tuominen 2014, 47.)

6 IDEASTA MENETELMÄMALLIKSI

Tässä luvussa käsittelemme opinnäytetyömme prosessin etenemistä ideasta valmiiksi menetelmämalliksi. Selvitämme työn aikataulua, kartoittavia kyselyitä ohjaajille ja nuorille menetelmämalliin vaikuttavine johtopäätöksineen, menetelmämallin sisällön ja menetelmien valintoja sekä ja toteutusvaihetta.

Ideasta menetelmämalliksi. Kuva opinnäytetyön prosessin havainnollistamiseksi.

6.1 Opinnäytetyön aikataulu ja toteutus

Idea opinnäytetyön aiheesta syntyi keväällä 2015. Alusta alkaen ajatuksena oli toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tuotteena olisi starttipajoille suunnattu menetelmämalli. Halusimme menetelmämallista konkreettisen ja helposti toteutettavan käytännön työkalun, joka perustuu yhdessä toimiseen ja sen tukemiseen yksilön omia vahvuuksia löytäen ja hyödyntäen.

Menetelmämallin päätavoitteeksi valikoitui yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen starttipajatoiminnassa. Menetelmiksi valikoituivat toiminnalliset, kulttuuriset ja digitaaliset keinot osaltaan pajanuorille suunnatun kartoittavan kyselyn tuloksena ja osaltaan omien kiinnostuksenkohteidemme ohjaamana. Halusimme yhdistellä näitä menetelmiä ja soveltaa kokemuksellista ja yhteistoiminnallista oppimista starttipaja-

maailmassa. Lisäksi halusimme tuoda malliin ripauksen nuorten vertaisohjaajuutta yhdessä oivalluksia tuottavien yksilötehtävien kanssa.

Opinnäytetyön tilaajana Varsinais- Suomen työpajaverkosto oli luonnollisesti kiinnostunut kehittämään starttipajojen toimintaa. Esittelimme alustavan idean työn luonteesta tilaajalle loppukesästä 2015. Tavoitteemme kohtasivat työn tilaajan kanssa, joskin esille nousi vielä tavoite tuoda työn kautta starttipajatoimintaan näkyvyyttä. Sopimuksen opinnäytetyöstä laadimme alkusyksyn aikana. Syksyllä 2015 aloitimme teoriapohjan kokoamisen ja kyselyiden laatimisen. Seurasimme aktiivisesti alan julkaisuja sekä tapahtumia ja tutkimme aikaisempia ja meneillään olevia samaan aihepiiriin istuvia projekteja, tutkimuksia ja hankkeita. Suunnittelun ajan kävimme vuoropuhelua työn tilaajan kanssa. Valmiit kyselytutkimukset hyväksyttiin tilaajalla ennen niiden lähettämistä.

Kyselytutkimukset käynnistettiin loppusyksystä 2015. Analyysi ja vastausten puhtaaksi kirjoittaminen suoritettiin loppuvuoden 2015 aikana. Menetelmämallin ideointi ja käytännön suunnittelu aloitettiin analyysin valmistuttua ja tekninen toteuttaminen tehtiin alkuvuodesta 2016. Menetelmämalli oli valmis arviointia varten helmikuussa 2016. Arvioinnin suoritti kokoamamme asiantuntijaryhmä, joka koostui kahdesta pajo-ohjaajasta, yhdestä nuorisotyöntekijästä, yhdestä erityisnuorisotyöntekijästä, yhdestä yksilövalmentajasta ja yhdestä etsivästä nuorisotyöntekijästä. Asiantuntijaryhmästä nousseet korjausehdotukset ja muutokset menetelmämalliin tehtiin helmikuun 2016 aikana. Valmis menetelmämalli jalkautettiin pajoille maaliskuun alussa 2016. Pajoille annettiin viisi viikkoa aikaa menetelmämallin kokeilua varten, jonka jälkeen pajojen ohjaajat toimittivat nuorten antamat palautteet meille. Nuorten palautteiden ja ohjaajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta pääsimme arvioimaan työn hyödyllisyyttä ja jatkokehityskelpoisuutta sekä saattamaan opinnäytetyön loppuun keväällä 2016.

6.2 Alkukartoituskysely pajoille

Starttipajoille tehdyn alkukartoituksen toteutimme kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kuvataan todellista elämää, jossa useat

tapahtumat muokkaavat toisiaan ja liittyvät toisiinsa. Tutkimuskohdetta lähestytään mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa on tarkoituksena nostaa esiin tosiasioita. Tutkimusotteelle on myös tyypillistä, että tutkimus elää koko prosessin ajan ja eri vaiheet sulautuvat toisiinsa yhdeksi kokonaisuudeksi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002: 152, 155.) Tässä työssä puhumme kuitenkin tutkimusmenetelmien sijaan mieluummin kehittämistyön menetelmistä, sillä aineistonkeruun tarkoituksena ei ollut varsinaisesti tuottaa uutta tietoa vaan antaa lisätietoa ja suuntaa menetelmämallin pohjaksi.

Aineiston keruun menetelmänä käytimme kyselytutkimusta, joka toteutettiin Webropol - kyselynä. Kyselytutkimuksella on mahdollista kerätä tietoa useilta henkilöiltä samanaikaisesti. Haluttaessa yleistettävää tietoa tietyltä ryhmältä, on kyselytutkimuksen käyttö perusteltua (Kokkonen 2009, 4.)

Kyselytutkimuksen tarkoituksena ei siis ollut hankkia autenttisia vastauksia tarkasti määriteltyihin tutkimuskysymyksiin, vaan lähinnä kartoittaa pajojen nykytilaa, toiminnan muotoja ja menetelmämallin testaamiseen osallistuvien henkilöiden näkemyksiä. Kyselyn suhteen korkein tavoitteemme oli saada tarpeellinen tieto menetelmämallin suunnittelemiseen realistiseksi aikataulujen ja resurssien suhteen. Kyselytutkimuksen avulla halusimme menetelmämallin soveltuvan pajojen käyttöön välttäen päällekkäisyyksiä, mutta antaen silti uusia ideoita.

Aineiston käsittelyn välineenä käytimme sisällönanalyysia eli perusanalyysimenetelmää, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sisällönanalyysia voi pitää paitsi yksittäisenä metodina myös väljänä teoreettisena kehyksenä, joka voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93.) Sisällönanalyysissä aineistoa tarkastellaan eritellen, yhtäläisyyksiä ja eroja etsien ja tiivistäen. Sisällönanalyysi on tekstianalyysia, jossa tarkastellaan jo valmiiksi tekstimuotoisia tai sellaiseksi muutettuja aineistoja. Tutkittavat tekstit voivat olla melkein mitä vain: kirjoja, päiväkirjoja, haastatteluita, puheita ja keskusteluita. Sisällönanalyysin avulla pyritään muodostamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty kuvaus, joka kytkee tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin ja aiheita koskeviin muihin tutkimustuloksiin. (emt. 2002, 105.)

Aineiston pelkistäminen eli redusointi tarkoittaa sitä, että analysoitava informaatio voi olla aukikirjoitettu haastatteluaineisto, jossa aineistosta karsitaan tutkimukselle epäolennainen pois. Pelkistäminen voi olla joko informaation tiivistämistä tai pilkkomista osiin. Alkuperäisestä informaatiosta nostetut ilmaukset kirjataan aineistosta nostetuilla ilmauksilla, josta voidaan käyttää ilmausta aineiston pelkistäminen. (emt. 2002, 111 – 112.) Käytännön analyysin teimme kirjoittamalla kaikki vastaukset puhtaaksi tiivistetyksi kuvaukseksi pajojen arjesta. Kuvaukseen nostimme esille aiheita jotka mielestämme vaikuttivat olennaisesti menetelmämallin käytännön suunnitteluun. Pyrkimyksenämme oli hahmottaa pajojen konkreettista toimintaa ja menetelmämallin testaamiseen osallistuvien henkilöiden näkemyksiä.

Aineiston klusterointi eli ryhmittely tarkoittaa sitä, että alkuperäisilmaukset käydään läpi tarkasti ja aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja / tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään luokaksi sekä nimetään luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Luokitteluyksikkönä voi olla esimerkiksi tutkittavan ilmiön ominaisuus, piirre tai käsitys. Luokittelussa aineisto tiivistyy, koska yksittäiset tekijät sisällytetään yleisempiin käsitteisiin. (emt. 2002, 112 – 113.) Vastauksia analysoidessamme pilkoimme aineiston käytännön suunnittelua varten kysyen itseltämme; Kuinka paljon menetelmämallille on aikaa pajojen päivissä? Entä viikoissa? Minkälaisia käytäntöjä pajoilla on? Nousiko ohjaajien keskuudesta työtapoja, joita jakaa muille menetelmämallin kautta? Mitä menetelmämallilta toivotaan? Miten vastaamme toiveisiin? Klusteroimme vastaukset kysymysten mukaisiin alaluokkiin.

Vastausten perusteella hahmotimme alkutilannetta kuullen nuorten omia kokemuksia pajatoiminnasta saamistaan hyödyistä ja sen vaikutuksista. Halusimme nähdä millä tasolla nuoret kokevat kiinnittyneensä yhteisöön ja ovatko he löytäneet pajatoiminnan kautta uusia ihmisiä elämäänsä. Yhteisöllisyyden osalta halusimme selvittää, miten nuoret ymmärtävät yhteisöllisyyden käsitteenä, minkälaisia ideoita nuorten keskuudesta löytyy sen lisäämiseen ja mitä nuoret pitävät tärkeänä pajatoiminnassa sekä sen ulkopuolella.

6.2.1 Kartoittava kysely nuorille

Alkukartoituksen aloitimme laatimalla kyselyn pajanuorille. Kysely laadittiin täysin anonymiksi siten, ettei vastausten perusteella pystynyt yksilöimään ketään eikä selvittämään pajaa, jossa kysymyksiin oli vastattu. Uskoimme anonymiteetin madaltavan nuorten kynnystä vastata kysymyksiin avoimesti ja todenmukaisesti. Kyselylomake koostui pääasiassa avoimista - ja monivalintakysymyksistä. Valmiit kyselylinkit lähetettiin ennalta sovitusti pajojen ohjaajille, jotka varasivat muun toiminnan ohessa aikaa kyselyyn vastaamiselle. Vastausaikaa oli viikko ja nuoret vastasivat kysymyksiin itsenäisesti. Viikon päättyessä olimme saaneet 25 vastausta. Määrää pidimme odotusten mukaisena.

Kysymyksiä oli yhteensä 17. Kysymykset koskivat:

- Nuorten perustietoja eli sukupuolta ja ikää
- Nuorten toiveita ja odotuksia pajatoiminnan suhteen sekä ajatuksia vertaisohjaajuudesta.
- Ajatuksia ryhmähengen ja yhteisöllisyyden merkityksestä
- Miten nuoret kokevat pajatoiminnan osallisuuden ja hyödyllisyyden omalla kohdallaan
- Miten nuoret ymmärtävät menetelmällin teemoiksi suunnitellut käsitteet.

Kyselyyn vastanneiden keski-ikä oli 22 vuotta ja heistä 12 oli miehiä, 11 oli naisia ja yksi ilmoitti sukupuolekseen ”muu”.

Vastausten perusteella nuoret pitivät tärkeänä sitä, että kaikki saavat starttipajalta tarvitsemaansa apua, tukea ja ohjausta. Lisäksi he toivovat pajan ilmapiirin olevan kaikille avoin, rento ja mukava. Nuoret halusivat, että heidät otetaan mukaan pajatoiminnan päätöksentekoon ja pieni osa vastaajista pyrki hyödyntämään nuorten taitoja toiminnan suunnittelussa. Nuorten mielestä ryhmään kuulumisen ja yhteishenki rakentuvat yhteisistä tavoitteista, suvaitsevaisuudesta, kohteliaasta käytöksestä, toisten kannustamisesta ja yhdessä tekemisestä. Yhden nuoren mielestä yhteishenki rakentuu toisten jälkien siivoamisesta. Neljä vastaajaa piti ohjaajan ammattitaitoa tärkeässä roolissa yhteishengen rakentumisessa. Kolme vastaajaa pitäisi ryhmähen-

keä parempana, jos kaikki olisivat aina samaa mieltä. Nuorten oma päivä ohjaajana pitäisi sisällään retkiä, ulkoilua, pelejä ja keskusteluja.

"Päivä alkaisi jollain tutustumisleikillä ja sillä, että kaikki saisivat esittäytyä ja kertoa itsestään jotain. Tärkeää on, että mahdollisimman nopeasti tuntee kuuluvansa porukkaan. Sen jälkeen olisi kaikille mieluisaa mahdollisesti ohjattua toimintaa leikkien ja erilaisten pelien muodossa. Pääasia on se, että sen päivän aikana kaikki oppisivat jokaisesta jotain. Päivän päätteeksi haluaisin kuulla jokaiselta hieman mielipidettä, että mitä he tykkäsivät päivästä ja sen ohjelmista."

"Aamulla olisi rento ja lyhyt keskustelu päivän ohjelmasta, jonka jälkeen nuorilla olisi mahdollisuus tehdä omia projekteja. Tauot ovat erittäin tärkeitä ja lounaan he tekisivät itse. Tämän jälkeen porukka viettäisi aikaa yhdessä ja tutustuisivat uusiin elämäntapoihin. Elokuvien ja dokumenttienkin katsominen olisi välttämätöntä."

Nuoret kokevat itse hyötyvänsä starttipajatoiminnasta pääsemällä tutustumaan uusiin asioihin ja ihmisiin, pääsemällä pois kotoa neljän seinän sisältä, pääsemällä arkeen kiinni, saamalla kavereita, saamalla apua koulutukseen hakeutumisessa ja sinne pääsemisessä sekä opettelemalla tulemaan toimeen muiden ihmisten kanssa. Nämä vastaukset toistuivat moneen kertaan eri yhteydessä.

"Pysy päivärytmit kunnossa, saa jotain kunnollista tekemistä eikä vain istu ja homehdu kotona. Saan hyviä ideoita ammateista ja koulutuksista joihin voisin hakea tulevaisuudessa."

"Antaa sisältöä päivään, auttaa pitämään normaalia päivärytmiä, pystyy pitämään yllä sosiaalisia suhteita".

"Kuulun johonkin yhteisöön, olen oppinut uusia asioita ja tulevaisuus tuntuu turvallisemmalta. "

Nuoret kokevat, että heidät otetaan mukaan päätöksentekoon. Tämä ilmenee esimerkiksi siten, että tärkeistä asioista äänestetään, he suunnittelevat itse viikon ruokalistan, asioista keskustellaan ja päätetään yhdessä.

"Pajan toiminta mukautuu nuorten ja heidän kiinnostuksiensa mukaan. Nuoret saavat itse ehdottaa mitä he haluaisivat tehdä esimerkiksi joku saattaa haluta ommella itselleen vaatteita tai virkata itselleen pipoa ja joku toinen maalata seinää. Nuorilta kysytään myös mielipiteitä vaikkapa retkien päämääristä tai esimerkiksi siitä mikä lehti pajalle tilattaisiin."

"Saa ehdottaa mitä tehdään liikunnassa."

Seuraavat kuvaajat kokoavat yhteen, miten nuoret kokevat vaikuttavansa ja tulevan-
sa kuulluksi.

Taulukko 1. Nuorten kokemuksia vaikuttamisesta asteikolla 1-5.

		1	2	3	4	5			Vastaajien määrä	Keskiarvo
Koen vaikuttavani pajajaksoni sisältöön	En ollenkaan	0	2	10	10	3		Erittäin paljon	25	3,56

		1	2	3	4	5			Vastaajien määrä	Keskiarvo
Koen vaikuttavani pajan toiminnan sisältöön	En ollenkaan	0	2	9	8	6		Erittäin paljon	25	3,72

		1	2	3	4	5			Vastaajien määrä	Keskiarvo
Koen tulevani kuulluksi pajalla	En ollenkaan	0	0	5	10	10		Erittäin paljon	25	4,2

Suurin osa vastaajista koki pajajakson vaikuttaneen jollain tavalla tulevaisuuden suunnitelmiinsa. Vaikuttavuuden kokemukset vaihtelevat unirytmien löytymisestä realistisiin tulevaisuuden suunnitelmiin, esimerkiksi koulutuksen suhteen. Nuoret kertovat saaneensa apua muun muassa siviilipalveluspaikan löytymiseen, motivaatiota jatko-opintoihin. Yhden vastaajan mielestä tulevaisuus näyttää valoisammalta, koska hän on saanut starttipajalta lisää itseluottamusta. Osa vastaajista kertoo olleensa vasta niin lyhyen ajan pajalla, etteivät osaa sanoa sen vaikutuksesta vielä mitään.

"Vaikuttanut sillä tavalla, että oppinut näkemään omat rajat paremmin ja siten helpottanut tulevaisuuden suunnittelua."

Kyselyn lopussa halusimme menetelmämallin sisällön painotusta silmällä pitäen selvittää miten nuoret ymmärtävät käsitteet motivaatio, aktivoituminen, osallistaminen ja yhteisöllisyys.

"Motivoituminen on kun ihminen innostuu jostain ja haluaisi tehdä sitä melkein hinnalla millä hyvänsä. Hyvin usein seuraamus onnistumisen jälkeen. "

"Motivoituminen on sitä, että haluaa tulla ja tehdä asiat mukisematta."

"Motivoituminen tarkoittaa että ihmisellä on motivaatiota tehdä jotakin ja uskoo tekevänsä. "

"Aktivoituminen tarkoittaa sitä että aktivoituu."

"Aktivoitumisella voidaan tarkoittaa monta eri asiaa. Esimerkiksi jos nuori on laiska ja viettää kotona vain vapaa-aikaansa tekemättä mitään hyödyllistä niin hänet pitäisi saada aktiivisemmaksi."

"Minulle se (aktivoituminen) tuo mieleen työkkärin eikä hyvässä mielessä."

"Osallistaminen on sitä että on mukana kaikille tarkoitetuissa yhteisissä tekemisissä esimerkiksi peleissä ja leikeissä tai vaikka päätöksenteossa."

"Osallistamissanaa en tiedä mutta osallistuminen sen sijaan sitä että on läsnä toiminnassa niin henkisesti kuin fyysisesti."

"Yhteisöllisyys on hyvä ilmapiiri ketään ei kiusata asiat tehdään yhdessä."

"Kaikki tulee toimeen keskenään vaikkei tykkäisi toisesta."

"Yhteisöllisyys on et ollaan niinku kaikki samas venees."

Kaikkineen nuorten viimeisen kategorian vastauksista tuli esille se, että nuoret käsittivät yhteisöllisyyden, motivoitumisen ja aktivoitumisen termit verrattain hyvin ja pitivät näitä pajatoiminnan kannalta tärkeinä asioina. Osallistaminen käsitteenä oli nuorille selkeästi edellä mainittuja vieraampi.

6.2.2 Kartoittava kysely pajojen ohjaajille

Myös pajojen ohjaajille suunnattu kysely oli laadittu täysin anonymiksi. Kysely sisälsi yhteensä 11 kysymystä, jotka kaikki olivat avoimia kysymyksiä. Ohjaajien kyselyn kautta kartoitimme pajojen päivärytmiä, ohjaajien hyväksi kokemia käytäntöjä sekä vertaisohjaajuuden soveltuvuutta osaksi pajatoimintaa. Kysely lähetettiin nuorten kyselyn jälkeen ja vastausaikaa tähänkin oli viikko. Viikon jälkeen saimme vastauksia yhteensä neljä.

Ohjaajien vastausten perusteella starttipajojen päivärytmit ovat melko samanlaisia. Päivät koostuvat pääasiassa yhteisillä aamun aloituksilla ja ennalta suunniteltujen viikko – ohjelmien mukaisesti. Osa pajoista laittaa päivittäin yhdessä ruokaa ja päivien teemat sisältävät liikuntaa, askartelua, elämän hallintaan liittyviä tehtäviä, retkiä, nuorten omia projekteja sekä eri oppilaitoksiin tutustumisia. Yksi vastaaja kertoo pajan pääpainon olevan kädentaidoissa ja kulttuurisissa menetelmissä. Kaksi vastaajista pitää tärkeänä vielä iltapäivän yhteistä kokoontumista, jonka tarkoituksena on koota päivän asiat. Ohjaajien mielestä hyvän ilmapiirin pajalle luo yhteisöllisyys, yhteinen arki, välittämisen ilmapiiri, osallistava ja keskusteleva työote, mahdollisuus olla oma itsensä, yhdessä tekemisen ilo ja avoimuus.

"Mahdollisuus olla oma itsensä, yhdessä tekemisen ilo, mahdollisuus olla mukana päättämässä asioista, positiivisuus, mahdollisuuksien näkeminen, avoimuus (päättää itse mitä muiden kanssa jakaa), rajat ja säännöt. Ohjaajien tulee muistaa, että he ovat joka hetkellä esimerkkejä ja että heidän tehtävänsä on kehittää ja ylläpitää sitä hyvää ilmapiiriä. Iloisia yllätyksiä pitää myöskin olla silloin tällöin!"

Pajoilla nuoret otetaan mukaan päätöksentekoon kysymällä heidän mielipidettään, ideoimalla yhdessä ja aamupalavereiden yhteydessä yhdessä keskustelemalla. Osa pajoista käyttää aktiivisesti nuorten täyttämiä kiinnostuslomakkeita, joita ohjaajat ottavat huomioon toiminnan suunnittelussa. Moni ohjaaja käyttää aktiivisesti palautelomaketta, johon nuoret kirjaavat mahdollisia toiveitaan tai kehittämisehdotuksia. Kaksi vastaajaa kertoo nuorten päättävän viikon ruokalistan. Yksi vastaaja käyttää menetelmää, jossa uusilla pajalaisilla on niin sanottu oma päivä, jolloin he saavat

valita ohjelman. Yhteisöllisyyden tukemiseksi pajoilla käytetään erilaisia ryhmäytämismenetelmiä, ryhmä - ja parityöskentelyä sekä pyritään luomaan keskusteleva ilmapiiri. Keskustelua voi luoda esimerkiksi johonkin teemaan tai dokumenttiin pohjautuen. Yhdessä tehtyjä sääntöjä pidetään myös tärkeässä roolissa yhteisöllisyyden luomisessa.

Ohjaajat käyttävät nuorten vahvuuksien kartoittamisessa erilaisia menetelmiä, muun muassa numeraalista ja sanallista itsearviointia, portfoliokansion tekemistä, haastatteluja sekä väliarviointeja. Eräs vastaaja kuvaa nuoren vahvuuksia kartoittavaa prosessia seuraavasti:

"Se näkyy parhaiten, kun nuori työskentelee ja tekee tehtäviä. Olen huomannut, että se mitä nuori itse ajattelee ja sanoo omista vahvuuksistaan ei aina ole sama kuin se mitä me täällä pajassa konkreettisesti nähdään. Me ohjaajat puhumme keskenämme meidän nuorista ja miten he meillä toimivat ja näistä keskusteluista teemme johtopäätöksiä vahvuuksista."

Halusimme selvittää miten nuorten vertaisohjaajuus menetelmänä soveltuisi starttipajoille. Vastausten perusteella se soveltuu pajatoimintaan hyvin. Osalla pajoista sitä on jo käytettykin. Sen hyötyinä vastaajat kokevat vertaistuen saamisen, nuoren kokemuksen vastuun saamisesta, nuoren mahdollisuuden näyttää muille osaamisensa ja onnistumisen kokemukset.

"Käytämme pajalla jonkin verran vertaisohjausta nuorten kesken. Meillä on siitä paljon hyviä kokemuksia. Nuorelle näyttäisi olevan hyvin voimauttavaa, kun hän pääsee ohjaamaan muille osaamistaan. Toki toisille paine esillä olemisesta on liian kova. Mutta jos onnistuu löytämään tällaiselle nuorelle sopivan tavan näyttää osaamistaan vähemmän stressaavassa asetelmassa, tulos on taas voimaannuttava."

Vertaisohjaajuuden haasteina koettiin, että hyvien kokemusten lisäksi myös huonot kokemukset saattavat siirtyä. Haasteena saattaa olla myös nuorten kokemus eriarvoisuudesta.

6.2.3 Pajojen ääni menetelmämalliin

Kartoitus vahvisti käsitystämme yhteisöllisyyden ja osallisuuden merkityksestä, tosin tämän kyselyn perusteella emme näe kohdepajoillamme puutteita sen suhteen olevankaan. Sekä nuoret, että ohjaajat pitivät etenkin ryhmähenkeen liittyviä asioita erittäin tärkeinä ja toivat sen ilmi monessa yhteydessä. Hyvän yhteishengen koetaan luovan turvallisuudentunnetta, joka taas antaa nuorelle enemmän sijaa olla oma itsensä ja rohkeutta ilmaista itseään ryhmässä. Tästä kyselystä ja sen tuloksista emme sen luonteen vuoksi näe tarkoituksenmukaiseksi tehdä yleistäviä johtopäätöksiä, mutta saimme itsellemme etsimämme suunnan menetelmämallin kehittämiseksi.

Yksilö- ja työvalmennuksen jätämme menetelmämallin ulkopuolelle, sillä kyselyiden perusteella pajoilla yksilö- ja työelämäsuunnittelutavoitteinen työskentely toimii nykyisellään ja siihen keskitettyjä malleja on kehitetty paljon. Kehitämme kuitenkin menetelmämallin kokonaisuutta silmälläpitäen. Otamme mukaan myös yksilötasolla pohdittavia tehtäviä, kuitenkin toteuttaen ne ryhmätyöskentelyn yhteydessä. Näissä tehtävissä korostuvat yksilön vahvuudet ja itsetuntemus koko ryhmän vahvuuksien näkökulmasta.

Ohjaajat kuvasivat selvittävänsä nuorten mielipiteitä ja toiveita perinteisesti äänestäen ja keskustellen. Suurimmaksi osaksi nuoret kokivat, että heitä kuunnellaan ja he saavat vaikuttaa pajalla tapahtuviin asioihin. Menetelmämallin kautta haluamme korostaa tätä entisestään tiiviillä palautteen keräämisellä, joillakin perinteisistä menetelmistä poikkeavilla keinoilla, ottamalla mukaan nuorista lähtevää suunnittelutoimintaa sekä luomalla mallin kautta tilanteita, joissa keskustelua syntyy ikään kuin vahingossa mukavan tekemisen ohella.

Olimme suunnitelleet aiemmin vertaisohjaajuutta menetelmämalliin lähinnä kokeilu- luontoisesti. Yksi ohjaaja kertoi tavakseen antaa aina uuden nuoren suunnitella oman pajapäivän muille. Tämä oli mielestämme hieno idea, jonka jaamme menetelmämallin kautta verkoston muiden pajojen käyttöön. Vertaisohjaajuudessa yhdistyy suunnittelutaidot, vertaistuki, nuorten toiveet toiminnan suhteen ja ryhmähenki. Menetel-

mämalli sisältää tehtävän, jossa nuoret suunnittelevat tiimeissä toimintapäivät toisilleen.

Muita nuorten ideoita olivat dokumentit, valokuvaaminen, ruoanlaitto, keskustelut, käsityöt ja mukavat hetket. Menetelmämallissa otamme näitä mahdollisuuksien mukaan huomioon. Konkreettisesti pyrimme kokoamaan malliin tiimityöskentelyä tukevia harjoituksia ja oivalluksia tuottavia tilanteita. Koko menetelmämallin ajan kulkevia yhteisiä hetkiä ajoitamme tilanteisiin, joissa ohjaajat kertoivat muutenkin kokoavansa nuorisoa yhteen. Menetelmämallin tarkoitus on osaltaan tuoda ohjaajille työkaluja ryhmätoiminnan suunnitteluun, ei aiheuttaa painetta ja kiirettä arkeen. Sopivaksi ryhmäkertojen määräksi viiden viikon ajalle määritimme 12 ryhmäkertaa, jonka katsoisimme sopivaksi määräksi. Tarpeen mukaan aikatauluissa voi joustaa tai menetelmämallia soveltaa pajalle sopivaksi.

6.3 Sisällön valinta ja käytännön toteutus

Lopulliseen menetelmämalliin valikoitui 12 varsinaista ryhmäkertaa sisältäen erilaisia harjoitteita ja menetelmiä yhdisteltyinä toisiinsa. Menetelmämallin suunnittelua ohjasi työpajapedagogiikka ja sosiaalisen vahvistamisen tavoitteet. Ne yhdessä kokemuksellisen ja yhteistoiminnallisen oppimisen kanssa kulkevat mukana koko mallin ajan. Yksittäiset harjoitteet ja tehtävät suunniteltiin sisältämään paljon toiminnallisia ja kulttuurisia menetelmiä pohjautuen kartoitaviin kyselyihin, teoriaan suhteessa tavoitteisiin ja omiin kiinnostuksenkohteisiimme. Toiminnallisten ja kulttuuristen menetelmien kautta jalustalle nousi itseilmaisu ja digitaaliset menetelmät, joiden roolia työssä viimemetreillä nostimme. Menetelmämallin ryhmäkerrat suunniteltiin tavoitteellisiksi jatkumoiksi toisiinsa, mutta toisaalta laadittiin selkeät ohjeet ja toimintatavat jokaiseen yksittäiseen harjoitteeseen. Mallin sisältöä pystyy siis tarvittaessa irrottamaan myös yksittäisiksi toimintatuokioiksi.

Kokonaisuutena menetelmämalli suunniteltiin tiiviiksi valmennuskokonaisuudeksi, jonka aikataulun voi suunnitella tarpeen mukaan. Mallin alussa korostuvat ryhmäytys- ja tutustumisharjoitukset. Keskivaiheilla keskitytään pitkäjänteisempään, pohdiskele-

vaan ja haastavaankin ryhmätyöskentelyyn. Loppuvaiheilla näyttäytyvät lopetus- ja purkuharjoitteet. Yksittäiset ryhmäkerrat koostuvat samoista periaatteista. Kevyet lämmittelyharjoitukset ovat usein edellytys haastavien ja keskittymistä vaativien tehtävien onnistumiseksi. Ryhmätoiminnassa tärkeä osuus on harjoitusten purku, joka on tavalla tai toisella sisällytetty kaikkiin ryhmäkertoihin.

Menetelmämallin suunnittelun tavoitteena oli fyysisesti selkeä helposti käyttöön otettava käsikirjamainen malli. Havainnollistimme mallia kattavin perusteluin sekä kuvien, värien ja selkeän asettelun avulla. Halusimme mallin olevan iloinen ja mukaansa tempaava.

Palautteen kerääminen on sisällytetty osaksi mallin tehtäviä. Suuri osa harjoitteista on suunniteltu niin, että meidän lisäksemme ohjaajat saavat palautetta ja harjoitteiden kautta materiaalia omien pajojensa nuorilta. Mallin viiden viikon kokeiluajan jälkeen ohjaajilla on hallussaan kasapäin palautteita, tuotoksia ja nuorten näkemyksiä pajatoiminnasta. Kokeilun jälkeen ohjaajat voivat hyödyntää saamiaan tuotoksia parhaaksi katsomallaan tavalla ohjaustyössä pajalla tai toiminnan kehittämisessä.

6.2 Tuloksena menetelmämalli

Valmista menetelmämallia arvioitiin vielä kokonaisuutena ennen pajoille jalkauttamista. Menetelmämallia arvioi työn tilaaja ja kokoamamme asiantuntijaryhmä koostui kahdesta pajaohjaajasta, yhdestä nuorisotyöntekijästä, yhdestä erityisnuorisotyöntekijästä, yhdestä yksilövalmentajasta ja yhdestä etsivästä nuorisotyöntekijästä. Saimme rakentavaa palautetta ja teimme malliin viimehetken muutokset. Muutokset olivat lähinnä pieniä ulkoasuun liittyviä seikkoja.

Oltuamme tyytyväisiä lopputulokseen, lähetimme mallin pajoille testattavaksi. Työn lopussa esittelemme pajoilta tulleita viestejä työn hyödyllisyydestä. Seuraavissa luvuissa käsittelemme seikkoja, jotka innoittivat meitä menetelmämallin kehittämisessä, perustelemme menetelmällisiä valintojamme sekä avaamme tarkemmin merkityksiä menetelmämallin takana.

7 MENETELMÄMALLI PAJOILLA

Menetelmämalli oli starttipajoilla testattavana viiden viikon ajan. Ohjaajat suunnittelivat menetelmämallin kokonaisuuden soveltuvaksi pajojen arkeen, keräsivät palautteet mallin ohjeiden mukaisesti ja kokosivat yhteen mallin aikana kertyneet nuorten tuotokset. Blogiraportoinnin lisäksi saimme testiajan päätyttyä paksuja kirjekuoria, jotka sisälsivät palautelappujen lisäksi piirustuksia ja tarinoita eri teemoin. Ohjaajilta saimme palautetta sähköpostitse. Viiden viikon tuotosten ja menetelmämallia koskevien ajatusten läpikäyminen oli pitkä, mutta valtavan mielenkiintoinen tehtävä. Kokosimme tässä luvussa yhteen palautetta ja testijaksolla syntyneitä havaintoja. Arvioimme niiden perusteella menetelmämallin soveltuvuutta starttipajoille ja sen jatkokehittämiskelpoisuutta.

7.2 Havaintoja ja palautetta pajojen ohjaajilta

Menetelmämalli lähetettiin pajoille kaksi viikkoa ennen suunniteltua kokeilun aloittamisajankohtaa, jotta ohjaajat ehtivät perehtyä mallin sisältöön ja suunnittelemaan toimintaa aikatauluihinsa sopivaksi. Käsittelimme pajojen ohjaajilta nousseita havaintoja Swot – eli nelikenttäanalyysin avulla. Teemoittelimme palautteita vahvuuksiin, heikkouksiin, uhkiin ja mahdollisuuksiin. Teemoittelun jälkeen nostimme ylös mielestämme jatkokäytön kannalta olennaisimpia asioita. Swot-analyysi tuntui luonnolliselta valinnalta, koska palautteen analyysillä haettiin huomionarvoisia asioita nimenomaan jatkokehittämisen näkökulmasta.

Taulukko 1. Nelikenttäanalyysi ohjaajien palautteista.

<p>Vahvuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menetelmät hyvin sovellettavissa ryhmän tilanteen / tarpeen mukaan • Sopivasti uusia ja tuttuja harjoitteita • Uusia oivalluksia tuottivat erityisesti ryhmätehtävät, joissa oli toimintaa ja konkreettiset tavoitteet • Malli vaikutti positiivisesti ryhmädynamiikkaan ja ryhmähenkeen • "Tämä kokeilu oli hyvä muistutus siitä, kuinka tärkeitä tällaiset jutut pajan arjessa on" • Nuorilla on ollut mallin harjoitusten aikana hauskaa! Mallin tavoitteena olleita taitoja on opeteltu ikään kuin vahingossa mukavan toiminnan yhteydessä. • Runsaasti vaihtoehtoisia toimintoja ja niihin selkeät ohjeet sekä liitteissä apuvälineitä. • "Tykkäsin erityisesti että oli runsaasti tehtävä esimerkkei, eikä vaan että tähän sit jotain ryhmäytysleikkei ja sillai ja puol tuntia niillä" 	<p>Heikkoudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Jotkut tehtävät (pajan vuosikello) tuntui haastavalta ja pajan arjen kannalta merkitys tuntui vähäiseltä (jatkuvasti muuttuvat tilanteet ja suunnitelmat.) Nuorten voi olla myös vaikea hahmottaa pajan vuotta, koska jotkut ovat pajalla vain pienen osan siitä ja saavat vain pintariipaisuun siitä mitä kaikkea pajatoiminta voi olla." • Lämmittely - ja ryhmäytysharjoitusten mahdollinen riittämättömyys • Tiukka aikataulu • Jotkut harjoitteista haastavia johtuen ryhmäläisten erilaisista elämäntilanteista, ikä-eroista ja ajatusmaailmoista
<p>Uhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ryhmän eläminen, liikehdintä ja poissaolot hankaloittavat ryhmäkertojen toteuttamista • Ohjaajan pelisilmä ja tarkkaavaisuus siitä ettei kukaan jää ryhmän ulkopuolelle • Onnistumisen kannalta on hyvin tärkeää huomioida nuorten yksilölliset haasteet, jotta jokaisella on tilaa olla oma itsensä sekä tuoda ryhmään juuri niitä asioita, joita itse haluaa • Menetelmämallin rinnalle tarvitaan ehdottomasti myös tehokasta yksilöohjausta sekä muuta pajalla tapahtuvaa toimintaa. Menetelmämalli yksinään ei riitä kattamaan koko pajan toiminnan sisältöä. • Aikaa ryhmäkertojen suunnitteluun tulee varata riittävästi. 	<p>Mahdollisuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blogitoiminnan huomasimme olevan tehokas tapa kehittää nuorten taitoa arvioida omia rajojaan nettikäyttäytymisen suhteen. Nuoret pohtivat internetkäytöstään syvällisemmin ja uskalsivat myös kieltäytyä pitäytyäkseen omissa rajoissaan. • Mahdollisti mediakasvatuksellisia keskusteluja nuorten kanssa. • "Kokonaisuus iloinen ja kannustava sekä - mikä tärkeintä, ohjaa valmentajia/ohjaajia tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen" • Nuoret kokivat harjoitusten myötä hyvänä sen, että ryhmässä pystyy toimimaan, vaikka oikeasti olisikin yksinäinen oman tiensä kulkija.

Menetelmämallin vahvuuksina koettiin olevan mallin muunneltavuus ryhmän tarpeiden mukaan, runsaat ja vaihtoehtoiset toiminnot ja niihin selkeät ohjeet.

"Tämä kokeilu oli hyvä muistutus siitä, kuinka tärkeitä tällaiset jutut pajan arjessa on."

Ohjaajat kertoivat myös menetelmällin sisältävän sopivasti uusia sekä sopivasti ennalta tuttuja harjoitteita. Uusia oivalluksia tuottivat erityisesti ryhmätehtävät, joissa oli toimintaa ja konkreettiset tavoitteet.

Heikkouksina koettiin joidenkin tehtävien haastavuus, johtuen ryhmäläisten erilaisista elämäntilanteista, ikäeroista sekä ajatusmaailmoista. Osa ohjaajista koki lämmittely – ja ryhmäytysharjoitteiden osuuden olevan omalle ryhmälleen liian vähäistä ja osa maitisi aikataulun olevan liian tiivis.

Uhkana koettiin ryhmän eläminen, liikehdintä ja poissaolot, jotka hankaloittivat ryhmäkertojen toteuttamista. Ohjaajan pelisilmä ja tarkkaavaisuus ovat tärkeässä asemassa, ettei kukaan jää ryhmän ulkopuolelle. Onnistumisen kannalta on myös hyvin tärkeää huomioida nuorten yksilölliset haasteet, jotta jokaisella on tilaa olla oma itsensä sekä tuoda ryhmään haluamia asioita. Menetelmällin rinnalle tarvitaan tehokasta yksilöohjausta sekä muuta pajalla tapahtuvaa toimintaa. Menetelmällin yksinään ei riitä kattamaan pajan toiminnan sisältöä. Kokeilun aikana havaittiin myös, että ryhmäkertojen suunnitteluun tulee varata riittävästi aikaa.

Menetelmällin mahdollisuuksina ovat ohjaajien kertoman mukaan nuorten kokemus siitä, että ryhmässä pystyy toimimaan, vaikka olisikin yksinäinen oman tiensä kulkija. Blogitoiminnan koettiin mahdollistavan mediakasvatukselliset keskustelut nuorten kanssa sekä sen koettiin olevan tehokas tapa kehittää nuorten taitoa arvioida omia rajojaan nettikäyttäytymisen suhteen.

”Kokonaisuus iloinen ja kannustava sekä – mikä tärkeintä, ohjaa valmentajia/ohjaajia tavoitteellisuuteen ja suunnitelmällisuuteen.”

Lisäksi ohjaajilta kiitosta saivat menetelmällin ulkoasu, ohjeiden johdanto perusteluineen sekä selkeä ohjeistus. Mallia pidettiin helppolukuisena ja käsikirjamaisuus mainittiin positiivisena asiana. Hyvänä asiana pidettiin myös sitä, että malli oli helpposti muunneltavissa. Kokeilun aikana tämä nousikin avainasemaan, koska mallia muunneltiin eri syistä johtuen, mutta sen koettiin toimivan silti hyvin.

"Hei tää on huikea, ihan älyttömän hyvin koottu setti!"

7.3 Oivalluksia ja palautetta nuorilta

Nuorten palautteita kerättiin viikko- ja ryhmäkertatasolla kirjallisesti. Palautelappuja kertyi luonnollisesti suuri määrä. Aloitimme nuorten palautteiden tutkimisen jakamalla palautteet positiivisiin ja negatiivisiin. Negatiivissävyisten palautteiden pieni määrä yllätti meidät. Positiivisten palautteiden kasa oli neljä kertaa negatiivisia suurempi.

Negatiiviset palautteet liittyivät lähinnä nuoren kokemuksiin tehtävien haastavuudesta ja yksittäisten tehtävien soveltumattomuudesta itselle. Negatiiviseksi koettiin joitakin harjoitteita liian pitkän paikallaan istumisen tylsyyden vuoksi.

"Ihan mukava ensimmäinen tehtävä, toinen ärsyttävä. Siltä mieleltä ihan positiivinen, että vähän pohtii itseään."

"Olisi ok, jos kaikki voisivat keskittyä ryhmän ajan & YRITTÄÄ TOIMIA RYHMÄSSÄ."

"Ihan kivoja tehtäviä, blogijuttu ei niinkään kiinnosta. Välillä istuminen käy vähän pitkäksi."

"Minulle aika ylivoimaisen haastavaa."

Positiivisia palautteita tutkiessamme jo silmämääräisesti esiin nousi ryhmäkertojen hauskuus. Nuorilla oli ollut pääsääntöisesti mukavaa menetelmällin ryhmäkertojen aikana. Teemoittelimme palautelaput niissä esiintyvien sanojen mukaan. Mukavan yhdessä tekemisen lisäksi esille nousi selkeästi positiiviset kokemukset mahdollisuuksista vaikuttaa pajan toimintaan sekä minäkuvaan liittyvien harjoitusten kautta tulleet tunteet ja oivallukset.

"Tuntui mukavalta pohtia pajan tulevaisuutta ja ehkä vaikuttaa siihen."

"Oli mukavaa miettiä itseään uudesta näkökulmasta."

"Pisti miettimään."

”Oli ihan hauskaa ja vaihtelua päivään. Tehtävissä tuli outoja tuntemuksia, kun ei ollut tottunut miettimään samankaltaisia asioita ennen.”

Jatkuvan kirjallisen palautteen lisäksi nuoret antoivat loppupalautteen Learning cafe menetelmällä. Pohdittavat kysymykset olivat: Miltä menetelmämallin sisältö tuntui? Miltä ryhmätyöskentely tuntui? Saitko tukea ryhmältäsi? Miten kuvailisit omaa osallisuuttasi harjoituksissa? Lisääntyikö se, vähenikö? Miten kuvaisit ryhmän tämänhetkistä henkeä? Tuliko siihen muutosta tämän mallin kautta? Learning cafen tarkoituksena oli saada nuoret pohtimaan mitä he ovat viikkojen aikana tehneet, miltä se on tuntunut ja miten se on vaikuttanut ryhmän toimintaan. Learning cafe toimi palaute-menetelmän lisäksi hyvänä loppupurkuna nuorille itselleen. Varsinaista vaikuttavuuden arviointia emme olleet näin pienen ajan puitteissa kysymysten asettelulla kuitenkaan hakeneet, vaan toivoimme saavamme nuorilta ideoita mahdolliseen jatkokehittämiseen.

Learning cafen kautta nousseet asiat olivat melko samankaltaisia, kuin palautteidenkin kautta. Nuoret kokivat ryhmähengen tiivistyneen entisestään ja kokivat saaneensa ryhmältä tukea. Nuoret kokivat osallistuneensa mallin kokeiluun innolla, vaikka mukana oli heidän mielestään liian haastaviakin tehtäviä. Oma aktiivisuus tehtävissä riippui omista kiinnostuksenkohteista. Kaikki harjoitteet eivät kaikkia innostaneet, mutta kiinnostuksenkohteiden jakautuminen motivoi kaikkia pysymään mukana.

7.4 Pohdintaa palautteista ja ideoita jatkokäyttöön

Menetelmämallin viiden viikon kokeilujakson jälkeen saimme kasaan mukavan määrän rakentavaa palautetta. Viisi viikkoa on liian lyhyt aika vaikuttavuuden arviointiin. Emme voisi tai edes odottaneet voivamme tehdä menetelmämallin toimivuuden suhteen yleistäviä johtopäätöksiä tämän ajan puitteissa.

Kokeilujakso palautteineen antoi toivomamme kokonaiskuvan ja suuntaviivoja menetelmämallin jatkokäyttöön ja kehittämiseen. Palautteen ja oman kokemuksemme kautta näemme menetelmämallilla olevan paikkansa starttipajojen sekä erilaisten ryhmien arjessa valmennuskokonaisuutena, muiden menetelmien ohella. Saamam-

me palautteen pohjalta näkisimme menetelmämallin toimivan parhaiten tiiviin ja suljetun ryhmän työkaluna. Suurin osa starttipajoista toimii non stop – periaatteella, jolloin ryhmän sisällä tapahtuu jatkuvaa liikehdintää. Ryhmässä tapahtuva liikehdintä saattaa aiheuttaa levottomuutta, jolloin harjoitusten merkitykset jäävät vaillinaisiksi. Ryhmäkerrat vaativat tällöin lisää tutustumis – ja lämmittelyharjoituksia. Myös jatkuvat poissaolot tai myöhästelyt saattavat häiritä ryhmän dynamiikkaa. Tiiviin ryhmän kanssa menetelmämalli toimii hyvin, koska ryhmän jäsenet pysyvät samana sen koko elinkaaren ajan. Näin ollen myös mallissa olevat harjoitteet etenevät suunnitellusti. Toki menetelmämalli sopii hyvin käytettäväksi myös starttipajoilla. Tällöin ehdotamme tarkempaa aikataulutusta, ennakointia nopeasti muuttuviin tilanteisiin sekä yksittäisten harjoitteiden soveltamista omiin tavoitteisiin ja omalle ryhmälle soveltuviksi.

Blogi kulki mukana raportoinnin ja osallistamisen välineenä. Menetelmämallin jatkokäytössä toisimme selkeämmin esille sen, ettei blogitoiminnasta välttämättä tarvitse tehdä julkista. Nuoret voivat itse päättää mitkä blogin sisällöt näkyvät kenellekin. Blogitoiminnastakaan nuorisotyön välineenä emme saaneet tällä aikavälillä tarpeeksi tietoa luotettaviin johtopäätöksiin. Saatamme vain todeta, että osa nuorista innostui blogitoiminnasta ja osa ei niinkään. Toisaalta blogitoiminta itsessään loi tilanteita, joissa jo asiasta muita enemmän tietävät nuoret opettivat ja ohjeistivat muita ja syntyi esimerkillisiä vertaisoppimisen tilanteita.

8 YHTEISTYÖN, OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN JA OMAN OPPIMISEN ARVIOINTI

Opinnäytetyö on kautta linjan ollut mielenkiintoinen ja monipuolinen prosessi. Työn edetessä olemme varmistuneet aiheen tärkeydestä ja ajankohtaisuudesta. Kehittämistehtävän pääteemat ovat luonnollinen valinta meille tulevana yhteisöpedagogeina. Startti- ja työpajoille kohdennettuja tutkimuksia ja kehittämishankkeita on tehty melko paljon, mutta enimmäkseen ne pohjautuvat sosiaalityön ja yksilövalmennuksen näkökulmaan. Pajatoimintaan kohdistettuja yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukevia tutkimuksia ja hankkeita emme juuri löytäneet. Pohjasimmeikin kehittämistyömme ylei-

seen jo olemassa olevaan tietoon sekä omiin työkokemuksen kautta kehittyneisiin näkemyksiin ja kokemuksiin

Opinnäytetyö toteutettiin parityönä. Yhteinen opinnäytetyö oli luonnollinen valinta kiinnostuksenkohteidemme ja työlle asettamiemme tavoitteiden kannalta. Halusimme kehittää samankaltaisia asioita samankaltaisin menetelmin, kuitenkin ajatellen tarpeeksi monista asioista myös eri tavalla. Parityöskentelyn uskomme antaneen laajemman kuvan aihealueista, kuin se olisi itsenäisenä työskentelynä ollut. Kävimme useita mielenkiintoisia keskusteluja, jotka useimmiten tuottivat itse työhön jotain uutta. Erimielisyyksiäkin oli. Aika ajoin kyseenalaistimme toistemme näkemyksiä, mutta pääsimme aina yhteisymmärrykseen. Jokainen erimielisyys toi työhön jotakin uutta. Tapasimme usein opinnäytetyön merkeissä, mutta teimme paljon työtä myös yhdessä etänä käyttäen hyväksemme internetin mahdollisuuksia. Näin ollen varsinaisten opinnäytetyön kautta oppimiemme asioiden lisäksi olemme oppineet paljon prosessikirjoittamisesta, verkon online-työtiloista ja videovälitteisistä verkkoneuvottelumahdollisuuksista. Olimme hyvä työtiimi ja omat yhteistyötaitomme ovat ehdottomasti matkan varrella vahvistuneet.

Opinnäytetyön prosessi kulki mukanaamme vuoden päivät. Vuosi oli eri vaiheineen antoisa ja työelämää rikastuttava. Opinnäytetyön aihe oli merkittävä ja sai vahvasti vaikutteita joka päivä omasta työstämme nuorten parissa. Vastavuoroisesti koemme myös oman työmme saaneen vaikutteita ja uutta intoa opinnäytetyöstämme.

Opinnäytetyö on sisältänyt valtavasti uuden tiedon etsimistä ja sisäistämistä, olemassa olevan tiedon soveltamista uuden kehittämiseen ja kuin huomaamatta työn ohella ympärillemme on kehittynyt uusia verkostoja. Ennen kaikkea opinnäytetyön kautta olemme tulleet ajatelleeksi omaa työtämme uudenlaisten näkökulmien kautta ja pysähtyneet aiempaa enemmän pohtimaan merkityksiä työmme takana.

Opinnäytetyötä on tehty pitkällä ajanjaksolla ja se on ollut monivaiheinen. Jakso on sisältänyt eri vaiheiden valmistumisen odottelua, yllättäviä haasteita, kesken prosessin tapahtuneita muutoksia ja pitkäjänteistä suunnittelua. Tämä kaikki on kehittänyt ongelmanratkaisutaitojamme, keskeneräisyyden sietämistä sekä muuntautumiskykyämme. Olemme oppineet tämän työn aikana lisää ammatillista pitkäjänteisyyttä.

Opinnäytetyön innoittavin ja samalla haastavin osuus oli menetelmämallin suunnittelu- ja toteutusvaihe. Suunnitteluvaiheessa huomasimme toinen toistaan parempia menetelmiä löytyvän aina vain lisää. Rajaaminen oli välttämätöntä, koska menetelmämallin oli tarkoitus olla selkeä ja helposti toteutettava valmennuskokonaisuus. Viikkojen suunnittelun ja eri harjoitusten ja teemojen arvottamisen jälkeen löysimme mielestämme selkeän ja toimivan kokonaisuuden. Lopputulos sisälsi sopivassa suhteessa uutta ja ennestään tuttua hyväksi havaittua aineistoa. Pystyimme helposti perustelemaan kaikki valintamme ja seisomaan niiden takana.

Menetelmämallin käytännön toteutuksen tavoitteena oli hyvän ja selkeän sisällön lisäksi erittäin selkeä ulkoasu. Halusimme havainnollistaa menetelmämallia kuvien ja värien avulla niin selkeäksi, että se on helppo ottaa käyttöön kiireiseenkin ohjaajan arkeen. Tavoittelimme myös sitä, että tarvittaessa kokemattomampikin ohjaaja onnistuisi vetämään valmennuskokonaisuuden läpi seuraten ohjeita. Näiden tavoitteiden siivittämänä päätimme tehdä visuaalisen suunnittelun ja menetelmämallin käytännön taittamistyön itse. Opinnäytetyön tavoitteiden ja ajankäytön kannalta tämä ei ehkä ollut tarkoituksenmukaisin ratkaisu, mutta olemme tyytyväisiä lopputulokseen. Menetelmämallista tuli niin sisällöllisesti kuin ulkoasultaankin juuri sellainen kuin tavoittelimme.

9 LOPPUPÄÄTELMÄT

Työmme on ajankohtainen ja merkityksellinen näinä aikoina. Työelämä on murroksessa ja työpajatoiminnan merkitys korkean nuorisotyöttömyyden myötä on edelleen kasvanut. Tämän päivän työelämä on entistä vaativampaa ja ryhmätyötaitoja edellytetään melkein joka alalla. Tästä syystä koemme yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamisen starttipajoilla erityisen tärkeänä seikkana yksilö - ja työelämävalmennuksen rinnalla.

Opinnäytetyön konkreettinen tuotos, menetelmämalli, kohdistettiin starttipajoille. Se on kuitenkin suunniteltu sovellettuna sopimaan minkä tahansa ryhmän toimintaan

jäsenten ikärakenteesta tai ryhmän koosta riippumatta. Opinnäytetyö palvelee siis välillisesti useissa eri ympäristöissä ohjaustyötä tekeviä alan ammattilaisia.

Nuorten itsetunnon ja ryhmätyöskentelytaitojen merkitys on suuri ja menetelmämallin harjoitukset tukevat näitä taitoja. Starttipajat saavat menetelmämallista hyvän pohjatyökalun yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukevaan ryhmätyöskentelyyn. Samalla mallista saa työkaluja toiminnan suunnitteluun ja ideointiin. Yhdessä nuorten kanssa toimintaa suunnitellessa voi menetelmämallia käyttää osallistamisen välineenä. Testijakson palautteen ja nuorten huikkeiden tuotosten saamisen jälkeen uskallamme todeta, että menetelmämalli toi ohjaajille uudenlaista näkökulmaa nuorten mielenmaisemasta ja ryhmätyön mahdollisuuksista.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on lisätä pajoille monipuolista yhteistä toimintaa ja yhdessä toimimisen kautta lisätä yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia. Mallin sisältämien harjoitteiden kautta on tavoitteena luoda tilanteita, joissa nuori voi löytää uusia oivalluksia itsestään. Menetelmämallin tarkoituksena on myös tukea ja ohjata sosiaalisen vahvistumisen prosessissa, lisätä nuorten ymmärrystä osallisuudesta ja sen mahdollisuuksista sekä rohkaista ja ohjata nuoria oppimaan ja oivaltamaan itseilmaisun eri keinoja. Opinnäytetyön vaiheiden ja palautteiden valossa koemme saavuttaneemme työlle asettamamme tavoitteet. Menetelmämalli ei paranna kenenkään maailmaa viidessä viikossa, mutta uskomme pitkällä aikavälillä sen vastaavan yllämainittuihin tavoitteisiin positiivisesti.

Toivomme menetelmämallin jäävän testauksen jälkeen arkiseen käyttöön pajoille, koska näemme siinä potentiaalia jatkokehittämiselle ja soveltamiselle. Ihanteellinen tilanne olisi, jos jokin taho ottaisi asiakseen tutkia ja arvioida mallin vaikuttavuutta pidemmällä aikavälillä. Toivottavasti opinnäytetyöstämme ja menetelmämallista sisältöineen on hyötyä myös muille, kuin työssämme mukana olleille pajoille. Mallista saattavat hyötyä monetkin ohjaustyötä tekevät alan ammattilaiset sekä nuoret. Opinnäytetyömme kautta teemme starttipajatoimintaa näkyvämmäksi ja avaamme toiminnan sisällön tarkoitusta. Näin ollen työmme teoriaosuutta voidaan pitää tietopakettina myös starttipajojen yhteistyötahoille sekä muille asiasta kiinnostuneille.

Erityisen tyytyväisiä olemme nuorilta saatuun palautteeseen, joka monilta osin tukee ennakkokäsityksiämme niin toiminnallisuuden kuin yhteisöllisyydenkin suhteen. Ilaahduimme menetelmällin aikana nuorten kokemista oivalluksista.

"Ehkä mä en oookkaan ihan surkee".

Tässä lauseessa kiteytyy koko opinnäytetyömme idea ja tavoitteet. Jos yksikin nuori kokee menetelmällin johdosta löytäneensä itsestään uusia ulottuvuuksia, vahvistuneensa tai voivansa paremmin yksilönä ja osana ryhmää, voimme pitää kehittämistehtäväämme onnistuneena.

*"Minä olen.
Olen kevät, sarastava aurinko
Olen lumileopardi, hiljaisen vahva
olen suru, mistä ilo nousee."*

- Pajanuori

LÄHTEET

- Aalto, Mikko 2000. Ryppäästä ryhmäksi. Ryttylä: My Generation Oy.
- Danska – Honkala, Katja & Poteri, Martti 2011. Kohdennettu nuorisotyö sosiaalisen vahvistamisen kontekstissa. Teoksessa Pia Lundbom ja Jatta Herranen (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja 24.
- Erlands, Essi, 2013. Ryhmäbloggaamalla yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Turun Tyttöjen Talon ryhmäblogitoiminnan mallinnus. Yrkehögskolan Novia. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö. Viitattu 27.3.2016. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/58210/Erlands_Essi.pdf?sequence=1).
- Eskelinen, Aikku 2012. Osallisuus on tekoja! Yhteisöt osallistajina. Teoksessa Taina Kyrönlampi (toim.) MoSpa - Nuorisotyön monialaisuutta kehittämässä. Humanistinen ammattikorkeakoulu verkkojulkaisu 2012, 29. Viitattu 25.11.2015. www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/12/mospa-2012.pdf.
- Hannila-Niemelä, Mea & Oulasvirta-Niiranen, Pirjo & Pietikäinen, Reetta 2016. Starttivalmennuksen menetelmiä ja työskentelytapoja. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Hassinen, Markku 2004. Starttipaja Aapinen. Työpajatoiminnan, yksilövalmennuksen ja palveluohjauksen kehityskulku sekä nykytila Suomessa. 1. painos. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Hilpinen, Kari & Huuromonen, Soile & Kivirinta, Jari & Välimaa, Anne 2012. Startti parempaan elämään. Starttivalmennuksen perusteet. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry Raha –automaattiyhdistyksen tuella.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Huttunen, Tero & Lauha, Heikki & Middeke, Henna & Säilä, Veera (toim.) 2014. Nuorisotyö bloggaa. Verke - Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus.
- Hämäläinen Tuija & Palo Susanna 2014. Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry Raha – automaattiyhdistyksen tuella.
- Jaakola, Vesa (toim.) 2012. Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kulttuurisessa nuorisotyössä. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus. Viitattu 13.12.2015 <http://docplayer.fi/11269635-Nuorten-osallisuus-ja-vaikuttaminen-kulttuurisessa-nuorisotyossa.html>.
- Kokkonen, Hanne 2009. Kyselytutkimus kirjastotoimenjohtajien tiedonhankinnasta. Informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median laitos, Tampereen yliopisto. Pro gradu - tutkielma. Viitattu 20.3.2016 <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81034/gradu03877.pdf?sequence=1>.
- Kuure, Tapio 2015. Sosiaalisen vahvistamisen määrittely ja asema nuorten hyvinvoinnin palvelujärjestelmässä. Teoksessa Sosiaalinen vahvistaminen käsitteenä ja palveluina. Sosiaalisen vahvistamisen kehittämistoiminnan tuloksia. Valtakunnallinen Työpajayhdistys ry Opetus - ja kulttuuriministeriön tuella , 25. Viitattu

- 8.1.2016. <http://www.tpy.fi/site/assets/files/1372/sosiaalinen-vahvistaminen-k-sitteen-ja-palveluina.pdf>.
- Merikivi, Jani & Timonen, Päivi & Tuuttila, Leena (toim.) 2011. Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C 25. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus 2 / 2011.
- Mikkelin ammattikorkeakoulu 2016. Tutkimus ja kehitys. Viitattu 27.3.2016. http://www.mamk.fi/tutkimus_ja_kehitys/juvenia_-_nuorisoalan_tutkimus-ja_kehittamiskeskus/kaynnissa_olevat_hankkeet/ernod/.
- Mönttinen, Pekka 2011. Kulttuurinen osallisuus nuorisotyössä. Metropolia ammattikorkeakoulu. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö. Viitattu 12.2.2016 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/30818/Pekka_Monttinen%20.pdf?sequence=1.
- Nordin, Laura 2015. Nuoret estradille - Äänenavaus. Viitattu 27.3.2016. <http://www.mediakasvatus.fi/materiaali/nuoret-estradille-aanenavaus/>.
- Puroaho, Petri & Leppänen, Jenni 2013. Maahanmuuttajien valmennus työpajoilla - opaskirja. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry Raha-automaattiyhdistyksen tuella.
- Ruotsalainen, Leena 2007. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, 173.
- Sahlberg, Pasi & Sharan, Shlomo (toim.) 2001. Yhteistoiminnallisen oppimisen käsikirja. 1. painos. Helsinki: WSOY.
- Saloviita, Timo 2006. Yhteistoiminnallinen oppiminen ja osallistava kasvatus. Jyväskylä: PS – Kustannus.
- SosPed Säätio. Kulttuuripajamalli 2016. Viitattu 26.1.2016. <http://www.sosped.fi/kulttuuripaja/kulttuuripajamalli/>.
- Toivakka, Sari & Maasola, Miina 2011. Itsetunto kohdalleen! Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. 2. painos. Jyväskylä: PS – kustannus.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1. - 2. painos. Helsinki: Tammi.
- Tuominen, Suvi 2014. Mediataidot eivät kehity automaattisesti. Teoksessa Heikki Lauha & Leena Tuuttila (toim.) Verkko nuorisotyössä. Nuorisotyö verkossa. Verke - Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus, 47.
- Tuusa, Matti & Pitkänen, Sari & Shemeikka, Riikka & Korkeamäki, Johanna & Harju, Henna & Saares, Aurora & Pulliainen, Marjo & Kettunen, Aija & Piirainen, Keijo 2014. Yhdessä tekeminen tuottaa tuloksia. Nuorisotakuun tutkimuksellisen tuen loppuraportti. Työ - ja elinkeinoministeriö: Edita Publishing Oy.
- Valtakunnallinen työpajayhdistys 2016. Alueellinen toiminta. Työpajojen verkostot. Viitattu 1.4.2016 <http://www.tpy.fi/alueellinen-toiminta/tyopajojen-verkostot/>.
- Valtakunnallinen työpajayhdistys ry 2014. Vuosikertomus. Viitattu 10.1.2016 http://www.tpy.fi/site/assets/files/1277/vuosikertomus_2014.pdf

LIITTEET

- Liite 1. Kartoittava kysely nuorille
- Liite 2. Kartoittava kysely ohjaajille
- Liite 3. Menetelmämalli

Liite 1.

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Kysely pajanuorille

Tämä kysely on pohjana opinnäytetyölle, jonka tarkoituksena on kartoittaa mahdollisia kehittämistarpeita pajatoiminnassa.

Sinulla on nyt mahdollisuus vaikuttaa. Kehittämistyön lähtökohtana ovat juuri pajanuorilta tulleet vastaukset ja palautteet. Jokainen vastaus on tärkeä.

Kysely toteutetaan täysin anonymisti, joten vastaajan nimi tai pajan sijainti ei käy ilmi missään vaiheessa.

Olen... *

- Mies
- Nainen
- Muu

Olen... *

syntynyt vuonna _____

Valitse kolme mielestäsi tärkeintä vaihtoehtoa jatkamaan lausetta. Jos olisin ohjaaja, ... *

- pitäisin huolta, että kaikkia nuoria kohdellaan tasavertaisesti.
- pyrkisin hyödyntämään nuorten taitoja toiminnan suunnittelussa.
- kertoisin nuorten luottamuksellisia asioita muille.
- pitäisin huolta, että kaikki nuoret saisivat tarvitsemaansa apua tukea ja ohjausta.
- pitäisin huolta, että nuorille olisi aina kahvia tarjolla.
- pitäisin huolta, että pajan ilmapiiri olisi kaikille avoin, rento ja mukava.
- pitäisin huolta, että pajatoiminnassa nuoret otettaisiin mukaan päätöksentekoon.
- en puuttuisi mahdollisiin kiusaamistilanteisiin.
- pitäisin huolta, että joka päivä järjestetään vain kivaa tekemistä.

Jos olisit päivän ohjaajana, mitä päivä sisältäisi? *

Valitse taas kolme mielestäsi tärkeintä jatkoa lauseelle. Mielestäni ryhmään kuuluminen ja yhteishenki rakentuvat... *

- yhteisistä tavoitteista.
- ohjaajan ammattitaidosta.
- siitä, että olemme aina kaikista asioista samaa mieltä.
- suvaitsevaisuudesta ja kohteliaasta käytöksestä.
- toisten jälkien siivoamisesta.
- toisten tekemisten arvostelusta.
- toisten kannustamisesta.
- yhdessä tekemisestä.

Mitä hyötyä koet pajatoiminnasta olevan sinulle itsellesi? *

Miltä pajatoiminta ja pajalla oleminen sinusta tuntuu? Oletko löytänyt pajalta uusia ystäviä? *

Kuinka hyvin koet tulevasi kuulluksi pajalla ohjaajien taholta? *

1 2 3 4 5

En ollenkaan ○ ○ ○ ○ ○ Erittäin paljon

Kuinka paljon voit vaikuttaa pajan toiminnan sisältöön? *

1 2 3 4 5

En ollenkaan ○ ○ ○ ○ ○ Erittäin paljon

Kuinka aktiivisesti itse vaikutat pajajaksosi sisältöön? *

1 2 3 4 5

En ollenkaan ○ ○ ○ ○ ○ Erittäin paljon

Miten pajalla otetaan nuoret mukaan päätöksentekoon? *

Onko pajajakso vaikuttanut tulevaisuudensuunnitelmiisi? Miten? *

Mahtavaa!

Kiitos kun olet jaksanut vastata kaikkiin kysymyksiin! Nyt vielä pieni tietovisa.

Mitä motivoituminen tarkoittaa? *

Mitä aktivoituminen tarkoittaa? *

Mitä osallistaminen tarkoittaa? *

Mitä yhteisöllisyys tarkoittaa? *

Miten edellämainitut asiat voisivat näkyä pajatoiminnassa? *

100% valmiina

Liite 2.

Kysely pajojen ohjaajille

Tämä kysely on pohjana opinnäytetyölle, jonka tarkoituksena on kartoittaa mahdollisia kehittämistarpeita pajatoiminnassa.

Kehittämistyön lähtökohtana on pajanuorilta tulleet vastaukset ja palautteet. Tämä kyselyn osa on suunnattu ohjaajille ja se on laadittu pajanuorilta saatujen vastausten perusteella.

Kysely toteutetaan täysin anonyymisti, joten vastaajan nimi tai pajan sijainti ei käy ilmi missään vaiheessa.

Millainen on pajanne peruspäivä? *

Mikä luo mielestäsi pajalle hyvän ilmapiirin? *

Kuinka aktiivisesti koet nuorten vaikuttavan itse oman pajajaksonsa sisältöön? *

Miten pajalla nuoret otetaan mukaan päätöksentekoon? *

Miten näet yhteisöllisyyden toteutuvan pajallanne? *

Entä osallisuuden? *

Minkälaisia menetelmiä pajallanne käytetään yhteisöllisyyden tukemiseksi? *

Entä osallisuuden? *

Minkälaisin keinoin ja menetelmin kartoitatte nuoren vahvuuksia? *

Mitä mieltä olet vertaisohjaajuudesta? Mitä hyötyjä siitä on? Entä haasteita? *

Mitä konkreettista haluaisit toimintamallin sisältävän? *

100% valmiina

Liite 3.

Sisällys

Tausta, tarkoitus ja sisältö.....	3
Ryhmäytyminen, ryhmän merkitys ja koko ryhmän yhteiset harjoitukset.....	4
Yhteistoiminnallinen oppiminen, pienryhmissä tehtävät harjoitukset ja vertaistoimijuus.....	5
Lopetusharjoitukset ja palautteet.....	6
Merkityksiä mallin takana.....	7
- Yhteisöllisyys ja osallisuus.....	7
- Itseilmaisuus ja kulttuuri.....	8
- Blogitoiminnan hyötyjä.....	8
Mitä käytännössä tehdään?.....	9
Rautalankalehtinen.....	10
- Ryhmäkerta 1.....	10
- Ryhmäkerta 2.....	12
- Ryhmäkerta 3.....	14
- Ryhmäkerta 4.....	16
- Ryhmäkerta 5.....	18
- Ryhmäkerta 6.....	20
- Ryhmäkerta 7.....	22
- Ryhmäkerta 8.....	24
- Ryhmäkerta 9.....	25
- Ryhmäkerta 10.....	26
- Ryhmäkerta 11.....	27
- Ryhmäkerta 12.....	28
Loppusanat.....	30
Lähteet.....	31
Liitteet.....	32

MENETELMÄMALLI STARTTIVALMENNUKSEEN

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmasta

Tausta, tarkoitus ja sisältö

Menetelmämalli on Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopintojen opinnäytetyönä tehty starttipajoille suunnattu kehittämistehtävä. Työn tilaajana on Varsinais-Suomen työpajaverkosto. Malli pohjautuu jo olemassa olevaan teoriaan sekä Varsinais - Suomen starttipajojen nuorille ja ohjaajille teetettyyn webropol-kyselyyn ja sitä kautta saatuun aineistoon. Menetelmämalli on intensiivisesti toteutettava valmennuskokonaisuus, jonka etukäteen suunnitellut ryhmäkerrat ripotellaan viiden viikon kokeiluajan puitteisiin.

Mallin tarkoituksena on nostattaa starttipajanuorten yhteistoimintaa sekä lisätä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Sen työmuotoina näyttäytyvät toiminnalliset, luovat, kulttuuriset sekä digitaaliset menetelmät, sovellettuina starttipajatyöskentelyä palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Menetelmämallia ohjaa kokemuksellinen ja yhteistoiminnallinen oppiminen. Yhteistoiminnallinen oppiminen on kokemuksellinen oppimismenetelmä. Oppiminen tapahtuu pienryhmissä, joiden ominaisuuksia ovat avoimuus, dynaamisuus, reflektointi ja yhteinen prosessointi. (Toivakka, Maasalo 2011, 47.) Painopisteenä on vertaisuus; vertaisohjaajuus ja vertaistuki, jotka ovat hyvin tärkeässä roolissa starttipajatoiminnassa. Ohjaajan rooli menetelmämallin sisällön ohjauksen kannalta on merkittävä, koska jokainen nuori huomioidaan yksilöllisesti hänen vahvuutensa ja haasteensa huomioon ottaen. Ohjaajan roolin merkitystä pyritään kuitenkin vähentämään mallin loppua kohden. Tavoitteena on, että ryhmä vähitellen ohjaa itse itseään ja ottaa enemmän vastuuta omasta toiminnastaan.

Menetelmämallin sisältö on käytännössä jaettu kolmeen eri kokonaisuuteen; Alkuvaiheessa korostuvat ryhmäytytys ja sitä tukevat kevyemmät harjoitukset. Keskivaiheilla näyttäytyvät vaativammat toiminnalliset harjoitukset ja loppua kohti siirrytään vähitellen palaute-, purku- ja lopetusharjoituksiin.

Harjoitukset ja niiden ohjeistukset on koottu erilliseen Rautalankalehtiseen, joka on pajojen ohjaajien toiveiden mukaisesti pyritty toteuttamaan visuaalisin keinoin selkeäksi kokonaisuudeksi. Toivomme, että menetelmämalli sopii koekäyttöön sellaisenaan. Kokeiluajan jälkeen se on vapaasti muokattavissa pajan omaan käyttöön sopivaksi.

Hauskoja hetkiä toivotellen
Jenni ja Saija

Ryhmäytytys, ryhmän merkitys ja koko ryhmän yhteiset harjoitukset

Ryhmä saattaa olla jo valmiiksi hyvin toimiva ja yhteen hitsautunut.

Menetelmällin tuloksellisuuden ja sujuvuuden kannalta ryhmäytytys ja ryhmässä tehtävät harjoitukset ovat kuitenkin tärkeitä.

Toiminnalliset harjoitukset eivät onnistu eikä ryhmän tavoitteisiin päästä ilman turvallista ilmapiiriä tai luottamusta ryhmää kohtaan. Ryhmän jäsenten välisen luottamuksen syntymiseen tarvitaan aikaa perusteelliselle tutustumiselle. Vaikka ryhmä olisi jo ryhmäytytynyt hyvin, on sitä silti syytä huoltaa säännöllisesti

(Selin, Maunu & Kannussaari 2014, 30).

Ohjaajan on tärkeää muistaa käydä ryhmän kanssa purkukeskustelut jokaisen harjoitteen jälkeen.

Ryhmäytytysharjoitteita on suunniteltu käytettäväksi jossain määrin koko menetelmällin ajan, mutta alussa niiden osuus on merkittävämpi. Mallin keskivaiheilla ryhmäytytysharjoitukset vaihtuvat hieman vaativampiin ryhmässä tehtäviin harjoituksiin. Näiden harjoitusten tarkoituksena on tukea ryhmähenkeä sekä kehittää yksilön minäkuvaa myönteisempään suuntaan. Osa tässä menetelmällin käytettävistä harjoituksista on varmasti ainakin ohjaajille tuttuja, mutta se saattaa ainoastaan helpottaa mallin koekäyttöä.

Ryhmäytytystä varten malliin on valittu seuraavia harjoituksia:

- Taikaonki
- Kirjainmuodot
- Ominaisuusjanat
- Ominaisuuksien markkinat
- Sanomalehtimaja
- Plussat ja miinukset
- Olen lahjakas
- Minä omin ja toisen vertauksin
- Tyytyväisyystalkoot

Lisäksi koko ryhmän kanssa tehtäviä harjoituksia tässä menetelmällin ovat:

- **Pajan oma perehdytyskansio**, joka tukee uuden nuoren ryhmään tulemistä, ryhmäytytymistä ja yhteisöllisyyttä .
- **Yhteispiirustus ja tarinankerronta sekä sen kuvitus**. Harjoitteen kautta opetellaan itseilmaisua eri kulttuurillisin keinoin.
- **Dokumenttipäivä**, jonka tarkoituksena on harjoitella mielipiteen ilmaisua sekä suullisesti että kirjallisesti. Tarkoituksena on myös harjoitella oman mielipiteen perustelua.

Yhteistoiminnallinen oppiminen, pienryhmissä tehtävät harjoitteet ja vertaistoimijuus

Menetelmällisiä ohjaa kokemuksellinen ja yhteistoiminnallinen työtapana, joiden tavoitteena on luoda ja oppia yhdessä, toinen toistaan tukien. Yhteistoiminnalliset harjoitukset toteutetaan pienryhmissä eli tiimeissä.

Pienryhmätoiminnan tärkeimpänä ajatuksena on nuorten vertaisohjaajuus, vertaistoimijuus ja vertaistuki. Vertaisuuden voi määritellä omaehtoiseksi, yhteisölliseksi tueksi sellaisten ihmisten kesken, joita yhdistää samankaltainen elämäntilanne tai samankaltaiset kokemukset. Yhteiset kokemukset lisäävät keskinäistä ymmärrystä. (www.mtkl.fi).

Starttipajatoiminnassa vertaisuus on erittäin tärkeää, koska usein pajalle tulevat nuoret ovat jääneet tai jäämässä sosiaalisen verkoston ulkopuolelle. Tällöin ryhmään tuleminen ja ryhmässä toimimista helpottaa tieto siitä, että pajalla olevat nuoret ovat usein samankaltaisessa elämäntilanteessa.

Pienryhmätehtävät kulkevat muiden tehtävien rinnalla koko menetelmällisen kokeilun ajan.

Tehtävien sisällöt vaihtelevat ja niiden tekemiselle tulee varata aikaa.

Harjoitusten kautta nuoret tutustuvat toiminnan suunnitteluun, arviointiin sekä palautteen antamiseen. He opettelevat tukemaan ja kannustamaan toinen toisiaan sekä samalla harjoittelevat työelämässä tarvittavaa tärkeää kykyä, tiimityöskentelyä.

Pienryhmätehtävissä ohjaaja jakaa nuoret tiimeihin. Toivottavaa tietysti olisi, että vähiten toistensa kanssa tekemisissä olevat nuoret jakautuisivat samaan ryhmään. Mikäli nuoria on pajalla alle kuusi henkilöä, voi ohjaaja itse päättää haluaako jakaa nuoret pienryhmiin vai muodostavatko nuoret vain yhden ryhmän.

Ohjaaja kertoo nuorille ennen harjoitusten alkamista mitkä ovat pienryhmätoiminnan tarkoitukset ja tavoitteet sekä suunnittelee tehtävien ajankohdan.

Pienryhmissä tehtävät harjoitukset etenevät seuraavasti:

- **Sääntöjen laatiminen yhdessä niin omalle pienryhmälle kuin sen työskentelyllekin.** Sääntöjen laatiminen ja pohtiminen itse auttaa niihin sitoutumisessa ja tukee orientoitumista työskentelyyn.
- **Pohdintatehtävä, omien vahvuksien ja haasteiden tunnistaminen ja nimeäminen.**
- **Valokuvaustehtävä,** jossa kuvataan viikon ajan omaa kotikaupunkia nuoren näkökulmasta. Tarkoituksena on kartoittaa miten nuoret näkevät oman elinympäristönsä. Nouseeko esiin jotain, johon voisi itse omalla aktiivisuudellaan vaikuttaa?
- **Pajapäivän suunnittelu ja toteutus,** tarkoituksena osallistaa ja aktivoita nuoria. Nuorella on mahdollisuus vaikuttaa oman pajajaksonsa sisältöön sekä saada onnistumisen tunteita.

Lopetusharjoitukset ja palautteet

Loppukeskustelut ja -palautteet toimivat menetelmällin yhteenvetona.

Lopetusosiossa käydään yhdessä läpi tehtyjä harjoituksia, tehtäviä ja toimintoja sekä keskustellaan nousseista ajatuksista ja aiheista.

Lopetusharjoituksen tarkoituksena on kiittää ryhmää hyvästä toiminnasta sekä jättää jokaiselle hyvä ja positiivinen mieli yhdessä jaetusta kokemuksesta. Loppuharjoitteet ovat yhtä suuressa osassa kuin alun ryhmäytysharjoitteet.

Lopetusharjoitusten avulla nuoret pääsevät purkamaan mallissa käytettyjä menetelmiä ja niistä heränneitä ajatuksia sekä mielipiteitä. On tärkeää, että jokainen saa tuoda esille omia ajatuksiaan. Lopetusharjoitusten tarkoituksena on jättää positiivinen tunnelma niin omasta kuin ryhmän työskentelystä.

Varsinaisen palautteen kerääminen tapahtuu siten, että nuoret antavat jokaisen viikon päätteeksi kirjallisen palautteen. Palautteeseen voi kirjata mitä menneellä viikolla on tehty ja miltä se tuntui. Onko jotain kehittämisideaa, miten asian voisi tehdä toisin?

Viimeisellä ryhmäkerralla pidetään palautekeskustelu learning cafe -menetelmällä.

Nuoria kannustetaan harjoittelemaan niin toiminnan kuin itsensä arviointia sekä palautteen antamista. Otamme mielellämme vastaan kaikki palautteet.

MERKITYKSIÄ MALLIN TAKANA:

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Menetelmämallin yhdessä tehtävien harjoitteiden tarkoitus on lisätä pajanuorten välistä yhteisöllisyyttä sekä lisätä nuorten ymmärrystä osallisuudesta ja sen mahdollisuuksista. Yhteisöllisyyttä on tärkeää tukea ja kannustaa, koska ihmisellä on luontainen tarve kuulua johonkin yhteisöön ja tulla hyväksytyksi juuri sellaisena kuin on.

Starttipajoilla yhteisöllisyys nousee avainasemaan, koska pajalle ohjautumiseen nuorella on usein hyvin painavia syitä. Merkittävin syy on usein, että nuori on vaarassa syrjäytyä. Hänellä saattaa olla huonoja kokemuksia koulu – tai työelämästä, olla mielenterveysongelmia tai päihdekierrettä. Tärkeää on, että nuori tuntee kuuluvansa johonkin ryhmään tai yhteisöön, kokee hyväksynnän tunteita ja saa vertaistukea. Pajoilla toimintaa ohjaavien kehysten sisällä pyritään tasaveroiseen ja toista arvostavaan vuorovaikutukseen ja ryhmässä toimimiseen.

Valmentautujilla on työpajayhteisössä erilaisia vastuita, velvollisuuksia ja oikeuksia. Toiminnassa hyödynnetään suunnitelmallisesti ryhmän jäsenten vertaistukea toisilleen. Yhteisöllisyys rakentuu valmentautujan kokemukselle omasta merkityksestään työpajayhteisölle. (Hilpinen, Huuononen, Kivirinta&Välimaa 2012, 6.)

Yhteisöllisyyteen liitetään usein sellaisia käsitteitä kuin luottamuksellisuus, yhteenkuuluvuus ja osallisuus. (Hilpinen ym. 2012, 6.)

Osallisuus kuvaa yksilön kiinnittymistä yhteisöön tai mukanaoloon yhteisöllisesti tärkeissä prosesseissa. Osallisuudessa on kysymys kuulumisesta johonkin. Osallisuus merkitsee omakohtaisesta sitoutumisesta nousevaa vaikuttamista asioiden kulkuun ja vastuun ottamista seurauksista. Osallisuus voidaan nähdä syrjäytymisen vastavoimana. (www.jelli.fi.)

Nuorten osallistaminen näkyy tässä menetelmämallissa erilaisissa ryhmätehtävissä, jotka kulkevat yhdessä yhteisöllisten harjoitusten kanssa. Harjoitusten kautta nuoret peilaavat omaa elinympäristöään ja elämänsä eri osa-alueita. Tarkoituksena on saada heidät aktivoitumaan, vaikka edes vähän, sekä saavuttamaan yhteisöllisen toimintakulttuurin omassa starttipajaympäristössään. Nuoria ohjataan vaikuttamaan omalla pajalla tapahtuviin asioihin, toimintatapoihin ja sisältöön.

Osallistavan kasvatuksen pyrkimyksenä on auttaa nuoria löytämään ja kehittämään heissä jo olevaa viisautta ja kyvykkyyttä. Osallistava kasvatusta tähtää osallisuuden edistämiseen. Kasvatuksen tavoitteena on tiedostava, vastuullinen ja aktiivinen kansalainen, joka ymmärtää, että maailma on muutettavissa ja että asioihin voi vaikuttaa. (www.valtikka.fi.)

Itseilmaisuus ja kulttuuri

Ryhmäharjoitteissa tutustutaan itseilmaisuun kulttuurin eri keinoin. Tässä menetelmämallissa käytettäviä keinoja ovat muun muassa kuvataiteet, valokuvaus, kirjoitus ja digitaaliset menetelmät.

Tavoitteena on rohkaista ja ohjata nuoria oppimaan ja oivaltamaan itseilmaisuuden eri keinoja, ei aiheuttaa paineita tai paniikkia. Tavoitteena on myös löytää mahdollisesti omia keinoja, joita nuoret voivat tulevaisuudessa käyttää itsensä ilmaisuun. Itseilmaisuuden kautta myös nuoren itsetunto vahvistuu.

*Työn lopputulos
ei ole tärkein,
vaan yhdessä
lekeminen
ja tutkiminen.*

"Itsensä ilmaiseminen on yhtä tärkeää kuin ulos hengitys. Se herättää omat voimat eloon ja saa ihmisen kukoistamaan. Ihmisenä olemisen perusta on sosiaalisuudessa ja ilmaisemalla ajatuksiaan, tunteitaan ja kokemuksiaan ihminen tulee muille ja myös itselleen näkyväksi. Ilmaiseminen voi olla puhetta, elettä, liikettä, kirjoitusta, kuvaa, musiikkia tai ihan mitä tahansa sellaista, jonka avulla ihminen voi kertoa jotakin itsestään. Itseilmaisussa on oikeastaan kyse aidon itsen kehittämisestä ja näkyväksi tuomisesta. Mitä vapaammin ihminen saa mahdollisuuden ilmaista itseään, sitä vahvemmaksi hänen persoonallisuutensa kehittyy. Itseilmaisuus auttaa kaikkien edellä esitettyjen osa-alueiden kehittämistä. Jokaisella on omat erityiset vahvuudet, joiden avulla itsensä ilmaiseminen luonnistuu parhaiten. Erilaisia ilmaisemisen tapoja kannattaa kokeilla ja vahvistaa."
(www.valtikka.fi)

Itsetunto tarkoittaa sitä, että tuntee olevansa hyvä ja hyväksyty. Se on itsensä arvostamista ja oman elämän pitämistä arvokkaana ja ainutlaatuisena, hyvänä. Itsetunto on myös kyky arvostaa muita. Itsetuntoon liitetään myös ajatukset siitä, että voi itsenäisesti tehdä oman elämänsä liittyviä ratkaisuja, on riippumaton muiden mielipiteistä sekä sietää elämässä eteen tulevia vastoinkäymisiä ja pettymyksiä. (Toivakka, Maasola 2012, 15.)

Harjoitukset toteutetaan joko pienryhmissä tai koko ryhmän kesken. Nuoria rohkaistaan kokeilemaan ja kannustetaan tarttumaan tehtäviin ilman ennakkoluuloja. Itseilmaisuuden harjoitteiden tekemisessä korostuu ryhmäytymisen ja turvallisen ryhmän merkitys. Mikäli ryhmässä on saavutettu turvallisuuden tunne ja luottamuksellinen ilmapiiri, saavutetaan harjoitteiden kautta mielekkäämmät tulokset niin ohjaajan kuin varsinkin nuoren kannalta.

Blogitoiminnan hyötyjä

Internet on tuttu ympäristö nuorille. Blogitoiminta mahdollistaa nuorten ja ohjaajien yhteisen osallistumisen hyvin. Onnistuessaan blogitoiminta on tiivistä ryhmätyötä joka vaatii aktiivisuutta, vastuunottoa sekä ryhmätyötaitoja. Blogin ylläpito mahdollistaa osallistumisen erilaisissa rooleissa, jotka voi määrittellä osaamisen ja kiinnostuksenkohteiden mukaan. Nuorisotyön näkökulmasta blogitoiminta avaa uusia ovia esimerkiksi nuorten osallistamiseen, ryhmätyöskentelyyn ja yhteisöllisyyden lisäämiseen. Blogitoimintaa voi käyttää luonnollisesti muun toiminnan jatkeena. Eri aktiviteeteista bloggaaminen tai päivän tapahtumista kertominen blogissa voi motivoida nuoria kokeilemaan uusia asioita rohkeammin sekä kommunikoidaan keskenään runsaammin. Ryhmäblogissa nuoria yhdistävänä tekijänä toimii yhteinen toiminta ja arki. (Huttunen, Lauha, Middeke & Säilä 2014, 27-30.)

Blogitoiminnan ohelle on helppo virittää keskustelua median käytöstä, käytöksestä mediassa, median valinnoista sekä ohjata nuoria luotettavan tiedon äärelle. Mediakasvatuksellisella otteella voi herättää nuoria pohtimaan median käyttöä, joka on olennainen osa tämän päivän elämää. (Tuominen 2014.)

Mitä käytännössä tehdään?

Menetelmämalli 5 viikkoa

i Yhteiset aamunaloitukset

i Viikkopalaverit

i Viikkopalautteet

i Raportointi blogiin

i Pienryhmien yhteydenpito, tapaamiset ja tuki

i 12 ryhmäkerran toimintasuunnitelma rautalankalehtisen mukaan.

Päivittäin

- ▶ Katsokaa , kuunnelkaa tai lukekaa mahdollisuuksien mukaan aamuisin yhdessä uutiset.
- ▶ Vaihtakaa mielipiteitä ja perustelkaa niitä. Harjoitelkaa rakentavaa keskustelua ja toisten kuuntelemista.

Viikoittain

- ▶ Pajan viikkopalaverit. Keskustelkaa menneestä ja tulevasta ohjelmasta.
- ▶ Antakaa palautetta menetelmämallista jokaisen viikon lopussa. Lapuille kirjoitettuna, omin sanoin. Ohjaajat keräävät palautteet talteen ja toimittavat ne meille. Palautteen voi antaa nimettömänä.

Koko jakson ajan omavalintaiseen tahtiin

- ▶ **12 ryhmäkerran suunnitelma.** Rautalankalehtiseen on koottu kaikki tässä menetelmämallissa käytettävät harjoitukset sekä niiden ohjeistukset. Toiminnot on nimetty ryhmäkerroiksi. Ryhmäkertoja on yhteensä 12 ja menetelmämallin kokeiluaikaa viisi viikkoa. Ohjaajat voivat siis itse suunnitella viikkojen kulun ja ajankohdan milloin haluavat ryhmäkertojen harjoitteita käydä läpi. Ajat ovat suuntaa antavia, tärkeintä on saada nuoret mukaan ja osallistumaan.
- ▶ Pienryhmät voivat pitää yhteyttä myös ryhmäkertojen ulkopuolella. Sosiaalisen median alustat ja mobiilisovellukset ovat hyviä vaihtoehtoja, mutta täysin vapaaehtoisia.
- ▶ Tarvittaessa ohjaaja varaa aikaa pienryhmien tapaamisille ja ohjaa nuoria sopimaan tavat ja keinot, joilla he voivat pitää yhteyttä toisiinsa. Tapaamiset voivat liittyä joko menetelmämallin tehtäviin tai muuhun tuen tarpeeseen. Pajan ulkopuolella yhteydenpito ja yhteystietojen antaminen on tietenkin vapaaehtoista.
- ▶ Raportoikaa säännöllisin väliajoin mallin vaiheista blogiin ryhmätuntien ja blogiryhmän lisäksi. Mitä olette tehneet? Mikä oli helppoa, mikä vaikeaa? Jakakaa raportointivuoroja. Myös ohjaajat voivat kirjoittaa blogiin raportteja.

Ryhmäytyös, blogiryhmä

- INFO
- Taikaonki
- Kirjainmuodot
- Blogiryhmä
- Ominaisuusjanat

INFO

- Kerrotaan nuorille menetelmällin kokeilun sisältö, tavoitteet ja tarkoitus

Kirjainmuodot

Tavoite: Toisiinsa tutustuminen

Aika: 15 min

Välineet: Reipasta taustamusiikkia

Toiminnan kuvaus:

Osallistujat liikkuvat haluamallaan tavalla reippaan musiikin tahdissa. Ohjaaja pysäyttää aika ajoin musiikin ja nimeää tuttuja kirjaimia, esimerkiksi A, I, U, S, O, E, L, N. Ryhmän jäsenet muodostavat nopeasti lattialle ohjaajan nimeämän kirjaimen muotoisen kuvion. Tehtävää voi monipuolistaa siten, että tehdään esimerkiksi hahmoja, geometrisiä kuvioita tai tähtikuvioita. Osallistuja voivat lisäksi itse keksiä tavan liikkua musiikin rytmissä. Liikkumistapaa voidaan vaihtaa jokaisen kirjaimen tms. muodostamisen jälkeen.

(Kataja, Jaakkola & Liukkonen 2011: Ryhmä liikkeelle!)

Taikaonki

Tavoitteet: Yhteistyö, työnjako

Aika: 10 - 20 min

Välineet: Mahdollisimman pitkä ja kevyt onkivapa tai rima

Toiminnan kuvaus:

Ryhmän on laskettava onki mahdollisimman tasaisesti maahan niin, ettei se nouse eikä ole vinossa. Onki asetetaan osallistujien etusormien päälle. Henkilöt ovat kasvat vastakkain kahdessa rivissä. Kädet ovat navan korkeudella ojennettuina kyynärvarsista noin 90 asteen kulmaan, hiukan parin käsien lomassa. Ongen on oltava tarpeeksi pitkä ja kevyt, koska tehtävä perustuu siihen, että pystyy pitämään ongen tasapainossa sitä laskettaessa. Jos tasapainoa ei saada aikaan ja onki nousee tai sen toinen pää laskee toista nopeammin, ohjaaja ottaa ongen pois. Tämän jälkeen harjoitus aloitetaan alusta. Ryhmän tehtävänä on laskea onki maahan seuraavin kriteerein:

- Kaikilla on oltava molemmat sormet koko ajan kiinni ongessa
- Ongen on pysyttävä vaakasuorana. Sen päät eivät saa laskeutua eri aikaan tai tehtävä alkaa alusta
- Onki ei saa myöskään nousta.

(Kataja, Jaakkola & Liukkonen 2011: Ryhmä liikkeelle!)

BLOGIRYHMÄ 1 / VIRITTÄYTYMINEN BLOGITOIMINTAAN

- ▶ Tutustukaa olemassa oleviin blogeihin.
- ▶ Keskustelkaa bloggaamisesta. Mitä ryhmäläiset tietävät blogeista? Mitä he ajattelevat blogeista? Onko jollain oma blogi? Seuraako joku blogeja?
- ▶ Suunnitelkaa minkälainen oma ryhmäblogi voisi olla.
- ▶ Luokaa ryhmän blogille yhteiset yleiset säännöt.
- ▶ Lisätietoa ryhmäblogista ja sen perustamisesta ohjaajille liite 1.

(Huttunen & Lauha & Middeke & Säälä 2014. Nuorisotyö blogga.)

Ominaisuusjanat

Tavoitteet: Itsetuntemus, muiden tunteminen, erilaisuuden ymmärtäminen ja hyväksyminen.

Aika: Ryhmä määrittelee itse tarvitsemansa ajan

Materiaalit ja välineet: Maalarinteippi

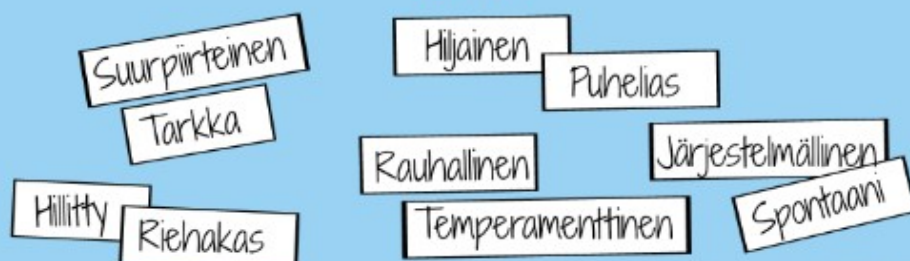
Toiminnan kuvaus:

Piirrä lattialle kuvitteellinen jana tai merkitse jana maalarinteipillä. Janan toisessa päässä on jokin ominaisuus ja toisessa sen vastakohta. Pyydä osallistujia asettumaan janalla siihen kohtaan, joka parhaiten kuvaa omaa itseä suhteessa kyseiseen ominaisuuteen. Pyydä tämän jälkeen jokaista ryhmän jäsentä kertomaan, miksi valitsi juuri kyseisen kohdan janalla. Kun kaikki osallistujat ovat käyttäneet puheenvuoroonsa, pyydä heitä asettumaan janalla siihen kohtaan, johon he mahdollisesti haluaisivat kehittyä. Jokainen voi jälleen kertoa, miksi vaihtoivat tai eivät vaihtaneet paikkaa.

Keskustelkaa yhdessä siitä, mitä etuja ja haittoja mistäkin ominaisuudesta on. On hyvä tuoda näkyväksi se, että ominaisuudet eivät sinänsä ole hyviä tai huonoja, vaan neutraaleja: kaikista ominaisuuksista voi olla sekä iloa että haittaa. Hiljainen voi kehittää puhumisen taitojaan, jos hän kokee sen tarpeelliseksi. Samalla hän voi kuitenkin iloita siitä, että kykenee tarkkailemaan ympäristöään ja kuuntelemaan muita, kun ei keskity aina olemaan äänessä. Ehkä häntä myös tämän vuoksi kuunnellaan paremmin silloin, kun hän avaa suunsa. Harjoitusta voi jatkaa, kunnes riittävä määrä ominaisuuksia on käyty läpi. Jos ryhmä on suuri tai aikaa vähän käytettävissä, puheenvuoroja voi rajoittaa siten, että vain muutamat perustelevat valintansa.

Laadi etukäteen lista ominaisuuksista siten, että siinä näkyy ominaisuus ja sen vastakohta.

Esimerkiksi:

(www.valtikka.fi)

Ryhmäytys, blogiryhmä, pienryhmä

- Sanomalehtimaja
- Yhteispiirustus
- Pienryhmäjako
- Blogiryhmä

Sanomalehtimaja

Tavoitteet: yhteistyö, työnjako, erilaiset roolit

Aika: 30 min

Materiaalit: iso pino sanomalehtiä, maalarinteippiä

(Kataja, Jaakkola & Liukkonen 2011: Ryhmä liikkeelle!)

Toiminnan kuvaus:

Ryhmän tehtävänä on rakentaa sanomalehdistä ja maalarinteipistä maja, johon koko ryhmän on mahdollista. Lisäksi majan on pysyttävä pystyssä ihmisten poistuessa sieltä. Aikaa majan rakentamiseen on 30 minuuttia. Majan on oltava irti seinästä ja sen on seistävä vapaasti maassa. Maja ei saa myöskään nojata ryhmän jäseniin.

Pohtikaa lopuksi:

- ▶ Millainen maja oli aikomus rakentaa?
- ▶ Kuinka hyvin maja onnistui?
- ▶ Mikä majan rakentamisessa on tärkeää?
- ▶ Mahtuivatko kaikki majaan?

Yhteispiirustus

Yhteispiirustusharjoitus kehittää ryhmän yhteistyökykyä sekä turvallisuuden tunnetta. Yhteispiirustusta voidaan käyttää mm. päivän teemaan virittäytyessä ja ryhmätyöskentelyn lämmittelyä. Ryhmissä (4-6 henk.) maalataan tai piirretään kuva, joka näyttää yhtenäiseltä kokonaisuudelta. Varaa värikynät, vesivärit, siveltimet, A3- paperia tai suurempaa kullekin ryhmälle.

1. Muodosta ryhmät, kullekin ryhmälle värit ja yksi paperi
2. Pyydä kaikkia työskentelemään hiljaisuudessa vain musiikki taustalla.
3. Pyydä, että kussakin ryhmässä joku aloittaa ja valitsee ensimmäisen värin ja tekee yhden viivan tai siveltimen vedon.
4. Tästä eteenpäin jokainen vuorollaan valitsee haluamansa värin ja tekee viivan, vedon ja palauttaa värin pöydälle merkiksi osuutensa päättymisestä. Viivan tai vedon ei tarvitse jatkua edellisestä vain olla suhteessa muihin viivoihin.
5. Työn tekeminen jatkuu niin kauan, kunnes joku ryhmäläisistä kokee työn olevan valmis ja ehdottaa muille työn lopettamista. Jos toiset hyväksyvät ehdotuksen, ryhmäläiset allekirjoittavat työn.
6. Pyydä asettamaan työt nähtäville ja jokainen tutustuu töihin annetun ajan puitteissa.

Toteutusvaihtoehtoja:

- ▶ Teema (vastakohtat, yhteydet, kaaos, vapaus jne.)
- ▶ Aihe (puisto, talo, katu jne.)
- ▶ Mielikuviutus (satu, komedia, henkilökuva jne.)
- ▶ Tunne tai mieliala (rakkaus, suru, ilo, intohimo jne.)

Kokemus ja lopputulos:

Mitä tapahtui? millaisia tunteita herätti? mitä ongelmia?

(Kataja, Jaakkola & Liukkonen 2011: Ryhmä liikkeelle!)

PIENRYHMÄJAKO

- Jaetaan nuoret pienryhmiin seuraavaa ryhmäkertaa varten.
- Ryhmät kannattaa muodostaa siten, että vähiten toistensa kanssa tekemisissä olevat ovat samassa ryhmässä.
- Jos pajalla on alle kuusi nuorta, voi ohjaaja itse päättää jaetaanko nuoret pienryhmiin vai muodostavatko he vain yhden ryhmän.
- Pienryhmät pysyvät samoina koko menetelmällin kokeilun ajan.

BLOGIRYHMÄ 2 / Blogin luominen

- ▶ Valitkaa jokin blogialustoista, joihin aiemmin tutustuitte.
- ▶ Keksikää blogille nimi. Sitä tarvitaan jo blogia perustettaessa.
- ▶ Valinnan voitte suorittaa neuvottelemalla, äänestämällä tai muulla haluamallanne menetelmällä.
- ▶ Jos alustavalinnassa on vaikeuksia, kannattaa valita blogger. (<http://www.blogger.com>) Se on helppokäyttöinen ja turvallinen.
- ▶ Perustakaa blogi

TEHTÄVÄ:

- ▶ Tutustukaa uuteen blogiinne!
- ▶ Jokainen kirjoittaa pienen omannäköisensä esittelyn itsestään blogiin. Käykää samalla läpi mitä itsestään kannattaa internetiin kirjoittaa. Missä kulkevat omat rajat? Missä kulkevat ryhmän rajat? Esittely voi olla juuri sellainen, kuin itse parhaaksi kokee.
- ▶ Julkaiskaa esittelyt blogissa. Nuoret voivat luoda omat profiilit blogiin tai julkaista kaikki samalla pääprofiililla. Jos nuoret luovat omia profiileja, kannattaa valita asetuksista julkaisun tarkistusmahdollisuus ohjaajalle ennen julkaisua.
- ▶ Laatikaa vielä koko ryhmän yhteinen esittely ja julkaiskaa se blogiin.
- ▶ Älkää pelästykö, jos blogin perustaminen vie suunniteltua enemmän aikaa. Ajankäyttö riippuu pitkälti ryhmän kokemuksesta blogien suhteen. Varatkaa tarvittaessa lisää aikaa seuraaville päiville.
- ▶ Blogin ulkoasusta ei kannata ottaa paineita. Tärkeää on yhdessä tutkiminen, harjoittelu ja toinen toistensa ohjaaminen.

(Huttunen & Lauha & Middeke & Säilä 2014. Nuorisotyö bloggaa.)

Ryhmäytyös, pienryhmä

- INFO
- Pienryhmätoiminnan aloittaminen
- Ominaisuuden markkinat
- Vahvuudet ja haasteet
- Pienryhmätoiminta

INFO

- Kerrotaan nuorille pienryhmiin jakautumisen tavoitteet ja tarkoitus.

PIENRYHMÄTOIMINNAN ALOITTAMINEN

- Kokoonnutaan viime kerralla jaettuihin pienryhmiin
- Pienryhmät laativat säännöt ryhmänsä toiminnalle ja työskentelylle.
- Keksikää ryhmällemme nimi
- Kirjatkaa yllämainitut asiat ja esitelkää ne muille

Koko ryhmän harjoitus:

Ominaisuuden markkinat

Tavoitteet: *Itsensä* esittely roolin kautta ja ryhmätuntemuksen lisääminen

Aika: 30 - 60 min

Välineet: kasa adjektiivilappuja (liite 2).

Toiminnan kuvaus:

- Jokaiselle osallistujalle jaetaan sattumanvaraisesti vähintään viisi adjektiivilappua.
- Jokaisessa lapussa on joko jokin myönteinen tai suhteellisen neutraali adjektiivi.
- Adjektiivilapussa voi olla esimerkiksi iloinen, komea,

urhea, rohkea.

- Tarkoitus tehtävässä on, että jokainen osallistuja löytää laput, jotka mahdollisimman hyvin kuvaavat hänen omia piirteitään.
- Lappujen jakamisen jälkeen ryhmälle annetaan noin 10 minuuttia aikaa vaihtaa lappuja keskustellen keskenään niin, että ne kuvaisivat itseä vieläkin paremmin.
- Mikäli henkilön mielestä omat kortit eivät esitä alkuunkaan itseä eikä vaihto toisten kanssa onnistu, voi henkilö vaihtaa lappuja ohjaajalla oleviin vaihtolappuihin.
- Lappujen jaon ja vaihdon jälkeen jokainen lukee korttinsa ja kertoo, miten tämä ominaisuus tai piirre pitää paikkansa.

(Aalto 2004: Ryppäästä ryhmäksi)

Ensimmäinen pienryhmätehtävä:

Vahvuudet ja haasteet

Tavoitteet: Pohtia ryhmästä löytyviä vahvuuksia ja haasteita

Välineet: Paperia ja kyniä

- ▶ Tämän jälkeen tiimi yhdistää kirjaamansa haasteet toiseen paperiin ja vahvuudet toiseen.
- ▶ Näin saadaan selville, mitä voimia ja haasteita ryhmässä on. Löytyykö toiselta jotain, mitä toisella ei ole? Mitä voisi muilta oppia?

Toiminnan kuvaus:

- ▶ Jokainen piirtää keskelle paperia tikku-ukon.
- ▶ Paperi jaetaan kahtia positiivisiin (+) ja negatiivisiin (-) puoliin.
- ▶ Jokainen kirjoittaa itsestään, omista luonteenpiirteistään, tavoistaan jne. viisi hyvää asiaa tikku-ukon oikealle puolelle ja viisi huonoa asiaa ukon vasemmalle puolelle.

**RIPUSTAKAA TUOTOKSET
SEINÄLLE MUIDEN NÄHTÄVILLE**

(www.valtikka.fi)

PIENRYHMÄT

- Pienryhmillä on nyt nimi, säännöt ja kuva ryhmän vahvuuksista ja heikkouksista.
- Pohtikaa ryhmäkerran lopuksi vielä hetki, millä keinoin pienryhmät haluavat pitää yhteyttä.
- Hyviä vaihtoehtoja ovat sosiaalisen median alustoille tehtävät ryhmät, mobiilisovellukset tai vaikka sähköposti.
- Kaikki sosiaalisen median valinnat ja yhteystietojen antaminen on vapaaehtoista, ja valinnat tulee suorittaa sen mukaan. Kukaan ei saa jäädä ulkopuolelle valintojensa vuoksi.
- Tarvittaessa pienryhmille järjestetään yhteydenpitoon aikaa pajapäiviin.

Ryhmäytyminen, blogiryhmä

- Olen lahjakas
- Blogiryhmä

OLEN LAHJAKAS

Tavoite: Pohtia omia vahvuuksiaan elämän eri osa-alueilla ja tulla tietoisemmaksi omista lahjakkuuksistaan. Opitaan myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja.

Aika: noin 45 minuuttia ryhmän koon mukaan

Materiaalit: Paperiarkkeja, kyniä, jokaiselle oma lahjakkuuden lajit - moniste (liite 3)

A. Virittäytyminen

Ohjaaja esittäytyy kertomalla ryhmälle jotakin omasta lahjakkuudestaan, vaikkapa siitä, miten eri lahjakkuuden lajit ilmenivät hänessä lapsuudessa. Mukana voi olla jotakin esineitä havainnollistamassa asiaa.

Ohjaaja kirjoittaa fläpille kokoumiskerran aiheen: Olen lahjakas!

Ohjaaja kertoo kokoumisen tavoitteet. Keskustellaan ja tarkennetaan niitä yhdessä.

B. Harjoitteluvaihe

Jakaudutaan sattumanvaraisiin ryhmiin. Keskustellaan ryhmissä: Missä taidoissa kukin kokee olevansa lahjakas? Millä tavoin lahjakkuudet ovat ilmenneet? Mitä kukin tekee mielellään? Mistä omista taidoista on muilta saanut joskus kiitosta?

Ohjaaja esittelee lahjakkuuden eri lajit ja jakaa jokaiselle aiheesta monisteen (liite)

C. Ohjaaja antaa kullekin yksilöllisen pohdintatehtävän

Ota yksi paperiarkki.

Kirjoita sen keskiöksi Olen lahjakas ja säteiksi eri lahjakkuuden lajit

kartoita mielekarttaan paljon esimerkkejä siitä, miten eri lahjakkuuden lajit sinussa ilmenevät

Ole konkreettinen ja kirjoita ylös pienetkin asiat: Olen musiikillisesti lahjakas, koska nautin musiikin kuuntelemisesta!

Ota lähin pari. Esittele hänelle käsityksiäsi omasta lahjakkuudestasi.

D. Yhteiskeskustelu

Jos mahdollista, asetutaan istumaan rinkiin siten, että katsekontakti on kaikkien kanssa mahdollinen. Mietitään seuraavia kysymyksiä, ohjaaja voi koota avainsanoja fläppitaululle.

- ▶ Mihin arkielämässä tarvitaan eri lahjakkuuden lajeja? Millaisissa tilanteissa?
- ▶ Miten lahjakkuus ilmenee? Miten lahjakas eroaa vähemmän lahjakkaasta?
- ▶ Miten eri lahjakkuudet tulevat eri ammateissa ilmi?
- ▶ Millaista lahjakkuutta voi mielestänne kehittää? Miten?
- ▶ Millä tavalla omaa lahjakkuutta voi hyödyntää elämässä?
- ▶ Mitä lahjakkuuden lajia erityisesti arvostatte? Miksi?
- ▶ Mitä tarkoittaa monilahjakas? Missä ammateissa tällaista lahjakkuutta tarvitaan?
- ▶ Miten lahjakkuus pysyy yllä tai kasvaa?

Otetaan lähin pari. Keskustellaan, mitä uutta kumpikin mielestään oppi, oivalsi tai ymmärsi lahjakkuudesta. Mitä oivalsit itsestäsi? Keskustellaan vielä lopuksi yhdessä, miten aiheita ja asiaa voisi jokapäiväisessä elämässä ottaa huomioon.

(Toivakka & Maasola 2011: Itsetunto kohdalleen!)

BLOGIRYHMÄ 3

- ▶ Onko ryhmän sisältä noussut ideoita blogin ulkoasun tai tyylin suhteen? Jos on, niin toteuttakaa niitä.
- ▶ Keskustelkaa blogissa hyödynnettävistä ilmaisista sovelluksista ja ohjelmista.
- ▶ Tietääkö joku ryhmän jäsenistä esimerkiksi ilmaisia kuvankäsittelyohjelmia, joilla voisi elävöittää blogia? Jakakaa tietämystänne.

TEHTÄVÄ:

- ▶ Palauttakaa mieleenne edellisen ryhmäkerran tehtävä "Vahvuudet ja haasteet" .
- ▶ Ottakaa valokuva seinälle ripustamistanne töistä.
- ▶ Laatikaa yhdessä tehtävän aiheista blogiin julkaisu valitsemallanne tavalla.
- ▶ Pohtikaa esimerkiksi: Mitä jäi mieleen, mikä oli hyvää, mikä oli huonoa, minkä sanoman haluaisimme aiheesta jakaa blogin kautta muille.

Vinkkejä:

- Voitte laatia julkaisun koko ryhmän kesken, pienryhmissä tai pareittain.
- Hyvä keino on myös jakaa roolit kirjoittajiin, kuvittajiin, suunnittelijoihin ym.

(Huttunen & Lauha & Middeke & Sällä 2014. Nuorisotyö bloggaa. Huttunen & Lauha & Middeke & Sällä 2014. Nuorisotyö bloggaa.)

Pienryhmä, välipalaute

- Valokuvatehtävä
- Fiilisjana
- Dokumentin valinta

VALOKUVATEHTÄVÄ

Pienryhmien jäsenet kuvaavat viikon ajan omaa kotikaupunkiaan nuorten näkökulmasta. Missä nuoret käyvät, mitä tekevät, mitä kaupunki tarjoaa nuorille, miltä kaupunki näyttää nuorten silmissä? Kuvata voi myös omalla ajallaan, vaikka paja - tai kotimatalla. Ryhmät tekevät kuvista haluamansa esityksen, esimerkiksi powerpoint -esityksen, tai muulla valitsemallaan tavalla. Pitäkää näyttely, jossa ryhmät esittelevät omat tuotoksensa. Keskustelkaa yhdessä, kommentoikaa toistenne töitä ja esityksiä.

Kerro nuorille valokuvatehtävän idea ja toteutukselle varattu aika.

Sopikaa toiminta- ja esityspäivät etukäteen.

Pohtikaa ja suunnitelkaa paperille mahdollisia kuvauskohteita. Pohtikaa myös mahdollisia esitystapoja.

Nuoret voivat halutessaan etsiä erilaisia tarkoitukseen sopivia ilmaisia mobiilisovelluksia ja tutustua niihin.

Tehtävän tarkoituksena on myös mahdollisuuksien mukaan poistua pajan tiloista.

FIILISJANA

(koko ryhmä)

Ohjaaja esittelee kuvitteellisen janan, sen päät ja keskikohdan. Janan toisessa päässä ovat positiiviset tunteet, janan keskikohdassa tunteet ovat neutraaleja ja janan toisessa päässä tunteet ovat negatiivisia. Kukin ryhmäläinen asettuu janalle siihen kohtaan, joka sopii omiin tunteisiin juuri nyt. Ohjaaja kyselee vuorotellen jokaiselta ryhmäläiseltä tämän tunteita menetelmällin tähän astisista tehtävistä ja harjoitteista. Olisi toivottavaa, jos ohjaaja saisi kirjattua ylös myös nuorten perusteluja.

Ohjaaja etsii ja valitsee omalle ryhmälleen sopivan ajankohtaisen dokumentin katsottavaksi seuraavalla kerralla. Halutessaan ohjaaja voi antaa nuorten valita dokumentin.

Koko ryhmä, blogiryhmä

- Dokumentin katsominen
- Mieli-pidekirjoitus
- Blogiryhmä

DOKUMENTTIPÄIVÄ

(mielipiteen ilmaisu ja sen perustelun harjoittelu)

Katsokaa ennalta päätetty ajankohtainen dokumentti. Käykää aiheesta keskustelua, jokainen esittää asiasta jonkin mielipiteen ja perustelee sen.

Jokainen kirjoittaa mieli-pidekirjoituksen dokumentista. Sen voi tehdä nimimerkillä, jos ei halua nimeään ilmi.

Kerätkää mieli-pidekirjoitukset yhteen blogiryhmää varten.

BLOGIRYHMÄ 4 / Mielipidekirjoitus

- ▶ Yhtenä blogitoiminnan tavoitteena on rohkaista nuorta itseilmaisuun.
- ▶ Tehkää lyhyt "fiiliskierros" miitä ryhmäblogin perustaminen ja blogiin muun tekemisen julkaisemiseen on tuntunut.
- ▶ Julkaiskaa dokumenttitehtävän mielipidekirjoitukset blogiin.
- ▶ Julkaisun tyyli on vapaa. Voitte valokuvata kirjoituksia, kirjoittaa ne tai koota ne kaikki tiivistelmäksi.
- ▶ Keskustelkaa vielä lopuksi hyvän maun mukaisista tavoista ilmaista mielipiteitä internetissä.

[Huttunen & Lauha & Mideke & Säilä 2014. Nuorisotyö bloggaa.]

Pienryhmä, koko ryhmä, vertaisohjaajuus

- Tyytyväisyystalkoot
- Pajapäivätehtävä

TYTYVÄISYYSTALKOOT

Tavoite: Vahvistaa positiivista ajattelua sekä minäkuvaa ja tuoda tietoisuuden piiriin itsestä niitä asioita, joista voi iloita. Opitaan suunnittelemaan keinoja itsensä kehittämiseksi. Samalla opitaan ryhmätyötaitoja ja luovuutta.

Aika: noin 45 minuuttia ryhmän koon mukaan

Materiaalit: Paperiarkkeja ja kyniä

Ryhmän tuotokset voi koota kollaaseiksi: leikataan lehdistä kuvia, jotka ilmaisevat niitä asioita, joihin omassa elämässä on tyytyväinen. Ripustetaan kollaasit seinälle kaikkien nähtäväksi. Ryhmät voivat esitellä omat valmiit kollaasinsa.

Harjoituksen kulku:

1. Jaetaan jokaiselle osallistujalle kynä ja paperia sekä ohjataan heidät ottamaan oma rauhallinen tila.

2. Talkoo-ohjeet:

- Listaa paperille nopeasti ainakin viisi asiaa, joihin olet tyytyväinen itsessäsi.
- Alleviivaa niistä kolme tärkeintä, joista olet ehkä hieman ylpeäkin
- Valitse yksi asia tai piirre, jota tahtoisit yhä kehittää itsessäsi. Ympyröi se.

3. Jaetaan osallistujat ryhmiin ja jatketaan ohjeistusta.

- Keskustelkaa ryhmässä siten, että kukin esittelee vuorollaan yhden asian omista hyvistä puolistaan. Kirjatkaa ryhmän hyviä ominaisuuksia yhteiselle paperille.
- Miettikää yhdessä jokaiselle kirjatulle piirteelle vähintään kolme keinoa, miten valittua asiaa voisi oppia vielä lisää tai miten siinä voisi kehittyä. Miettikää ainakin yksi sellainen tapa, jota voi tehdä ryhmässä oppiakseen taitoa, ja ainakin yksi sellainen tapa, jota voi tehdä yksin. Kirjatkaa asiat paperille.

Lopuksi keskustellaan koetusta koko ryhmässä.

Esimerkkiaiheita:

- Miltä tuntui pohtia omia hyviä ominaisuuksia?
- Miten helposti löysit ilon aiheita itsestäsi?
- Miltä tuntui kertoa muille oma hyvä piirteensä?
- Miltä tuntui keksiä keinoja hyvien ominaisuuksien lisäämiseksi?

PAJAPÄIVÄTEHTÄVÄ

Tehtävänä on suunnitella pienryhmissä yksi pajapäivä. Ryhmät tekevät päivästä kirjallisen suunnitelman, jonka esittelevät ohjaajalle sekä muulle ryhmälle. Pienryhmät valmistautuvat päivään ja toteuttavat suunnitelman yhdessä. Ohjaajat varaavat ryhmille aikaa toiminnan suunnitteluun. Jokaisen toteutuneen päivän jälkeen käydään yhdessä koko ryhmän kesken palaute - ja purkukeskustelut .

- Lyhyt yhteinen pohdinta koko ryhmän kesken. Mitä pajapäivä voisi sisältää? Millainen aikataulu? Ohjaajat määrittelevät nuorille pajan resurssien mukaiset raamit päivän suunnittelua varten.
- Jakaannutaan pienryhmiin suunnittelemaan omaa pajapäivää.
- Nuoret suunnittelevat ryhmänsä sisällä työnjaon (kuka ohjaa, kuka tekee esivalmisteluja) ja tekevät kirjallisen suunnitelman esiteltäväksi ohjaajille ja muille nuorille.
- Pyritään löytämään jokaiselle omien vahvuuksien mukainen rooli päivässä. Ohjaajat auttavat tarvittaessa.
- Ohjaajat varaavat aikaa päivän jatkosuunnitteluun ja varsinaisten pajapäivien pitämiseen.
- Jokaisen toteutuneen päivän jälkeen käydään koko ryhmän kesken palaute- ja purkukeskustelu.
- Lopuksi nuoret raportoivat päivästäan blogiin. (Mitä teimme? Miltä tuntui olla päivä ohjaajana? Miltä tuntui saada palautetta muilta?)
- Yhdessä tekeminen on tärkein, ei lopputulos!

Ryhmä- kerta 8.

Koko ryhmä, Blogiryhmä

- Sanatarina
- Blogiryhmä

SANATARINA

Keksikää yhdessä tarina. Tarinan on tarkoitus syntyä siten, että jokainen nuori sanoo vuorollaan yhden sanan. Seuraava jatkaa taas yhdellä sanalla, kuitenkin liittyen edelliseen sanaan. Kirjatkaa tarina paperille, ohjaaja voi toimia kirjuriina. Jatketaan näin niin kauan, kunnes tarina on mielestänne valmis. Tarinan aihe voisi kenties liittyä pajatoimintaan. Aiheen voitte päättää valitsemallanne tavalla.

BLOGIRYHMÄ 5

- ▶ Fiiliskierros bloggaamisesta
- ▶ Paluu sanatarinaan. Julkaistaan tarina blogissa.
- ▶ Kuvittakaa ja kirjoittakaa tarina valitsemallanne tavalla.
 - ▶ Sopikaa työnjaosta; kuka kirjoittaa, kuka kuvittaa ym.
 - ▶ Julkaiskaa työ blogiin.
 - ▶ Lopuksi kokoontukaa pohtimaan ajankohtaisia ja nuoria kiinnostavia teemoja, joista voisi blogiin yksin tai ryhmänä kirjoittaa.

(Huttunen & Lauha & Middeke & Säilä 2014. Nuorisotyö blogga.)

Koko ryhmä, lopetusharjoitukset

- Kolme eläintä
- Perehdytyskansio

KOLME ELÄINTÄ

Aika: 10 - 15 minuuttia

Välineet: Paperia ja kyniä

Ohjeet:

- Jokaiselle annetaan kynä ja tyhjä paperi. Kukin eläin ohjeistetaan erikseen eli ohjaaja odottaa kunnes jokainen on saanut edellisen eläimen kirjoitettua paperiin ennen seuraavaan siirtymistä.
- Kirjoita paperille yksi mieleesi tuleva eläin. Kuvaa sitä parilla kolmella adjektiivilla, minkälainen tämä eläin on.
- Kirjoita paperille toinen eläin ja kuvaa tätä parilla kolmella adjektiivilla, jotka kuvaavat tätä eläintä.
- Kirjoita paperille kolmas mieleesi tuleva eläin ja kuvaile tätä parilla kolmella adjektiivilla.

Tehtävä puretaan suullisesti ryhmässä ja kuvauksille annetaan uudet merkitykset

- Eläin 1 kuvaa sitä minkälainen itse haluaisit olla
- Eläin 2 kuvaa sitä miten / minkälaisena toiset ihmiset sinut näkevät
- Eläin 3 on "todellinen totuus"

(Capulus - projekti & Nuotti - projekti 2012: Työtasku)

PEREHDYTYSKANSIO

- Tukee ryhmään tulemistä, ryhmäytymistä, yhteisöllisyyttä sekä mentorointia .
- Päivittääkää tai tehkää pajalle oma perehdytyskansio.
- Käykää keskustelua siitä, mihin perehdytystä tarvitaan ja miksi.
- Pohtikaa mitkä ovat olennaiset tiedot, jotka perehdytyskansioista tulee löytyä.
- Kirjatkaa kansioon myös epäviralliset asiat ja toimintatavat.
- Tehkää kansioista nuorille suunnattu, nuorten näköinen. Uuden nuoren tullessa pajalle, "vanha" nuori hoitaa perehdytyksen ja käy kansion läpi hänen kanssaan.
- Mentorointivuoro voi olla kiertävä, jolloin jokaiselle annetaan mahdollisuus perehdyttämiseen.
- Kansion tekemiseen kannattaa varata aikaa myös ryhmäkertojen ulkopuolelta.

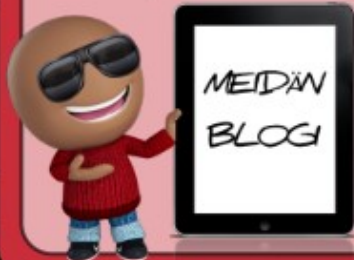

Koko ryhmä, Blogiryhmä, lopetusharjoitukset

- Blogiryhmä
- Vuosikello

BLOGIRYHMÄ 6

Matkan varrella on pohdittu erilaisia teemoja, joista voisi blogiin kirjoittaa. Olette myös tutustuneet erilaisiin tekniikoihin, joilla voi piristää blogia ja tehdä julkaisemista entistä mielekkäämpää. Tällä blogiryhmäkerralla jokainen voi tehdä omanlaisen postauksen omalla valitsemallaan tyylillä. Aiheita voivat olla edellisellä kerralla yhdessä pohditut ideat, omat mielipiteet, matkakokemukset, kokkaus tai kirja-, elokuva- tai musiikkielämykset tai mikä tahansa itselle merkityksellinen asia.

- ▶ Tekniikkana voi käyttää kuvaamista, pelkkää kirjoittamista, videointia tai yhdistää näitä kaikkia. Areena on vapaa.
- ▶ Ohjaaja tarkastaa tekstit ennen julkaisua.
- ▶ Tarvittaessa kerrataan vielä hyvän maun mukaisesta ja muita kunnioittavasta ilmaisusta.

(Huttunen & Lauha & Middeke & Sälli 2014. Nuorisotyö bloggaa.)

PAJAN VUOSIKELLON LAATIMINEN

Nuoret laativat omalle pajalleen vuosikellon. Tehtävän tarkoituksena on vielä kerran saada ryhmä yhdessä pohtimaan pajan tulevaisuutta, toimintaa ja sen sisältöä. Toiminnalle voi myös laatia kuukausittain vaihtuvat teemat, joita voi myöhemmin täydentää.

Myös vuosikellon suunnittelun myötä nuoret osallistuvat ja vaikuttavat pajan toiminnan sisältöön. Voitte ensin tutustua esimerkiksi internetissä oleviin erilaisiin vuosikellojen malleihin ja pohtia mitä asioita vuosikelloon haluatte kirjata. Vuosikellon laatimisen yhteydessä voi yhdessä miettiä uusia pysyviä toimintoja, joita pajalla voisi ottaa käyttöön ja jotka ovat kenties tämän menetelmämallin kautta nousseet esiin.

Tuotos ripustetaan näkyvälle paikalle ja sitä täydennetään tarpeen mukaan. Sen ei tarvitse olla kellon muotoinen vaan se voi olla sen näköinen kuin nuoret sen haluavat olevan. Pääasia, että sen tarkoitus tulee ilmi ja kaikki ymmärtävät sen sisällön.

Koko ryhmä, Blogiryhmä, lopetusharjoitukset

- Loppukatsaus
- Minä omin ja toisen vertauksin
- Blogiryhmä

LOPPUKATSAUS: Palataan pohtimaan menneitä tehtäviä ja töitä. Työstetään mahdollisia keskenjääneitä töitä loppuun.

MINÄ OMIN JA TOISEN VERTAUKSIN

Tavoite: Tarkastella itseään vertauksen keinoin. Opitaan tutkimaan itseä eri näkökulmista ja oivalletaan, että minäkuva on monipuolinen. Harjoitus kehittää luovuutta ja mielikuvitusta.

Aika: noin 30 minuuttia ryhmän koon mukaan

Materiaalit: Paperiarkkeja ja kyniä, haluttaessa rauhallista taustamusiikkia

LOPUKSI

Kerätään runot ja ohjaaja lukee niitä nimettömänä ääneen. Silmät voi sulkea ja taustalla voi soida hiljaa rauhoittava musiikki. Jos halutaan, ryhmä voi myös jokaisen luetun runon jälkeen arvata, kenestä on kyse.

(Toivakka & Maasola 2011: Itsetunto kohdalleen!)

Harjoituksen kulku:

1. Ohjaaja kirjaa fläppitaululle näkyviin muutaman vertauksen itsestään: Jos olisin kasvi, olisin porkkana. Olen siis kuin porkkana. Jos olisin vuodenaika, olisin kevät. Olen kuin kevät.

2. Ohjataan jokaista kirjoittamaan itsestään jatkoja seuraaviin virkkeisiin ja niistä vertauksia:

- ▶ Jos olisin huonekalu, olisin...
- ▶ Jos olisin oppiaine, olisin...
- ▶ Jos olisin kirja, tv-ohjelma, elokuva, väri, villieläin, soitin, jälkiruoka, vaate, kynä, vesi, juoma, ovi, tunne, valo, rikkaruoho, kangas, kone, auto, kännykkä, sisäelin, mauste, kynä, pöytä, maanosa, julkisuuden henkilö...

3. Otetaan pari. Kerrotaan hänelle itsestä kirjoitettuja vertauksia. Vaihdetaan roolit.

4. Vaihdetaan paperit. Toinen pareista voi muuttaa sellaisia vertauksia, joiden ei omasta mielestään katso hyvin kuvaavan niiden kirjoittajaa. Kerrotaan parille muutokset ja niiden perustelut.

5. Kirjoitetaan runo itsestä pelkkiä vertauksia käyttäen. Vertauksiin voi lisätä adjektiiveja.

"Minä olen. Olen kuin voikukka. Olen Islanti. Olen kirkas" puro. Olen taskulamppu. Olen punainen kitara."

BLOGIRYHMÄ 7

- ▶ Runoilijoiden klubi. Koostakaa edellisen "Minä omin ja toisen vertauksin" -tehtävän tuotoksista oma runokokoelma ja julkaiskaa se blogissa.
- ▶ Työstäkää mahdolliset keskenjääneet työt loppuun ja tehkää blogiin "loppuviimeistelyä."

(Huttunen & Lauha & Middeke & Säilä 2014. Nuorisotyö bloggaa.)

Lopetusharjoitukset, palaute

- Blogiryhmän lopetus
- Learning cafe - palaute
- Ryhmän omakuvat

BLOGIRYHMÄN LOPETUS

Blogiryhmän viimeinen kokoontuminen. Pohtikaa onko bloggaamisesta ollut jotain iloa? Onko tieto toiminnan näkyväksi tuottamisesta blogiin vaikuttanut motivaatioon itse toiminnan suhteen? Onko joku ryhmän jäsen innostunut toiminnan myötä perustamaan omaa henkilökohtaista blogia? Laatikaa vielä yksi yhteinen julkaisu blogiin yhteenvedoksi näistä aiheista. Sen jälkeen voitte rauhassa miettiä haluatteko jatkaa olemassa olevaa blogianne jossain muodossa vielä blogiryhmän jälkeen.

Tämä blogiryhmä on ollut pieni pintaraapaisu ryhmäbloggaamisen maailmasta. Jos ryhmänne on kiinnostunut jatkamaan blogitoimintaa, suosittelemme tutustumaan internetissä tarkemmin erilaisten yhteisöjen ylläpitämiin blogeihin. Niitä löytyy paljon. Lisäksi blogitoimintaan voi jatkossa sisällyttää esimerkiksi:

- ▶ Retkiä ja vierailuja, joista ryhmä voi kirjoittaa yhteisiä tai yksilökohtaisia merkintöjä. Esimerkiksi taidenäyttelystä voi näkemistään teoksista luoda kuva-analyysin, tarinan, runon tai vaikka musiikkivideon.
- ▶ Yhtenä esimerkkinä blogin sisällöstä voisi olla henkilöhaastattelut.
- ▶ Blogi sopii hyvin myös yhteisön tiedotuksen välineeksi.

(Huttunen & Lauha & Middeke & Sällä 2014. Nuorisotyö blogga.)

Palaute, purku ja loppukeskustelu learning cafe - menetelmällä

Tehdään neljä eri keskustelupöytää. Jokaiseen pöytään jaetaan iso paperi ja kyniä. Paperihin kirjoitetaan:

- ▶ Paperi 1: Miltä menetelmämallin sisältö sinusta tuntui? Olisiko harjoituksissa mielestäsi mitään järkeä?
- ▶ Paperi 2: Miten kuvaisit ryhmän tämän hetkistä henkeä? Tuliko siihen muutosta tämän mallin kautta?
- ▶ Paperi 3: Miltä pienryhmätyöskentely sinusta tuntui? Saitko tukea ryhmältäsi?
- ▶ Paperi 4: Miten kuvailisit omaa osallisuuttasi menetelmämallin harjoituksissa? Lisääntyikö se? Väheni?

- Ryhmät jakaantuvat omiin pienryhmiinsä ja asettuvat pöytiin, 1 ryhmä / pöytä.
- Keskusteluaiheet on kirjattu jokaiseen pöytään jaettuun isoon paperiin, 1 aihe / paperi.
- Ryhmäläiset keskustelevat aiheista ja kirjoittavat ajatuksiaan ylös. Tarvittaessa ohjaaja voi opastaa ja ohjata keskustelun kulkua.
- Pöydissä keskustellaan etukäteen sovitun ajan, jonka jälkeen vaihdetaan pöytiä ja keskusteluaiheita.
- Lopuksi paperit kerätään pöydistä ja käydään yhteinen loppukeskustelu niiden pohjalta.

RYHMÄN OMAKUVAT

Tavoite: Myönteinen palaute ja hyvä mieli menetelmällin lopuksi.

Aika: 15 -20 min

Materiaalit ja välineet:
Paperiarkkeja ja lyijykyniä

- ▶ Ryhmää pyydetään asettumaan ympyrän muotoon lattialle tai pöydän ympärille. Jokaiselle annetaan tyhjä paperiarkki.
- ▶ Ohjaaja pyytää, että jokainen kirjoittaa nimensä paperin yläkulmaan. Paperi pidetään pystyasennossa.
- ▶ Seuraavaksi jokainen antaa paperin vasemmalla puolellaan olevalle ja piirtää siihen yhdellä kynän vedolla sen henkilön kasvojen ääriviivat, jonka nimi paperissa on. Vielä tässä vaiheessa paperiin ei piirretä muita kasvonpiirteitä.
- ▶ Paperi siirretään eteenpäin seuraavalle. Nyt siihen piirretään joku muu kasvojen osa, kuten silmä tai nenä. Jokainen piirustuksen täydennys saa kestää noin 30 sekuntia.
- ▶ Paperia kierrätetään eteenpäin, kunnes se tulee takaisin omalle kohdalle. Tällöin kuva on valmis. Lopuksi paperi käännetään toisinpäin ja oma nimi kirjoitetaan jälleen yläkulmaan.
- ▶ Paperi annetaan vasemmalla puolella olevalle. Nyt siihen kirjoitetaan siitä henkilöstä, jonka nimi paperissa on, mahdollisimman paljon myönteisiä asioita.
- ▶ Ohjaaja sanoo aina noin 30 sekunnin jälkeen "vaihto", jolloin paperi kiertää seuraavalle ja myönteisten ominaisuuksien listan kirjoittaminen jatkuu. Arvioitsija kirjoittaa paperille henkilöstä ne positiiviset arviot, jotka hänellä on mielessään, eikä välitä siitä, onko paperiin jo kirjoitettu näitä samoja arvioiteja.
- ▶ Paperi kiertää niin kauan, kunnes se tulee omalle kohdalle. Nyt jokaisella on käsissään kuva, joka on koko ryhmän näkemys itsestä, sekä toisella puolella paperia useita ryhmäläisten kirjoittamia myönteisiä asioita itsestä. Ohjaaja voi pyytää jokaista säilyttämään kuvaa jossain näkyvällä paikalla ja tutkimaan sitä aina silloin kun haluaa itselleen hyvän mielen.

(Kataja, Jaakkola & Liukkonen 2011: Ryhmä liikkeelle!)

An abstract painting with a textured surface, featuring a mix of blue, red, grey, and yellow tones. The composition is layered and expressive, with visible brushstrokes and a sense of depth. A dark teal rectangular box is overlaid on the right side of the image, containing text.

Loppusanat

On aika sanoa kiitos. Toivottavasti teillä on ollut mukavia ja haastaviakin hetkiä menetelmällin seurassa. Tämä menetelmällin on vapaasti muokattavissa vastaamaan pajan tai minkä tahansa ryhmän omia tarpeita. Voitte siis nostaa esiin yksittäisiä osia ja harjoituksia sekä tarvittaessa jättää ulkopuolelle omiin tavoitteisiin soveltumatonta sisältöä. Toivottavasti saitte tämän kokeilun kautta pajan toiminnan sisältöön uusia toimivia ideoita, joista ajan myötä saattaa kehittyä pysyviäkin käytäntöjä.

Lähteet:

Aalto, Mikko 2004. Ryppästä ryhmäksi. Turvallisen ryhmän rakentaminen. 3. painos. Ryttylä: My generation.

Hilpinen Kari & Huuononen Soile & Kiviranta Jari & Välimaa Anne 2012. Startti parempaan elämään – starttivalmennuksen perusteet. Valtakunnallinen työpajajyhdistys ry.

Huttunen Tero & Lauha Heikki & Middeke Henna & Säilä Veera 2014. Nuorisotyö bloggaa. Verke - Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus.

Kataja Jukka & Jaakkola Timo & Liukkonen Jarmo 2011. Ryhmä liikkeelle! Toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi. Jyväskylä: PS – kustannus.

Kapanen Heini 2015. Valmennuspedagogiikka 24.8.2015. Nurmijärvi: Humanistinen ammattikorkeakoulu .

Lauha Heikki & Tuuttila Leena 2014. Verkko Nuorisotyössä - nuorisotyö verkossa. Verke - Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus.

Merikivi Jan & Timonen Päivi & Tuuttila Leena 2011. Sähkö ilmassa - näkemyksiä verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusseura, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsingin kaupungin nuorisosaiaikeskus.

Nuotti - projekti, Capulus- projekti 2012. Työtasku. Ryhmänohjauksen materiaalipankki. Euroopan sosiaalirahasto, Vipuvoimaa EU:lta.

Selin Anni & Maunu Antti & Kannussaari Kim 2014. Ryhmäilmiö. Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Toivakka, Sari & Maasola, Miina 2011. Itsetunto kohdalleen! Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. 2. painos. Jyväskylä: PS- kustannus.

www.valtikka.fi viitattu 8.2.2016

www.mtkl.fi viitattu 8.2.2016

www.jelli.fi viitattu 8.2.2016

APUA BLOGITOIMINNAN ALOITTAMISEEN

- Ohjaajalla ei tarvitse olla kokemusta bloggaamisesta, sillä ohjaajat eivät opeta bloggaamista ryhmäläisille, vaan tarkoitus on tutkia ja opetella blogiin käyttöä vuorovaikutuksellisesti yhdessä.
- Ohjaaja pitää huolen siitä, että ryhmäläiset kunnioittavat ja kuuntelevat toisiaan ja jokainen ryhmäläinen saa mahdollisuuden ilmaista itseään.

- Tilat ja tarvikkeet:
 - Vähintään yksi tietokone ja siinä nettiyhteys
 - Kamera (Useimpien puhelimien ja tablettien kamera on riittävä blogitoimintaan)
 - Muistiinpanovälineet ryhmäläisille blogitekstien suunnittelua varten

- Blogitoiminnan käynnistäminen:
 - Blogitoiminnan aloittamiseen kannattaa varata aikaa ainakin kaksi tuntia. Tarvittaessa perustamista varten voidaan varata useampikin tapaaminen. Riippuen hieman siitä, kuinka tuttua blogitoiminta on ryhmän nuorille ja ohjaajille. Ensimmäisellä kerralla luodaan itse blogi ja sovitaan käytännöistä ja määritellä yhdessä omaa blogia koskevat säännöt.
 - Jatkossa blogin parissa hyvä kokoontumistahti on 1-2 kertaa viikossa.
 - Ohjaajat ja ryhmä voivat itse päättää käytetäänkö kirjoittamisessa ja suunnittelussa kiertävää järjestelyä, suunnitellaanko kirjoitukset kokonaan yhdessä ryhmänä vai miten halutaankin blogata.
 - Ohjaajat huolehtivat kuvausluvasta. Niin alaikäisen huoltajilta, kuin täysi-ikäisiltä osallistujiltakin tarvitaan lupa valo- ja videokuvaukseen ja kuvien tai videoiden käyttöön blogissa.

- Bloggaamisen aloittaminen:
 - Valitkaa verkkosivu, jonne luotte blogialustan. Jos blogimaailma ei ole valmiiksi kovin tuttu, suosittelomme bloggeria. Sen helppokäyttöisyys ja valmiit tekniset ratkaisut antavat mahdollisuuden keskittyä teknisen säätämisen sijasta olennaiseen eli sisällön tuottamiseen ja yhteiseen tekemiseen. * Bloggerin käyttöopas: <http://bit.ly/1eMphCb> * Blogin luominen: <http://www.blogger.com>
 - Ohjaajan kannattaa tutustua blogialustaan, jotta hän pystyy paremmin ohjaamaan nuoria blogimerkintöjen luomisessa.
 - Blogin ulkomuotoa, nimeä ja sisältöä suunnitellaan yhdessä, jotta siitä tullisi ryhmän näköinen.
 - Blogissa ei tule julkaista luvaton tai sopimatonta materiaalia. Myös kommentoinnissa tulee muistaa hyvät tavat.

- Blogin ylläpitäminen:
 - Ryhmä on blogin pääasiallinen tuottaja. Jäsenillä voi olla omat profiilit kommentointia varten, jos näin halutaan. Tällöin kannattaa blogialustan asetuksista säätää niin, että kommentit tulevat ohjaajalle hyväksyttäväksi ennen niiden julkaisua.
 - Ryhmätapaamiset on hyvä aloittaa ja päättää "fiiliskierroksella". Näin ohjaajat saavat varmuutta siitä, että kaikki ovat tulleet kuulluksi. Fiiliskierrokseen on helppo myös sisällyttää tapaamisen teemaan liittyvä harjoitus tai tehtävä.
 - Ryhmäkertojen tarkoituksena ei ole ainoastaan istua koneella ja kirjoittaa, vaan toteuttaa erilaisia leikkejä ja toiminnallisia harjoituksia. Yhtenä blogitoiminnan tavoitteena on rohkaista nuoria itseilmaisuuksiin, harjoitella sitä sekä tuoda esiin yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia.
 - Esimerkiksi: Ryhmätapaamisen alussa valitaan havainnoija ja kuvaaja. Havainnoija havainnoi ja kuvaaja kuvaa teeman aiheisen toiminnan/leikin. Lopuksi kaikki yhdistävät kokemuksensa blogipäivitykseksi.

(Lähde: Huttunen Tero & Lauha Heikki & Middeke Henna & Säilä Veera 2014. Nuorisotyö bloggaan. Verke - Verkkuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus.)

LIITE 1

Blogin perustaminen

- ▶ Bloggerin käyttöön tarvitaan google-tunnus.
- ▶ Luo tunnus tai kirjaudu sisään jo olemassa olevalla tunnukseella.
- ▶ Voit valita käytätkö google+-tiliä vai haluatko luoda bloggerprofiilin.
- ▶ Samaan blogiin voi kirjoittaa usealla bloggertilillä.
- ▶ Samalla googletunnukseella voi hallinnoida useita blogeja samaan aikaan.
- ▶ Etsikää itsellenne sopivimmat käytännöt.

1. Uuden blogin luominen

Yhdelle tilille voi luoda jopa 100 blogia. Uuden blogin luominen:

1. Valitse vasemmassa ylänurkassa **Uusi blogi**.
2. Kirjoita avautuvaan valintaikkunaan blogin nimi tai pääotsikko.
3. Valitse blogin URL-osoite. Tämän osoitteen kautta lukijat voivat lukea blogiasi.
4. Blogin nimen ja osoitteen jälkeen valitaan malli. Valitse lopuksi **Luo blogi**.

2. Bloggerin hallintapaneelin käyttäminen

Bloggerin hallintapaneeli avataan kirjautumalla [Bloggeriin](#).

Bloggerin hallintapaneelissa blogit ja niiden pikalinkit näkyvät oikeassa reunassa:

- Hallinnoi blogia klikkaamalla blogin nimeä.
- Kirjoita uusi teksti valitsemalla **Uusi blogiteksti**.
- Tarkastele tekstejäsi valitsemalla **Tekstiluetelo**.
- Muita toimintoja on **Lisäasetukset**-kohdassa.

3. Blogin hallinnointi

Blogin luomisen jälkeen sinut ohjataan blogin hallintapaneeliin, jossa voit muokata ja hallinnoida blogiasi.

- Yleiskatsaus: Tästä näet esimerkiksi blogisi tapahtumat, uutisia ja vinkkejä Blogger-tililtä.
- Uuden tekstin kirjoittaminen: Valitse vasemmassa ylänurkassa **Uusi blogiteksti**.

Vasemman reunan valikossa näkyvät esimerkiksi omat tekstit, sivut, kommentit, tilastot, [tulojen hallinta](#) ja kampanjat.

[Lue lisää blogin ulkoasun muokkaamisesta](#)

[Lue lisää blogin käyttöoikeuksien hallinnasta](#)

Voit palata Bloggerin hallintapaneeliin valitsemalla vasemmassa ylänurkassa **Omat blogit**.

4. Blogin tarkasteleminen

Voit tarkastella blogisi ulkoasua kahdella tavalla:

- Bloggerin hallintapaneelista valitsemalla **Näytä blogi**
- blogin hallintapaneelin yläreunasta valitsemalla **Näytä blogi**.

Kun avaat blogin, yläreunaan avautuu siirtymispalkki, jossa on toimintoja ja asetuksia.

Siirtymispalkin muokkaaminen ja hallinnointi:

1. Siirry blogin hallintapaneeliin.
2. Valitse **Ulkoasu**.
3. Valitse Navigointipalkki-kohdan oikeassa alanurkassa **Muokkaa**.

5. Päivitykset

1. Kirjaudu Bloggeriin.
2. Valitse oikeassa ylänurkassa **Asetukset**.
3. Valitse **Muokkaa käyttäjäasetuksia**.
4. Valitse ensin Sähköposti-ilmoitukset ja sitten **Ominaisuuden ilmoitukset**.
5. Valitse **Tallenna**.

Peruuta tilaus poistamalla valinta **Ominaisuuden ilmoitukset**-kohdasta.

- Yksityiskohtaisia ohjeita eri vaiheista Bloggerin ohjekeskuksessa: <http://bit.ly/blogiohjeetpajoille>

(Kuvakaappaukset ohjeista: <https://support.google.com/blogger/answer/1623800?hl=fi>)

LIITE 2

POSITIIVINEN	TOTINEN	HYMYILEVÄ
RÄISKÄHTELEVÄ	TARKKAILIJA	NOPEA
OPTIMISTI	KÄRSIVÄLLINEN	KÄRSIMÄTÖN
RAUHALLINEN	DRAMAATTINEN	HARKITSEVA
TOIMINNALLINEN	ITSEPÄINEN	HILJAINEN
TEMPERAMENTTINEN	AKTIIVINEN	RENTO
LAISKA	AHKERA	KOVAÄÄNINEN
REIPAS	POHDISKELEVA	EPÄILEVÄ
AVOIN	HERMOILEVA	TYYNI
ROHKEA	ARKA	LUOVA
ILOINEN	LEVOTON	TUNTEELLINEN

(Aalto 2004: Ryppäästä ryhmäksi)

LIITE 2

KYYNINEN	LUOTTAVAINEN	VAROVAINEN
USKALIAS	HAAVEILUJA	EKOLOGINEN
ITSENÄINEN	KOVAKUORINEN	UTELIAS
LEMPEÄ	ITSEVARMA	EPÄVARMA
HAUSKA	VITSIKÄS	SÄHLÄÄJÄ
HUOLELLINEN	HUUMORINTAJUINEN	VAKAVA
ROMANTTINEN	LEVOLLINEN	HERKKÄ
TASAPAINOINEN	MUKAVUUDENHALUINEN	
ENERGINEN		

(Aalto 2004: Ryppäästä ryhmäksi)

Lahjakkuuden lajit

Howard Gardner (1983) on luokitellut älykkyyden seitsemään eri lajiin, jotka ovat toisistaan riippumattomia. Itse asiassa luokittelu koostuu erilaisista lahjakkuuden lajeista. Jokaisella meistä on taitoja eri lahjakkuuksien lajeista. Toiset ilmenevät vahvemmin, toiset heikommin.

Intrapersonallinen lahjakkuus

Itsetuntemukseen liittyvä lahjakkuus, kyky ymmärtää omia tunteitaan, asenteitaan, motiivejaan ja ajattelumallejaan sekä kykyä muuttaa niitä. Säveltäjät, taiteilijat ja kirjailijat tarvitsevat tätä lahjakkuuden lajia tehdessään taidettaan.

Naturalistinen lahjakkuus

Kyky tunnistaa ja luokitella eläin – ja kasvilajeja. Tätä kykyä tarvitaan luokiteltaessa kasveja ja eläimiä mutta myös muita elollisia tai elottomia, kuten kiviä, ääniä, autoja tai ihmisiä.

Liikunnallinen eli kinesteettinen lahjakkuus

Liikunnallisesti lahjakkaat hallitsevat kehonsa liikkeitä hyvin ja ovat usein taitavia urheilijoita. Myös hienomotoriikka, vaikkapa kädentaitojen tarkkuus, liittyy aina lahjakkuuden lajiin. Urheilijat, käsityöläiset ja piirtäjät tarvitsevat tätä lahjakkuuden lajia.

Interpersoonallinen eli sosiaalinen lahjakkuus

Kyky ymmärtää muita ihmisiä ja ihmisten välisiä suhteita. Sosiaalisesti lahjakas tulee hyvin toimeen muiden kanssa ja on yleensä taitava ihmisten johtaja. Hän ymmärtää muiden käyttäytymistä ja pyrkii ottamaan muut huomioon päätöksiä tehdessään.

Matemaattis – looginen lahjakkuus

Tätä lahjakkuutta tarvitaan esimerkiksi matematiikassa, fysiikassa ja kemiassa mutta myös monenlaisessa päätöksenteossa tai ongelmanratkaisussa. Monia tällä tavoin lahjakkaita kiinnostavat erilaiset järjestelmät, koneet ja laitteet.

Musikaalinen lahjakkuus

Kyky ymmärtää ja säveltää musiikkia, soittaa instrumenttia ja tunnistaa äänien vaihteluita. Musiikillinen lahjakkuus voi joskus olla vaikea tunnistaa. Joillakin voi olla niin sanottu absoluuttinen sävelkorva.

Spatiaalinen eli avaruudellinen lahjakkuus

Kyky hahmottaa itsensä ja ympäristönsä välisiä etäisyyksiä ja ympäristön muotoja. Visuospatiaalisesti lahjakkaat ovat yleensä taitavia esimerkiksi kartanluvussa, rakennuspiirustusten ymmärtämisessä, kaavojen muokkaamisessa, vaatteiden ompelussa ja esineiden hahmottamisessa. Kuvanveistäjät, arkkitehdit, kuvataiteilijat ja muotoilijat tarvitsevat tätä lahjakkuuden lajia .

(Toivakka & Maasola 2011: Itsetunto kohdalleen! Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen)